Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber — Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70 — Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 92 — Poznań, czwartek dnia 26 lutego 1931 — Rok XXVI

Czy godzi się tak Czechosłowakom postępować z Polakami?

W czeskosłowackiej części Śląska Cieszyńskiego przeprowadzono za rządów czeskosłowackich dwa spisy ludności, pierwszy w r. 1921, drugi z początkiem grudnia 1930 r. Pierwszy spis ludności, dokonany w atmosferze plebiscytowej, w okresie, kiedy władzom czeskosłowackim chodziło o wykazanie, że przydzielona Czechosłowacji część Śląska Cieszyńskiego słusznie się temu państwu należała, zredukował o przeszło połowę stan Polaków, wykazany przez austrjacki spis ludności z r. 1910, choć i ten spis sporządzony był tendencyjnie na niekorzyść polską. Na terenach etnograficznych polskich poza Śląskiem Cieszyńskim (Czadeckie, Spisz i Orawa) statystyka czeskosłowacka narodowości polskiej wogóle nie uznała.

Wobec tego, że od chwili podziału Śląska Cieszyńskiego minęło już sporo czasu, i że wzajemne stosunki polsko-czeskosłowackie wstąpiły w stadjum harmonijnej współpracy, ludność polska w Czechosłowacji oczekiwała, że spis ludności w r. 1930 naprawi krzywdy, jakich dopuszczono się w stosunku do polskości w r. 1921. Trzeba przytem pamiętać, że w Czechosłowacji od cyfrowego stanu danej mniejszości zależą prawa mniejszościowe. Mniejszości narodowe pozbawia się praw językowych w tych okręgach i gminach, w których spis ludności stwierdza mniej niż 20 proc. mniejszości. To też stworzenie sztucznej większości czeskiej w gminie polskiej jest nowym środkiem dalszego tępienia ludności polskiej. Obywatele narodowości polskiej muszą swojemi podatkami utrzymywać różne czeskie instytucje, skierowane przeciwko polskości.

Mniejszość polska w Czechosłowacji dała liczne dowody, że chce lojalnie spełniać swoje obowiązki wobec państwa, i że nie dąży do niczego innego, jak do tego, aby w ramach państwa i ustawodawstwa czeskosłowackiego dano jej możność istnienia i rozwoju. To też z zadowoleniem przyjęła ona do wiadomości oświadczenia ministra spraw wewnętrznych i ministra spraw zagranicznych, którzy zgodnie wypowiedzieli, że zależy im na tem, ażeby spis ludności był jak najobjektywniej przeprowadzony.

Pojawienie się rozporządzenia w sprawie spisu ludności z dn. 26. 6. 1930 roku spotęgowało optymizm ludności polskiej, która wierzyła, że postanowienia tego rozporządzenia zastosowane zostaną w praktyce. Rozporządzenie zawiera bowiem przepisy, które zalecają podawanie narodowości ściśle według prawdy, zabraniają wywierania nacisku na osoby zapisywane, przewidują zapisywanie narodowości według języka macierzystego i zawierają sankcje karne przeciwko tym, którzyby popełnili nadużycia.

Szczególnie korzystne wrażenie wywołało postanowienie o stwierdzaniu narodowości na podstawie języka ojczystego, co było znacznym postępem w porównaniu z r. 1921, kiedy to komisarze spisowi stwierdzali narodowość, jako taką. Język ojczysty jest ogólnie znany, tak że, jak się zdawało, pole nadużyć zostało zredukowane do minimum.

Wielkie znaczenie przy sporządzaniu spisów mają komisarze spisowi, od których zachowania się zależy w dużej mierze objektywny wynik statystyki narodowościowej. Władze zapewniały, że w okręgach mniejszościowych wszędzie zamianują dostateczną ilość komisarzy poszczególnych mniejszości. Kiedy organizacje polskie podawały starostom powiatowym w Cieszynie i Frysztacie nazwiska proponowanych komisarzy polskich, zażądano od nich, aby podawali takie osoby, które nie są czynne ani w polityce, ani w jakiejkolwiek agitacji narodowej. Ludność polska zastosowała się lojalnie do tego zarządzenia, zwłaszcza, gdy ją urzędowo zapewniono, że to samo kryterjum będzie zastosowane w odniesieniu do komisarzy narodowości czeskiej.

W tych warunkach łatwo można sobie wyobrazić zdziwienie i przerażenie, jakie opanowało ludność polską z chwilą, kiedy dowiedziała się konkretnie, jakich komisarzy mianowano w poszczególnych gminach. Wszystkich zaskoczyło, że wszędzie, nawet w gminach czysto polskich, w przygniatającej większości ustanowiono komisarzy narodowości czeskiej i to właśnie agitatorów, znanych z wrogiego stosunku do polskości, równocześnie zaś osoby, od których lud polski zależny jest ekonomicznie (inżynierów, majstrów, przełożonych, leśniczych i t. d.). Był to pierwszy cios, wymierzony lojalnej mniejszości polskiej przez władze.

Jeszcze większe rozgoryczenie wywołała nieprawdopodobna pogłoska, stwierdzona później w dniu 24 listopada autorytatywnie w starostwie w Czeskim Cieszynie, że ministerstwo spraw wewnętrznych wystosowało do starostów powiatowych w Cieszynie Czeskim i we Frysztacie wewnętrzny, a więc poufny okólnik L: 28532/30 z dnia 7 listopada, w którym nakazuje dawnym wzorem pruskim — pouczyć komisarzy spisowych o tem, że w rubryce narodowości arkusza spisowego dopuszczalne są oznaczenia takie, jak: Ślązak, Ślązak-Czechosłowak, Ślązak-Polak, Ślązak-Niemiec i Ślązak-Ślązak. Zarządzenie to, sprzeczne z rozporządzeniem spisowem, stworzyło na terenach, zamieszkałych przez ludność polską, narodowość śląską, której nigdzie niema na świecie. Celem tego zarządzenia było uszczuplenie polskiego stanu posiadania, bo umożliwiało ono komisarzom zapisywanie tych osób, które nie chciały przyznać się do narodowości czeskiej, do narodowości śląsko - czeskosłowackiej (w praktyce to samo, co czeskiej) lub przynajmniej narodowości śląskiej.

Przedstawiciele ludności polskiej, i to zarówno Komitet Międzypartyjny, jak i obydwaj posłowie parlamentarni zaprotestowali stanowczo przeciwko okólnikowi ministerstwa spraw wewnętrznych i drogą osobistej interwencji zażądali odwołania bałamutnego pouczenia w sprawie ustanowienia narodowości śląskiej oraz zamianowania dostatecznej liczby polskich komisarzy spisowych. Obydwa postulaty zostały odrzucone.

Potem nastąpiła sama akcja spisowa na terenach, zamieszkałych przez ludność polską. Czescy komisarze dążyli do tego, aby zapisać jaknajmniej Polaków. Kto podawał narodowość polską, tego pouczano, że nie mieszka w Polsce, że kto jest Polakiem winien iść do Polski i t. d. Kto nie chciał pozwolić zapisać się za Czecha, tego wszelkiemi środkami skłaniano, aby podał się za Ślązaka-Czechosłowaka. Byli komisarze, którzy za żadną cenę nie chcieli wpisać narodowości polskiej, a jeżeli z powodu stanowczego oporu uczynili zadość woli zapisywanych, zapytywali, gdzie dana osoba pracuje, dając niedwuznacznie do zrozumienia, że za swój opór może zostać pozbawiona pracy. Wypełnianie arkuszy spisowych ołówkiem zamiast atramentem, niedopuszczenie osób zainteresowanych do wglądu w arkusze spisowe, obietnice i groźby, te i inne sposoby były na porządku dziennym.

Nic dziwnego, że cała prasa polska, wychodząca w Czechosłowacji, że wszystkie stronnictwa polityczne polskie, że wszystkie organizacje, cała ludność polska bez względu na wyznanie i przekonania polityczne zaprotestowała przeciwko takiemu spisowi ludności, oświadczając zgodnie, że za żadną cenę nie uzna jego wyników. Społeczeństwo polskie, żywo interesujące się losem swoich braci w Czechosłowacji, oczekuje od rządu czeskosłowackiego, że przeprowadzi nowy, objektywny spis ludności na Śląsku Cieszyńskim.

W obliczu największej klęski wzywamy wszystkich na pomoc dla bezrobotnych

Nie ulega wątpliwości, że największą klęską chwili obecnej jest katastrofalne bezrobocie i jego straszliwe skutki: głód i nędza. Nie czas dziś już na czcze żale i wyszukiwanie przyczyn. Społeczeństwo całe musi zareagować na klęskę zbiorowym, mocnym, jednolitym czynem i bohaterską ofiarą na rzecz dla bezrobotnych. We spólnym wysiłku nie może zbraknąć nikogo.

W obliczu najstraszliwszej nędzy w momencie nieprawdopodobnego nasilenia nędzy materjalnej i moralnej, musimy zrozumieć, że obowiązkiem każdego: nieść pomoc względem nędzarzy pozbawionych pracy. Raz wreszcie trzeba przełamać skorupę obojętności. Nie możemy pozwolić, by ludzie, może do niedawna nasi współpracownicy, koledzy, od szeregu miesięcy pozbawieni pracy, przymierali z głodu i zimna.

10 tysięczna rzecza bezrobotnych w Poznaniu wyciągu ku nam dłonie błagając o pomoc. Spojrzcie na swych najbliższych, i pomyślcie o dzieciach, żonach i rodzicach — tych nieszczęśliwych.

„Czas uderzyć w czynow stal". Nikomu nie wolno od tego społecznego obowiązku się uchylać, ciąży on jednako na bogatym jak i na średnio zamożnym, czy nawet ubogim. Wszystkich wzywamy do współpracy.

Wierzymy, że jeśli nie zabrakło ludzi ofiarnych, którzy w roku 1920 oddali życie w obronie Ojczyzny, to i dziś nie zbraknie rąk chętnych i serc szlachetnych do równie wielkiego i ważnego dzieła. Niech obraz jasnej Polski, wyśnionej i krwią okupionej przez bohaterów nie splami nasz egoizm i — krótkowzroczność. Wyrażamy nadzieję, że wszyscy obywatele miasta Poznania przez hojne ofiary na pomoc dla bezrobotnych braci robotników, rzemieślników i urzędników dadzą w całej pełni dowód, że doceniają ważność tego koniecznego i wspólnego wysiłku.

W imię miłości bliźniego, w imię dobra całego narodu i państwa — wzywamy wszystkich do czynu.

Do kwesty domowej upoważnieni są tylko opiekunowie społeczni na specjalne listy drukowane przez komitet wykonawczy. Urzędnicy państwowi i samorządowi zechcą składkę złożyć w swoich organizacjach zawodowych. Zamożniejszych obywateli prosimy ofiary swe składać na konto P. K. O. nr. 213 005 z dopiskiem „dla bezrobotnych".

Komitet niesienia pomocy bezrobotnym:

Prezydent Ratajski, Seweryn Samulski, Dr. Stark, Ks. Radca Putz, Ruczkowski, Stanisław Żurek, Bolesław Ziętkiewicz, Józef Jasiński, radca miejski, Jur Leżeński, przedstawiciel Związku „Caritas", Makowski, Antoni Walkiewicz, Stefan Pluciński, E. Olejniczak, Antoni Sikorski, Antoni Bajerlein, Wł. Prusinowski, Zofja Nowacka, dyr. Jan Ligocki, Wincenty Panowicz, dyr. A. Rzóska, Łukaszewicz, prof. dr. Gantkowski, Dr. Cz. Jakubowski, Dr. Rydlewski, Edmund Szwedziński, Czesław Lausch, Jan Wawrzyniak, Bączkowski, Jan Małecki, Tomasz Łaganowski, Ignacy Lehmann, Stanisław Nowak, Hieronim Smoczyk, Fr. Tabernacki, Wiktor Ferdykowski, Wiktor Czysz, Franciszek Nowak, Władysław Pietruszak, Wiktor Zieliński, Dr. J. Jagielski, Walenty Wawrzyniak, radca woj. Jaworski, Zgaiński, Stanisław Switka, budowniczy Franciszek Budzyński, Dyr. Stanisław Maciejewski.

Komitet wykonawczy:

Ks. Dyr. Wołkowski, radca miejski Nowicki, radca Wąsowicz.

Dochodzenia przeciw pułk. Rayskiemu

Przesłuchanie mjr. Kubali

Warszawa, 26. 2. (Tel. wł.). Jak sobie czytelnicy nasi przypominają, w listach mjr. Kubali, które były przedmiotem dochodzeń i posłużyły za podstawę do oskarżenia i zasądzenia mjr. Kubali, zawarte były ciężkie zarzuty przeciwko gospodarce departamentu lotnictwa, na którego czele stoi płk. Rayski. Mjr. Kubala zobowiązał się zarzuty swoje poprzeć dowodami.

Obecnie dowiadujemy się, że władze wojskowe rozpoczęły dochodzenia przeciwko szefowi departamentu lotnictwa pułkownikowi Rayskiemu. Prokurator pułkownik Zieliński przesłuchał już majora Kubalę w charakterze świadka. (w)

Paryż jako centrum polityki światowej

Paryż, 26. 2. (PAT). Nie zważając na usiłowania rywalizujących mocarstw europejskich, Paryż nie przestaje być centrem polityki światowej.

Mamy tego najlepszy dowód w obecnym tygodniu. W ministerstwie spraw zagranicznych zasiada konferencja zbożowa, powołana do wykazania solidarności ludów europejskich. W ministerstwie marynarki, przy udziale przedstawicieli Wielkiej Brytanji, zawarta została wczoraj ugoda morska, do której ma niebawem przystąpić Italja. Wreszcie w ministerstwie finansów prowadzone są z przedstawicielami angielskiego ministerstwa skarbu ostateczne rokowania, w celu ustalenia zasady stałej współpracy Francji i Anglji w operacjach kredytowych, przewidzianych na rynku światowym. Dodać do tego jeszcze należy debatę, przeprowadzoną onegdaj w parlamencie nad budżetem kolonij, która wykazała, zwłaszcza wobec dzisiejszego kryzysu ekonomicznego, konieczność zacieśnienia więzów, łączących Francję z jej obszernem państwem kolonjalnem, będącem jak się wyraził jeden z mówców, obszernemi stanami zjednoczonemi francuskiemi, które stanowią pewien wstęp do europejskich stanów zjednoczonych, zapewniających Francji należną jej rolę i stanowisko.

Przeciw ratyfikacji traktatu handlowego z Niemcami

Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisji spraw zagranicznych przemawiali przeciw ratyfikacji traktatu handlowego z Niemcami w imieniu Klubu Narodowego posłowie Zieliński, Piestrzyński i Stroński. Przeciw ratyfikacji wypowiedział się również poseł Wyrzykowski w imieniu Stronnictw Chłopskich, oświadczając, że ratyfikacja byłaby równoznaczna z samobójstwem. Poniżej podajemy streszczenie przemówień posłów z Klubu Narodowego:

Przemówienie posła Zielińskiego

Jesteśmy w przededniu decyzji historycznej. Kiedyśmy w 1925 r. rozpoczynali w Berlinie rokowania, byliśmy obciążeni szeregiem obaw i złudzeń, których od tego czasu wyzbyliśmy się. Obawialiśmy się, że jeżeli po ustaniu uprawnień, płynących z traktatu wersalskiego, nie zawrzemy umowy z Niemcami, nastąpi w Polsce jakiś kryzys społeczny. Uważaliśmy rynek niemiecki za kolosalnie pojemny dla naszych produktów i gotowiśmy byli wzamian za otwarcie go sobie, ponieść pewne ofiary, wpuszczając potężny przemysł niemiecki na nasz teren i udzielając Niemcom uprawnień osiedleńczych. Od tego czasu teren dyskusji został znakomicie wyrównany, szereg tematów spornych nie istnieje, wytrzymaliśmy próbę oddzielenia się od Niemiec przez to, że skierowaliśmy eksport przez porty północne na rynki zachodnie, a co do tego, że korzyści naszego eksportu do Niemiec są albo nieznaczne, albo problematyczne, panuje zgoda po obu stronach tej komisji. Również teren dyskusji politycznej jest uporządkowany i to, co dawniej uważane było za pogląd jednostronny na politykę niemiecką, dziś jednoczy obie strony, czemu niedawno dano tu na tem miejscu wyraz tak wymowny.

Błędy traktatu

Ale zato korektywy, zawarte w tym traktacie, nie przedstawiają się tak, jak to tłumaczył p. min. Doleżal. Jeżeli mamy kontrahenta uzbrojonego w zasadę największego uprzywilejowania, nie możemy robić zmian w stawkach celnych, nie rozciągając ich równocześnie na inne państwa, z któremi mamy stosunki handlowe i to nam wiąże ręce. Wogóle zaś wątpliwym korzyściom wymiany towarowej przeciwstawiają się niewątpliwe niebezpieczeństwa, płynące z uprawnień osiedleńczych, przysługujących osobom prawnym i fizycznym.

Wskazuję tu na artykuły 18, 19, 20, 22, 28 i 34 traktatu oraz na ich aneksy. Artykuł 18 daje obu stronom najwyższe uprzywilejowanie co do wjazdu i pobytu. Gdybyśmy tu chcieli robić Niemcom jakieś utrudnienia, musielibyśmy to samo zrobić w stosunku do wszystkich cudzoziemców. Artykuł 19 daje prawo osiedlenia samodzielnym kupcom, przemysłowcom, pracownikom przedsiębiorstw rolniczych, a więc bardzo szeroki jest zakres przyszłych osiedleńców. Art. 20 pozwala na powrót osobom, które mieszkały w Polsce 1 stycznia 1919 r., a w obecnej chwili mogą się znajdować poza granicami państwa, o ile bawią tam czasowo. (P. St. Stroński: Czyli wszyscy). Artykuł 28 daje klauzulę największego uprzywilejowania dla przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, art. 34 dopuszcza niemieckie przedsiębiorstwa żeglugowe do działania w Polsce. Wprawdzie także przedsiębiorstwa polskie mogą działać w Niemczech, ale w praktyce uprawnienie to ma charakter jednostronny, dlatego, że nasze przedsiębiorstwa żeglugowe nie mają żadnych widoków konkurencji z przedsiębiorstwami niemieckiemi w Niemczech, tak samo, jak nasi kupcy, przemysłowcy, fachowcy rolnicy nie mają żadnych szans przy szukaniu zarobków w Niemczech, zwłaszcza przy panującem tam bezrobociu. Wogóle tedy korzyści Niemiec, płynące z tych artykułów są o wiele większe niż nasze. Co do art. 20, to po stronie Polski właściwie niema liczniejszej kategorji ludzi, którąby miała gospodarczo możność powrotu do Niemiec.

Według statystyki — tu mówca podaje kilka obliczeń — żyje dziś w Niemczech powyżej pół miljona b. mieszkańców naszych prowincyj zachodnich, którzy opuścili Polekę, już to zaraz po roku 1918, już to wtedy, kiedy przyszło usuwanie optantów. Według dat konsulatu berlińskiego, corocznie około 60 tysięcy Niemców bierze wizę do Polski, jadą oni przeważnie w odwiedziny na wieś, 65 proc. jedzie do województwa poznańskiego, 20 proc. — do pomorskiego, 6 proc. — do Górnego Śląska. To są daty jednego konsulatu, a jest ich 14, możemy więc liczyć ruch Niemców [illegible] województw zachodnich corocznie na 250 do 300 tysięcy. Jakie jest ich nastawienie polityczne dzisiejsze względem Polski, to nie ulega wątpliwości.

Artykuły tu wyliczone, które umożliwiają także wjazd niemieckich agentów towarzystw kredytowych, szeroko otwierają granice Polski dla olbrzymiej imigracji żywiołu, który był związany z Polską, zna znakomicie teren, ma w Polsce podstawy gospodarcze i osobiste, wraca do pewnego środowiska, a wraca ze znanem nastawieniem. Stąd mogą popłynąć katastrofalne skutki natury demograficznej i politycznej. A zważyć tu jeszcze należy, że, jeżeli ci ludzie nabędą jakieś nieruchomości, założą jakieś towarzystwa przemysłowe, czy handlowe, nie będzie można ich zlikwidować i kazać im pójść precz, w razie wymówienia traktatu i wszystkie te zdobycze niemieckie pozostałyby jako zdobycz trwała, nawet gdyby traktat miał trwać tylko jeden rok, czyli, że jednostronne korzyści dla Niemiec w tym zakresie byłyby bezsporne i osiągnięte byłyby niezwłocznie.

Niebezpieczna „pacyfikacja"

Czy można dla zrobienia dobrego wrażenia gdzieś zagranicą, robić eksperyment z państwem, którego stosunek do nas jest odwiecznym procesem historycznym? To jest za droga cena. Czy kto może przypuścić, że w naszych prowincjach zachodnich zapanuje spokój i ta pacyfikacja gospodarcza, której się spodziewamy, nie stanie się nowem wydaniem jeszcze jednej pacyfikacji, o której już w Sejmie mówiliśmy?

Czy nasze prowincje zachodnie przywitają życzliwie tych przybyszów, których znają z Grenzschutzu, z różnych okresów bójki w 1918 i 1919? Ta pacyfikacja może się zamienić łatwo w coś takiego, co znów znajdzie się przed forum międzynarodowem. Przed tym eksperymentem ostrzegało poselstwo polskie już w roku 1924, podkreślając, że uprawnienia osób prawnych i fizycznych, mają charakter jednostronny i doprowadzić mogą do supremacji gospodarczej i politycznej Niemców w Polsce.

Przed lekkiem traktowaniem sprawy wyjazdu cudzoziemców do kraju ostrzega wybitny uczony szwajcarski, Camil Delesteri, który pisze:

„Podstawowym obowiązkiem państwa jest czuwać nad zachowaniem swego istnienia, swojem bezpieczeństwem i całością, nad utrzymaniem podstawowych swoich instytucyj, nad materjalnym i moralnym rozwojem swej politycznej organizacji". (Str. 147).

„Państwo dbałe o swoją przyszłość, ma obowiązek liczyć się w swojej polityce imigracyjnej ze wszystkimi czynnikami, mającymi dla niego jakiekolwiek znaczenie.

Zadaniem jego jest odróżniać dobre i złe wpływy, wywierane na jego istnienie, na jego państwową indywidualność. Podtrzymuje ono imigrację dodatnią, ogranicza zaś, tłumi lub zakazuje kompletnie wówczas, kiedy chodzi o zajęcie stanowiska ochronnego (obronnego)". (Str. 159).

„Jest elementaarnym obowiązkiem państwa zachować jak największą ostrożność przy zawieraniu konwencyj i traktatów o osiedleniu. W samej rzeczy nieraz się wydaje, że rządy nie zdają sobie sprawy ze znaczenia słów, z prawnej doniosłości zawartych zobowiązeń". (Str. 167).

i który, gdyby się znalazł w naszem gronie, mógłby tylko powtórzyć swe słowa końcowe z r. 1924, że

„rządy nie zdają sobie sprawy ze słów i prawnej doniosłości zawartych zobowiązań".

Przemówienie posła Piestrzyńskiego

Mówca stwierdza, że dotychczasowe przemówienia zarówno referenta, jak i przedstawicieli rządu wskazywałyby, że za ratyfikacją traktatu przemawiają tylko względy na nasze dążenia pokojowe. Należy pamiętać jednak, że to nie Polska, ale Niemcy winne wykazywać swoją pokojowość. Ci Niemcy, którzy przemawiają za ratyfikacją traktatu handlowego z Polską, czynią to nie ze względów pokojowych, ale dlatego, że pojmują traktat handlowy jako narzędzie do gospodarczego i politycznego podboju Polski.

Mówca powołuje się tu na głos publicysty niemieckiego v. Oertzena, który dowodził, że porozumienie z Polską musi torować drogę do rewizji granic. W czasie obrad parlamentu niemieckiego w dniu 26 czerwca ub. r. prof. Hoetsch oświadczył, że nie będzie można prowadzić na pruskim wschodzie robót osiedleńczych, jeżeli nie będzie zaprowadzony „pewien spokój, pewien modus vivendi między Niemcami a Polską". Przyłączając się do tego głosu min. Curtius zapewniał, że osobiście poświęci się zagadnieniu polsko - niemieckiemu i „nie ustanie w angażowaniu się dla Niemców w marchji wschodniej i poza granicami". Również poseł Piestrzyński powołał się na zdanie jednego z przewodniczących do rokowań z Niemcami, p. Hermesa, który oświadczył, że dopóty nie będzie normalnych stosunków między Niemcami a Polską, dopóki Niemcy nie otrzymają „z powrotem ziem zabranych im na wschodzie".

W związku z tem pos. Piestrzyński przytoczył opinję o traktacie ministra Twardowskiego, który traktat w imieniu rządu podpisał. Opinję tę wypowiedział p. min. Twardowski w miesiąc po podpisaniu umowy, w dniu 17-tym kwietnia 1930 r. na obiedzie „Czasu". W przemówieniu tam wygłoszonem, p. min. Twardowski stwierdził, że na dobrą wolę i pokojowość Polski, Niemcy odpowiedziały m. i. podwyżką ceł agrarnych i przytoczoną powyżej mową p. Hermesa. Min. Twardowski podkreślił, że rząd Rzeszy podniósł i tak nadmierne cła na zboże, mięso, bydło i nabiał, już nie do wysokości ceł ochronnych, ale wręcz prohibicyjnych. Nie bez znaczenia jest, mówił p. min. Twardowski, że Niemcy podwyższają właśnie te pozycje taryfy celnej, których obniżenia domagała się delegacja polska. Np cło na jaja wynosiło 6 mk., w kwietniu 1930 r. Niemcy podniosły to cło na 30 mk., gdy tymczasem w okresie wojny celnej cło wynosiło 25 mk. Dlatego też, zdaniem p. min. Twardowskiego, uzyskane od Niemiec kontyngenty na wywóz do Rzeszy, stały się nierealne, a w skutkach swoich traktat handlowy został z Niemcami narazie obalony.

Taka była opinja p. min. Twardowskiego w miesiąc po podpisaniu przez niego traktatu handlowego z Niemcami.

Czy wojna celna nietylko z Niemcami?

Coprawda w listopadzie 1930 r. rząd polski podniósł niektóre stawki celne, aby wyrównać podwyżkę ceł niemieckich, ale obecnie znowu znajdujemy się w tej sytuacji, że stoimy wobec nowej podwyżki ceł agrarnych w Niemczech. P. min. Doleżal dał do zrozumienia, że w takim razie my również ponownie podwyższymy niektóre cła i straty swoje wyrównamy. Ale w takim razie prowadzić będziemy w ramach traktatu handlowego wojnę celną już nietylko z Niemcami, ale z całą Europą, gdyż wskutek klauzuli największego uprzywilejowania podwyżka stawek celnych obowiązywać będzie wszystkie państwa.

Przychodząc do omówienia niektórych pozycyj traktatu z punktu widzenia gospodarczego, mówca oświadcza, że niewiele ma do dodania do tego, co powiedział p. poseł Jeszke. Ocena gospodarcza traktatu handlowego wypada ujemnie, ale stąd wypływa tylko wniosek, aby traktatu nie ratyfikować.

Brak korzyści gospodarczych

Pos. Piestrzyński stwierdza więc, że stoimy wobec nowych podwyżek stawek celnych agrarnych w Niemczech, a pozatem zapowiedziane są rokowania niemiecko - włoskie o zniesienie w traktacie handlowym niemiecko - włoskim stabilizowanej zniżki konwencyjnej na jaja, która to zniżka była jedną z niewielu korzyści, jakie nam dawała niemiecka klauzula największego uprzywilejowania.

Jeśli chodzi o kontyngent świń, to mówca zauważa najpierw, że jest on niewielki, gdyż przed wojną same ziemie zachodniej Polski wywoziły do Niemiec 1300 tys. sztuk wieprza, obecnie cały kontyngent polski ma wynieść 200 tys. sztuk. W pewnej fazie rokowań z Polską pełnomocnik niemiecki Levall zgadzał się na kontyngent 600 tys. sztuk, a w protokóle podpisanym przez p. Jackowskiego i Stresemanna była mowa o 400 tys. sztuk. Polska zrobiła więc wielkie ustępstwa.

Lecz jest jeszcze wielkie pytanie, czy nawet ten kontyngent 200 tys. sztuk zdołamy w Niemczech umieścić. Wskutek rozwoju hodowli nierogacizny w Niemczech „Przegląd Gospodarczy" przewiduje, że Niemcy sprowadzą w tym roku zaledwie jakie 170 tys. sztuk wieprza z zagranicy. Pozatem wskutek podwyżki niemieckich ceł na nierogaciznę jest rzeczą bardzo wątpliwą, czy opłaci nam się sprzedawać świnie w Niemczech. Sprzedaży tej dokonywać będziemy mogli tylko po wewnętrznej cenie niemieckiej. Jeżeli od tej wewnętrznej ceny odliczymy podwyższone stawki celne oraz koszta transportu, to zapewne będziemy stratni. Pan min. Doleżal oświadczył, że wówczas będziemy mogli skorzystać z klauzuli wypowiedzenia traktatu. Ale trzeba pamiętać, że wypowiedzenie traktatu będzie zawsze trudniejsze dla Polski, niż dla Niemiec, gdyż handel z Niemcami stanowi około 40 proc. naszego handlu zagranicznego, a handel z Polską stanowi jakieś 8 proc. handlu zagranicznego Rzeszy. Wypowiedzenie więc traktatu handlowego wywoła zawsze silniejsze wstrząsy gospodarcze dla Polski, niż dla Niemiec.

Jeśli chodzi o węgiel, to mówca zapytuje, czy wskutek istnienia umowy między producentami węgla w Niemczech, a hurtownikami austrjackimi, nie stracimy przez pozyskanie rynku niemieckiego rynku austrjackiego.

Zaniepokojenie na ziemiach zachodnich

Umowa gospodarcza z Niemcami wywołuje duże zaniepokojenie wśród sfer przemysłowych ziem zachodnich. Jako przykład mówca podaje rozwój przemysłu mydlarskiego na ziemiach zachodnich. Przed wojną celną ziemie zachodnie zalane były produktami mydlarskiemi i perfumeryjnemi z Niemiec. Dzięki wojnie celnej z Rzeszą rozwinął się ogromnie tego rodzaju przemysł polski. Mówca zapytuje, co się z nim stanie po wprowadzeniu umowy gospodarczej z Niemcami.

Zgadzając się z gospodarczą oceną traktatu, wypowiedzianą przez posła Jeszkego, mówca wyraża jedynie zdziwienie, że referent wyraził pogląd, jakoby kupiectwo ziem zachodnich optymistycznie zapatrywało się na traktat. Jest wręcz przeciwnie. Kupiectwo ziem zachodnich jest przedewszystkiem zaniepokojone klauzulą osiedleńczą. Formuła kaluzuli osiedleńczej w traktacie jest akurat odwrotna od tej, jakiej pragnęłoby kupiectwo ziem zachodnich. Korzystać z niej bowiem będą przeważnie kupcy niemieccy. A to z tego powodu, że uprawnionymi do osiedlania będą tylko wielcy kupcy, wyposażeni w duże środki kredytowe. A takich jest w Polsce mało. Natomiast nie będą mogli skorzystać z klauzuli osiedleńczej drobni kupcy. W Polsce takich kupców, znających język niemiecki, jest wielu. Są to przeważnie kupcy żydowscy, którzy niewątpliwie z chęcią przenieśliby się do Niemiec.

Pozatem mówca stwierdza, że Polska nie jest przygotowana do ratyfikowania umowy gospodarczej z Niemcami wskutek braków w swojem ustawodawstwie głównie skarbowem. Kupiectwo polskie będzie zawsze upośledzone w stosunku do kupiectwa niemieckiego wskutek nadmiernie wysokiego podatku obrotowego. Nasz system podatkowy obciąża polski handel, a nie dosięga kupiectwa niemieckiego, wydającego dyspozycje z zagranicy. Podatek obrotowy w handlu hurtowym nie obciąża obrotów między hurtownikiem niemieckim, a polskim detalistą. Natomiast obciąża obroty między hurtownikiem polskim, a detalistą polskim Nieuchwytne są również dochody niemieckich przedsiębiorstw filijnych, gdyż oddziały niemieckie w Polsce będą usiłowały dla celów skarbowych wykazywać straty. Mówca powołuje się tutaj na ujemną opinję traktatu z punktu widzenia kupieckiego, wypowiedzianą przez czasopismo „Świat Kupiecki" oraz przytacza rezolucję, zawartą w memorjale Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu, który jesienią ub. r. wypowiedział się przeciwko traktatowi.

Wreszcie mówca przytacza zdanie „Strażnicy Zachodniej", organu Z. O K. Z. oraz uchwałę rady naczelnej Z O. K. Z. z 1 czerwca 1930 r. przeciwko ratyfikacji traktatu handlowego polsko-niemieckiego. Pos. Piestrzyński stwier-

KAŻDY
KTO SPRÓBOWAŁ CHWALI
TOFFI WEDLA
Pw 8 782-62.114

dza przytem, że nie są to tylko opinje z jego obozu politycznego, gdyż Z. O. K. Z. znajduje się w bezpośrednim kontakcie z obozem, którego przedstawicielem jest p. pos. Jeszke.

Kończąc swoje przemówienie poseł Piestrzyński zaznacza, że padały zdania, iż traktat handlowy z Niemcami jest pewnym eksperymentem ze strony Polski. Otóż, zdaniem mówcy, w obecnych warunkach gospodarczych i politycznych nie stać nas na tego rodzaju eksperymenty.

Przemówienie posła Strońskiego

Pos. Stroński wyraził żądanie, aby rząd określił wyraźnie, jak będą wyglądały w rzeczywistości te korzyści gospodarcze, które w umowie figurują tylko na papierze.

Kontyngens świń, którego wysokość zredukowano o połowę już w czasie rokowań jest wogóle niewykonalny.

Kontyngens węglowy jest wykonalny jako jedyna rzecz w tej umowie, która przedstawia się korzystnie i mniej więcej pewnie.

Nie widzimy więc w tym układzie prawie nic, coby nas zachęcało do jego zawarcia. Mówi się, że trzeba stworzyć podstawy pokojowego współżycia z Niemcami. Otóż trzeba z naciskiem powiedzieć, że ten układ nie jest narzędziem pokoju, lecz narzędziem wojny. Przedewszystkiem w dziedzinie stosunków gospodarczych z Niemcami podniesiono tu, że możliwość podwyżki ceł jest dla nas dogodna. Ale ta dogodność jest narzędziem wojny, zarówno zapomocą stawek celnych, jak i różnych innych niespodzianek. Widzimy, że Niemcy nie powstrzymają się od niczego, nawet od takiej rzeczy, która robi t. zw. złe wrażenie.

Wiemy doskonale, że i my przygotowujemy się do tego współżycia z Niemcami. I my musieliśmy łatać dziury powstające z tego układu zarządzeniami wewnętrznemi. Umowa wprowadza nas także w pewien stan wojenny z innemi państwami w dziedzinie gospodarczej. Jeżeli podwyższymy stawki celne, to ze względu na klauzulę najwyższego uprzywilejowania będzie się to odnosiło do wszystkich krajów, chociaż te inne państwa nie wyrządzą nam żadnej krzywdy gospodarczej. Stwierdzam więc, że układ tak zbudowany i mający być zatwierdzony w takich warunkach, jak są obecne, ma w sobie zarodki nowych zadrażnień.

Pan sprawozdawca mówił, że między nami, a Niemcami, toczy się pewna gra. Niemcy z początku szły na to, aby traktat nie zatwierdzić, teraz kanclerz Bruening postanowił, pość na taką grę, by traktat zatwierdzić. Ponieważ oni tak grają, więc my znowu tak grajmy i traktat ratyfikujmy. Nie wiem, dlaczego pan sprawozdawca nazwał tę grę „wyższą". Jabym tę grę nazwał loterją, której wyników nie można przewidzieć. Stanowczo sprzeciwiam się ratyfikacji. Sądzimy, że pan sprawozdawca, w myśl swoich wywodów, postawi wniosek, aby sprawę odroczyć. Toby było najważniejsze, coby należało zrobić, gdyż nie wiadomo, dlaczego mamy się tak spieszyć z ratyfikacją.

Będziemy głosowali przeciw ratyfikacji, jeżeli pan sprawozdawca nie podtrzyma wniosku odraczającego, za którym głosowalibyśmy bardzo chętnie.

Traktat handlowy z Niemcami przyjęty w komisji głosami B. B.

Warszawa, 26. 2. (Tel. wł.). Na dzisiejszem posiedzeniu komisji zagranicznej ukończono rozprawy nad ratyfikacją traktatu handlowego z Niemcami.

Na początku dyskusji przemawiali pos. Czapiński z P. P. S. i Mackiewicz z B. B. Obszerne przemówienie merytoryczne wygłosił pos. Lewandowski z Klubu Narodowego, poczem naczelnik wydziału zachodniego Lipski oraz wiceminister Doleżal bronili zasad traktatu i usiłowali odeprzeć zarzuty, jakie wytaczali mówcy z Klubu Narodowego przeciwko traktatowi.

Po oświadczeniach przedstawicieli rządu zażądał głosu pos. Winiarski z Kl. Narodowego, ale przewodniczący pos. Radziwiłł oświadczył, że już nie może udzielić głosu. Wywiązała się dyskusja formalna, podczas której zwrócono p. Radziwiłłowi uwagę, że dyskusja nie została zamknięta, że Klub Narodowy ma prawo do dalszych przemówień bez ograniczenia czasu, a w każdym razie na zasadzie regulaminu nawet ci mówcy, którzy już głos zabierali, mają prawo do 5-minutowego przemówienia. Gdy wobec tego przewodniczący Radziwiłł udzielił głosu pos. Winiarskiemu z ograniczeniem do 5 minut, p. Winiarski oświadczył, że w tych warunkach przemawiać nie może.

Jako ostatni przemawiał referent pos. Jeszke (B. B.), który stwierdził, że podtrzymuje opinję, iż raczej sprawa powinna być odroczona. Pos. Jeszke prosił w końcu o przydzielenie referatu komu innemu, ponieważ sam nie może za ratyfikacją oddać głosu.

Pos. St. Stroński: „Stoimy wobec niezwykłego stanu rzeczy. Sprawozdawca oświadczył, że za najlepsze wyjście uważałby wniosek o odroczenie sprawy, ale wniosku takiego nie postawił. Zarazem zastrzegł się, że on wniosku o przyjęcie ratyfikacji nie stawiał, ale stawia go rząd, czyli że nie mamy wniosku sprawozdawcy o przyjęcie ratyfikacji. W dodatku sprawozdawca zrzekł się sprawozdania". W takim stanie rzeczy poseł Stroński stawia w imieniu Klubu Narodowego wniosek o odroczenie.

Pos. Radziwiłł: Będziemy głosowali nad meritum, t. j. za przyjęciem ratyfikacji.

Pos. Stroński: Wniosek o odroczenie ma pierwszeństwo.

W głosowaniu nad odroczeniem sprawy 8 głosów z Klubu Narodowego, Klubu Chłopskiego, N. P. R. i Ch. D. pada za odroczeniem, wobec czego wniosek upada. W głosowaniu za odrzuceniem ratyfikacji pada tych samych 8 głosów, wobec czego p. Radziwiłł oświadcza, że ratyfikacja została przyjęta. P. Stroński żąda przedsięwzięcia próby przeciwnej.

P. Radziwiłł: zapytuje, kto się wstrzymuje od głosowania. Wstaje p. Jeszke z B. B. W ten sposób przyjęcie ratyfikacji zostało uchwalone głosami B. B., P. P. S. i mniejszości.

Pos. Radziwiłł: Podobno p. poseł Walewski oświadczył gotowość objęcia referatu dla plenum.

Pos. Walewski: Mam odwagę.

Pos. Radziwiłł: Udzielam panu tego referatu.

Na tem obrady zamknięto. (w)

Koniec „Przedświtu"

Warszawa, 26. 2. (Tel. wł.). Z dniem dzisiejszym przestał wychodzić „Przedświt", dziennik Moraczewskiego. Jaworowski organizuje przeciwko Moraczewskiemu nowy dziennik „Walkę". (w)

Aresztowanie bluźniercy

Gdynia, 26. 2. (Tel. wł.) Władze policyjne aresztowały tutaj niejakiego Franciszka Sieverta, Niemca z Gdańska, który dopuścił się ohydnego bluźnierstwa. Sievert, chociaż jest obywatelem gdańskim, był zatrudniony w miejskiem towarzystwie komunikacyjnem w Gdyni i podczas czyszczenia autobusów znalazł medalik z wizerunkiem Matki Boskiej. W niedający opisać się sposób zohydził medalik i bluźnierczo wyraził się o religji katolickiej. Świadkowie bluźnierstwa dali znać policji, która niezwłocznie aresztowała Niemca. Sievert odesłany został do więzienia w Grudziądzu. Czeka go przykładna kara.

S. B.

Przeniesiony w stan spoczynku

Warszawa, 26. 2. (Tel. wł.) W stan spoczynku został przeniesiony przy obecnej reorganizacji M. S. Z. Karol Bertoni, komisarz rządu przy Powszechnej Wystawie Krajowej. (w)

Henderson wrócił nagle do Paryża

Londyn, 26. 2. (Tel. wł.). Henderson wrócił nagle z Rzymu do Paryża.

Londyn, 26. 2. (Tel. wł.). Jak donosi „Daily Herald" nagły i niespodziewany ten powrót spowodowany został artykułem, Pertinaxa w „Eecho de Paris", krytykującym ostatnie rokowania francusko-angielskie w sprawie rozbrojenia morskiego. Henderson obawiał się, że podobna kampanja prasowa może nader ujemnie wpłynąć na dalszy przebieg pertraktacyj z Włochami.

Zakulisowe pertraktacje francusko-niemieckie

Paryż, 26. 2. (Tel. wł.). Jedno z pism francuskich podaje szczegóły rozmowy, jaką prowadzili przedstawiciele niemieckiego centrum w czasie wizyty w Paryżu z deputowanym Pezetem. W rozmowie tej poruszano głównie fatalną sytuację gospodarczą Rzeszy oraz zastanawiano się nad środkami zaradczemi i pomocą, jakiejby udzielić mogła Francja Niemcom.

Dep. Pezet wyrazić miał gotowość współpracy gospodarczej Francji z Niemcami pod warunkiem, że przynajmniej narazie (!) Niemcy nie będą podejmować dyskusji nad kwestją rewizji granic.

Niesmaczny żart nazwany — zamachem

Berlin, 26. 2. (Tel. wł.) Dziś przedpołudniem rozeszły się tutaj pogłoski o zamachu, jakiego dokonać miano na byłego prezydenta policji berlińskiej Zoergiebela. Wiadomości te okazały się jednak nieprawdziwe. Komunikat policyjny donosi, iż były prezydent Zoergiebel oraz obecny prezydent policji otrzymali dziś rano dwa listy, zawierające, jak się okazało później, pudełko zapałek, kilka skrawków papieru oraz małych rozmiarów kawałki celuloidu. Przy otwarciu listu przez b prez. nastąpił z niewiadomych przyczyn wybuch, wskutek którego zapaliły się zapałki, powodując nieznaczny płomień.

Wypadek ten, który jest tylko niesmacznym żartem, był powodem do rozgłoszenia pogłoski o zamachu. List podobny, wręczony prezydentowi policji berlińskiej Grzesińskiemu otwarty został bez trudności i przeszkód. Policja wszczęła dochodzenia, które jednak dotychczas pozostały bez skutku.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 26. 2. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr (117,9 f. w. h.), b) pszenicy 735,5 gr (124 8 f. w. h.) c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr (113,1 f. w. h.), d) owsa 464,5 gr (77,5 f. w. h.)

„Ceny tranzakcyjne"
parytet Poznań

Żyto 15 tonn	18.40
Żyto 15 tonn	18.35
Żyto 30 tonn	18.30
Żyto 15 tonn	18.25
Żyto 15 tonn	18.2
Żyto 30 tonn	18.10
Żyto 60 tonn	18.00
Usposobienie niejednolite.	
Pszenica 30 tonn par. Poznań	23.15

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Pszenica	22.25— 22.75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	19.50— 20.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	24.00— 25.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	17.50— 18.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work. 65%	27.00— 28.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen. 65% wł work.	36.50— 39.50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	12.50— 13.50
Otręby pszenne	13.00— 14.00
Otręby pszenne (grube)	14.25— 15.25
Rzepak	38.00— 40.00
Gorczyca	42.00— 47.00
Wyka latowa	28.00— 31.00
Peluszka	32.00— 35.00
Groch Victoria	24.00— 28.00
Łubin niebieski	19.00— 21.00
Łubin żółty	29.00— 32.00
Seradela	62.00— 68.00
Koniczyna czerwona	200.00—300.00
Koniczyna biała	270.00—370.00
Koniczyna szwedzka	180.00—210.00
Koniczyna żółta odłuszczona	110.00—125.00
Koniczyna żółta w łuskach	58.00— 65.00
Tymoteusz	80.00—100.00
Rajgras angielski	95.00—110.00
Tatarka	24.00— 27.00

Ogólne usposobienie niejednolite.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 240 tonn, pszenicy 540 tonn, jęczmienia 15 tonn, owsa 10 tonn.

Pierze i puch

Podane przez nas onegdaj notowanie pierza i puchu należy rozumieć w ten sposób, że ceny wymienione dotyczą skupu surowca dokonywanego przez hurtowników, a nie mają nic wspólnego z cenami u detalistów, sprzedających towar przerobiony (oczyszczony, zdezynfekowany, darty itd.). Wyjaśniamy to dla uniknięcia nieporozumień. Wspomniane notowanie otrzymaliśmy z Agencji Wschodniej.

Kur złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.9125 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.926 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 211.73 do 212.03 zł, gotówką 211.33 zł, za 100 guldenów gd. w dewizach 173.04 zł do 173.30 zł, gotówką 172.70 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 26. 2. 1931 r.

Na dzisiejszej giełdzie nie zaszła żadna zasadnicza zmiana. Ruch był nieco spokojniejszy.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych poszukiwano 5 proc. poż. konwers. po 49½%, zaś oddawano 8 proc listy dolarowe (stare) Pozn. Ziem. Kredyt. po 87 proc. (przy dew. 8.90) i 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 36 proc. Dopytywano się o 6 proc. listy żytnie po 16.— bez oddawców.

Z akcyj bankowych osłabił się Bank Polski do 132.50 i pozostał po tym kursie jeszcze w poszukiwaniu.

Akcje przemysłowe bez notowania i bez obrotów.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału).

5% Pożyczka konwersyjna 49½% P.
8% dolarowe listy Pozn Ziemstwa Kred. 87% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 36% O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).

Bank Polski I em. ex kup. 132.50 P.

Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 26. 2. 1931 r.

Waluty	Gotówka	
Dolary St. Zjedn.	tr.: 8.90¾,	sp.: 8.92¾, kup.: 8.88¾.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.40	124.71	124.09
Londyn	43.34¼	43.45	43.23½
Nowy Jork	8.913	8.933	8.893
Nowy Jork kabel	8.922	8.942	8.902
Paryż	34.97	35.06	34.88
Praga	26.42½	26.49	26.36
Szwajcarja	171.87	172.30	171.44
Wiedeń	125.33	125.64	125.02
Włochy	46.72½	46.84	46.61
Berlin	212.00		

Tendencja słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.	96.00	95.75
3% poż bud.		50.00
5% poż konw.		50.00
6% poż dol.	71.50	72.75
10% poż. kol.		103.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	135.00—135.50
Modrzejów	0.00— 7.75

Tendencja bezczynna.

Komentarz.

Z papierów państw. mocniejsza 6 proc. poż. dol., dla listów zastawnych tendencja nieco słabsza, dla akcyj bezczynna. Z bankowych mocniejszy Bank Polski, słabszy Modrzejów.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 26. 2. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg	289.00—291.00
Tendencja osłabiona po bardzo mocnem rozpoczęciu.	
Żyto march. 70—71 kg.	166.00—168.00
Tendencja niejednolita.	
Żyto z okolic Warty i Noteci wysyłka marcowa cif Berlin zapł.	0.00—182.00
Tendencja niejednolita.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	210.00—218.00
Tendencja mocna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	192.00—210.00
Tendencja mocna.	
Owies march. od st. załad	150.00—155.00
Tendencja słaba po mocnem rozpoczęciu.	
Mąka pszenna	34.00—40.50
Tendencja bardzo mocna.	
Mąka żytn. przemiał do 60%	24.60—27.25
Tendencja bardzo mocna.	
Ospa pszenna	11.50—11.75
Tendencja mocna.	
Ospa żytnia	10.20—10.70
Tendencja mocna.	
Groch drobny jadalny	22.00—24.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	21.00—24.00
Bób polny	17.00—19.00
Wyka	18.00—21.00
Łubin niebieski	13.00—15.50
Łubin żółty	21.00—24.00
Makuchy lniane	15.00—15.30
Wytłoki suche paryt. Berlin	6.70— 6.90
Śrót Soya	14.10—14.30
Płatki ziemniaczane paryt. stacje górnośląskie	12.60—13.00
Ziemniaki jadalne białe	1.20— 1.40
Ziemniaki jadalne czerwone	1.30— 1.50
Ziemniaki jadalne żółte	1.70— 1.90
Ziemniaki fabryczne	6½ fg.

Ogólna tendencja niepewna.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 26. 2. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę	47.075	47.275
Noty wielkie	46.875	47.275

Mowa Hitlera

w 11-tą rocznicę powstania partji narodowo-socjalistycznej

Monachjum, 26. 2. (Tel. wł.) — W czasie obchodu 11-lecia powstania partji narodowo-socjalistycznej w Monachjum wygłosił Hitler mowę, w której m. in. stwierdził z naciskiem, że secesja posłów hitlerowskich z Reichstagu nastąpiła za zgodą i wolą jego.

Hitlerowcy użyją wszelkich możliwych środków, ażeby obalić dzisiejszy ustrój w Niemczech. Nawet apel prezydenta Hindenburga nie zdoła ich sprowadzić z raz obranej drogi. Do Reichstagu hitlerowcy powrócą wtedy, gdy sami uznają, że wymaga tego obrona interesów niemieckich.

Portret Bülowa w Reichstagu

ma być usunięty w interesie — czci niemieckiej (!)

Berlin, 26. 2. (Tel. wł.) Posłowie konserwatywni Strathman i Westarp zgłosili w komisji budżetowej Reichstagu wniosek domagający się usunięcia z parlamentu portretu b. kanclerza ks. von Bülowa.

W uzasadnieniu tego wniosku mówcy podkreślali, że zmarły kanclerz w ogłoszonych niedawno pamiętnikach przedstawił rolę Niemiec w okresie, poprzedzającym wybuch wojny w fałszywem świetle, potwierdzającem tezę zagranicy o winie Niemiec. W interesie czci niemieckiej należy się wstydzić takiego kanclerza. Socjaldemokrata Loebe zwrócił uwagę, że Bülow w testamencie zapisał portret swój, pendzla sławnego artysty malarza Lenbacha Reichstagowi, polecając jednocześnie przesłać uniwersytowi w Królewcu portret jego, znajdujący się obecnie w parlamencie. O ile więc spadkobiercy Bülowa zapis ten wykonają, wniosek o usunięcie portretu stanie się aktualny. Wnioskodawcy wycofali swe żądanie pod warunkiem że sprawą tą zajmie się konwent senjorów.

Bezrobocie i kryzys we Francji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Paryż, w lutym.

Miljonowe armje bezrobotnych wzrastają z miesiąca na miesiąc nietylko w Europie, ale i na całym świecie. We Francji problem ten nie przybrał dotąd charakteru palącego, gdyż liczba bezrobotnych była nieznaczna. W przewidywaniu jednak pogorszenia się sytuacji, spowodowanej ogólnem przesileniem, sprawą tą zajęły się obecnie żywo zarówno czynniki rządowe, jak i poszczególne partje polityczne.

Nie potrzeba chyba dodawać, iż socjaliści, wyzyskując ten moment, wystąpili z żądaniem przyznania na walkę z bezrobociem 100 miljonów fr., aby następnie móc się pochwalić swą szczodrobliwością wobec klas pracujących i wobec wyborców. Łącznie z tem prowadzą oni obecnie szeroką kampanję, celem zaalarmowania społeczeństwa, przedstawiając przesadzone liczby i atakując rząd, że na „drogę krzyżową bezrobotnych" przyznał jedynie 20 miljonów; że robotnikom należy się praca; że wreszcie wszystko świadczy, że istnieje we Francji kryzys ustroju.

Socjaliści jednak niestosowną chwilę sobie obrali na opłakiwanie „burżuazyjnych" rządów, jeżeli się pomyśli, jakie rezultaty daje w Anglji panowanie Labour Party. Pozatem nie wystarczy ubolewać nad krytyczną sytuacją, ale szukać środków zapobieżenia. P. Blum zaś domaga się, dla efektów demagogicznych, nie dobroczynności dla robotników, ale ich normalnych zarobków, nie mówiąc, jak i gdzie ją im wynajdzie.

W kołach narodowych zagadnienie bezrobocia jest rozważane przedewszystkiem z punktu widzenia realnego. Chodzi o powzięcie potrzebnych decyzyj do powstrzymania dalszego szerzenia się zła. W danej chwili nie jest ono jeszcze groźne, gdyż liczba „całkowitych" bezrobotnych wynosi tylko 80.000, częściowych — razem z poprzednimi — około miljon. Z tej cyfry należy jednak odrzucić jeszcze około 200 000 pracujących, nie zarabiających z powodu zastoju sezonowego, ale mogących z tygodnia na tydzień dostać robotę.

Jest zrozumiałem, że w szukaniu owych środków zaradczych, na plan pierwszy wysunęło się ograniczenie liczby pracowników zagranicznych. Jest ich podobno we Francji około 2 miljonów. Do tej jednak cyfry, pracowników regularnie zaangażowanych, należy doliczyć tych co się „prześliznęli", a których przebywa na terytorjum francuskiem jakich 200 000. Opinja nie domaga się oczywiście masowych wydaleń, ale ścisłej kontroli granicznej, dzięki której będzie można w każdym razie powstrzymać falę niepożądanych jednostek. Pozatem wysuwany jest także jako środek zaradczy w walce z bezrobociem, organizowanie powrotu do robót rolnych, a wreszcie uchwalenie planu rozbudowy kraju. Projekt ten już od kilku miesięcy nie może doczekać się uchwalenia w izbie z powodu stanowiska, zajętego przez opozycję. A dzięki jemu będzie można, przez przedsięwzięcie szeregu prac dokoła chociażby Paryża, odciągnąć od stolicy tysiące bezrobotnych, którzy oczywiście przedstawiają element niebezpieczny, bo pochopny do rewolucyjnych poczynań.

Jak jednak przejawia się zewnętrznie i w życiu codziennem ten ogólny kryzys? — W obecnej chwili we wszystkich dzielnicach Paryża daje się zauważyć to samo ciekawe zjawisko; na oknach małych, czy wielkich magazynów widnieje napis: wyprzedaż. Wyprzedaje się zwłaszcza materjały, wyprzedaje się obuwie i bieliznę, meble, zegarki, biżuterje itd. itd. Niektóre z tych magazynów w reklamie taności poszły tak daleko, że ogłaszają powrót do cen przedwojennych! Si non e vero...

Przerzućmy zkolei stronnice dzienników, poświęcone ogłoszeniom. Lektura ich będzie niemniej pouczającą. Dowiemy się bowiem, iż można teraz dostać na raty futra, ubrania męskie, kostjumy damskie, samochody, maszyny do pisania, a nawet wszcząć... akcję rozwodową. Paryżanina podobne ułatwienia w spłacaniu zastanawiają, gdyż Francuz przyzwyczajony był zawsze płacić gotówką.

Zarówno owe wyprzedaże, jak i dawanie na raty, które tutaj dotąd nigdy nie istniało, stanowi oczywistą przynętę dla kupującego. Stąd łatwy wniosek, iż staje się on widocznie rzadszym gościem. Tak jest w istocie. Przeżywamy obecnie ciekawą psychologicznie chwilę: podobnie, jak poprzednio, w 1926 r., ludzie zaalarmowani skupowali na gwałt różne towary i produkty spożywcze w obawie, że podrożeją, tak teraz wprost przeciwnie, wstrzymują się od nabywania w nadziei, że potanieją! Stąd zastój poważny w handlu. Złożyły się nań i inne przyczyny. Do tych zaś należy w pierwszej linji zaliczyć krachy finansowe, powodujące również zastój na giełdzie, który odbił się na ogólnej sytuacji; nadprodukcja, a za nią rozwijające się bezrobocie dokonały reszty.

Szereg nawet od dawna istniejących magazynów, likwiduje się. Różni, byli właściciele sami często idą teraz do innych na robotę, a tem samem zabierają nieraz miejsce pracowników mniej wykwalifikowanych. Szereg wreszcie wielkich składów, redukuje liczbę personelu. Wszyscy zaś, bezrobotni przedewszystkiem, ograniczają się w wydatkach. Ten, kto chce się bawić, nie pójdzie już do lokalu, gdzie za szampana płaci się 200 fr., ale zadowoli się takim, w którym za kieliszek napoju płaci się 20 fr. Ludzie mający wielkie mieszkania, przeprowadzają się do mniejszych. Z tego zresztą powodu można teraz widzieć na ulicach Paryża od czasów wojny zapomniany napis: „mieszkanie do wynajęcia". Wreszcie osoby, posługujące się zazwyczaj samochodami, zamieniły je na tramwaje, czy autobusy, lub kolej podziemną. Podobne przesunięcia dają się zauważyć we wszystkich niemal dziedzinach życia w mniejszej lub większej formie. Dlatego na złe interesy uskarżają się teraz wszyscy. Słowo „kryzys" jest na ustach każdego. We Francji jednak, dzięki ogólnej zaradności i oszczędności, nie przybierze on rozmiarów katastrofy. Należy mieć nadzieję, że kryzys podnieci tylko do akcji zapobiegawczej, oraz zmusi całe zastępy wyzyskiwaczy i armje pośredników do powstrzymania wreszcie szalonych skoków cen.

I. Briares.

Spór b. legjonistów o Brześć i rycerskość

Toczy się spór między b. legjonistami z grupy „Przełomu", przywiązującej znaczenie do pierwiastka społeczno-obywatelskiego, a b. legjonistami z grupy „Nowej Kadrowej", która należy do kierunku drugooddziałowopułkownikowskiego, przyczem „Przełom" tak pisze (nr. 7 i 8):

„Przez cały czas istnienia Legjonów, Komendant wychowywał nas w poczuciu utrzymania godności osobistej żołnierza polskiego i w poczuciu wielkiego szacunku dla honoru żołnierskiego i niepokalanego pod względem moralnym munduru. Nie jest bez znaczenia, że w pierwszej brygadzie wprowadzony był tytuł obywatela i komendant był dla nas obywatelem-komendantem, ale i my dla niego obywatelami-żołnierzami. Gdy w marcu 1915 roku nad Nidą i w I baonie bezmyślnie i niewłaściwie zastosowano karę chłosty za przestępstwo, które nieetyczne nie było, tośmy poszli ze skargą do Dziadka, i on ten fakt potępił i dał nam satysfakcję moralną.

„W jednym ze swoich wywiadów przedwyborczych komendant mówił o tem, że, gdy w dzieciństwie próbował hartować swą wolę i zmuszał siebie do robienia rzeczy przykrych, nieprzyjemnych, nie mógł jednakże wymóc na sobie tego, by spożyć trochę ekskrementów z talerza. Stosowało się to do tego, że machinacje grup poselskich w naszym Sejmie były często powodowane tak moralnie brudnemi pobudkami, że porównać je można było tylko do ekskrementów. Ale nasz komendant jest logiczny i taką samą odrazę czuć powinien i do niektórych wyczynów zbyt usłużnych pomagierów „sanacyjnych".

„Aresztowanie kilkunastu posłów opozycyjnych i osadzenie ich w Brześciu mogło być koniecznością państwową, a w stosunku do wyborów było pociągnięciem politycznem o poważnej doniosłości, co okazało się w wyniku wyborów. Ale sposób traktowania tych posłów, wobec doskonałej ich izolacji, był w stosunku do wyborów obojętny, gdyby zaś społeczeństwo dowiedziało się o nim wcześniej, mógłby mieć jedynie ujemny skutek. Traktowanie to więc, jako nieusprawiedliwione ani koniecznością państwową, ani nawet jakiemikolwiek wyrachowaniami politycznemi, było niecelowe i niedopuszczalne, zaś w swych skutkach, ze względu na zdrowy odruch wzburzenia opinji, dla państwa i dla obozu szkodliwe.

„Nas, starych legunów, nie wzruszają cierpienia fizyczne aresztowanych b. posłów, tembardziej, że żaden z nich nie zdobył się nawet na protest w formie bodaj kilkudniowej głodówki, ale poniewieranie w nich godności ludzkiej i nieuszanowanie w nich pod tym względem byłych oficerów i wysokich dygnitarzy państwowych nie było czynem rycerskim, nie licowało z godnością oficera legjonisty; nie może też oprzeć się wrażeniu, że ten oficer w swej gorliwości przekroczył dopuszczalne granice.

„Polska jest krajem, w którym przeważa psychologja szlachecka, panująca etyka społeczna jest etyką rycersko-szlachecką, i ta etyka charakteryzuje naród i poszczególnych jego obywateli. Komendant sam jest rycerzem i do głębi duszy zwolennikiem tej etyki. Imputowanie Mu tendecyj, tchnących średniowieczem, chęci uczynienia z Polaków stada bezmyślnych baranów, rządzonych przez pastuchów-policjantów, głęboko obraża i Jego i nas, Jego żołnierzy, i mogło się wylęc tylko w głowach „dureńków", którzy, mamy nadzieję, niedługo wyginą".

Akt oskarżenia przeciwko więźniom brzeskim?

Warszawa, 26. 2. (Tel. wł.). Akt oskarżenia w sprawie b. więźniów brzeskich będzie podobno napisany w najbliższym czasie, gdyż śledztwo jest na ukończeniu. Przypuszczają, że sprawy będą wytoczone na kwiecień.

Moja włóczęga naokoło świata

Znany nasz podróżnik inż. Tadeusz Perkitny wygłosi w niedzielę o godz 18 w Col. minus (sala 17) pierwszy z cyklu odczyt z włóczęgi naokoło świata. Odczyt będzie bogato ilustrowany przeźroczami z własnych zdjęć fotograficznych podróżnika. Cena biletów wstępu po 1 zł i 2 zł. do nabycia u Zygarłowskiego. Odczyt ten, zorganizowany przez pozn. Tow. Geograficzne, spotka się niewątpliwie z entuzjastycznem przyjęciem i tłumnym udziałem publiczności.

Przedstawicielstwo na Wielkopolskę i Pomorze:
B. ZMIDZINSKI - POZNAŃ,
ulica Piekary 5. n 7534

Gra dwóch dyktatorów chińskich

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Chengtingfu, w lutym.

Dziewiętnasty rok republiki chińskiej ma się ku zachodowi. Krwawy rok bratobójczych walk, komunistycznego teroru, mordów misjonarzy i wiernych.

Wojna domowa już ukończona, Nankin zwyciężył na całej linji. Yen Si Chan i Feng Yu Siang, główni organizatorzy rewolucji ustępują z areny politycznej, Chiang Kai-shek utrwalił swą dyktaturę wojskową.

Atoli łatwość tego zwycięstwa nasuwa pewne wątpliwości co do jego trwałości. Fen Yu Siang nie należy do ludzi, co łatwo ustępują i zrzekają się władzy. Dał zresztą tyle dowodów wytrwałości, że trudno uwierzyć, by poddał się małoduszności. A jeżeli rozpuścił swych oficerów i dozwolił, że część jego armji przeszła na stronę zwycięskiego Chiang Kai-shek'a, to z pewnością przedtem się ubezpieczył, że na wszelki jego zew ci sami ludzie zgromadzą się pod jego sztandarem — tak już nieraz bywało.

Zajęcie Chen-si, prowincji Feng Yu Siang'a bez walki, przez wojska Nankinu da się wytłomaczyć tem, że albo Feng Yu Siang uważał, że nie opłaci się tracić ludzi, amunicji i pieniędzy w obronie zniszczonej i finansowo zrujnowanej prowincji, wolał więc cofnąć się do bogatszego Shansi — albo, że istnieje między nim a dyktatorem Nankińskim tajemne porozumienie. I to zdaje się prawdopodobne.

A Yen Si Chan, cofa się pozornie z polityki, zdaje władzę w inne ręce, obiecuje wyjechać za granicę — ale na długo? Trudno coś przewidzieć, bo plany w głowach chińskich kacyków rodzą się jak komary na brzegach Żółtej Rzeki.

Z ukończeniem się wojny domowej zacieśniły się przyjazne stosunki między Nankinem a Mukdenem.

Od samego początku rewolucji szły poselstwa tak z Północy jak i z Południa, by zyskać młodego Marszałka. Słano pieniądze i kobiety, Tchang Sué-Ciang obiecywał jednej i drugiej stronie, ale nic decydującego nie postanowił. Bawił się i czekał na ostatnią chwilę, by bez strat wyciągnąć dla siebie jaknajwiększą korzyść. Bez wątpienia przyczynił się do zwycięstwa Nankinu, ale czy przyczynił się do wzmożenia jego władzy? Czy Chiny dziś ściślej złączone jak na początku tego roku?

Kiedy Yen Si Chan rozpoczął swą walkę przeciw Nankińskiej dyktaturze, Chiny północne, t. z. prowincje leżące na północy Żółtej Rzeki, były podzielone między Yen Si Chan'a, Feng Yu Siang'a i Tchang Sué-Ciang'a. Dzisiaj mimo triumfów Nankinu, mimo hucznych uroczystości z racji unifikacji Chin, istnieje ten sam podział. De facto więc Nankin nie zyskał ni ziemi ni władzy. Zmieniły się tylko role: panem sytuacji na północy nie jest, jak na początku roku, Yen Si Chan, lecz młody gubernator Mandżurji, Tchang Sue-Ciang, który do swych trzech dużych i bogatych prowincyj, odziedziczonych po ojcu przyłączył drugie bogate prowincje: Hopeh z Pekinem, Czachar, i lwią część Shentung'u z dwoma portami wojennemi Tsingtas i Wei-hai-wei.

Tchang Sué-Ciang jest dziś silniejszym niż Yen Si Chan. Jego armja jest liczniejsza, lepiej uzbrojona i karna — ma w sobie coś z energji i sprężystości Zachodu. Mandżurja jest bogata, dochody jej większe niż za czasów ojca młodego gubernatora. Posiada flotę wojenną, rozgałęzioną sieć kolei żelaznej, ma więc zapewnioną komunikację lądem i morzem, jest władcą w całem tego słowa znaczeniu.

Przyjazne stosunki obydwu dyktatorów mogłyby być najlepszą zapowiedzią, że wreszcie dla Chin nastanie era pokoju, odbudowy kraju, postępu na wzór Zachodu. Tymczasem...

Tymczasem Chiang Kai-shek sprowadza z Niemiec stu nowych doradców wojskowych. Ma ich już 50-ciu. Oni to zorganizowali mu „żelazne" dywizje, które, mówiąc szczerze, mimo swej niemieckiej dyscypliny, nie mogły przemóc dywizji Feng Yu Siang'a. Tych 150 doradców berlińskich ma zreorganizować nankińską armję, przemienić ją na wierną przyboczną straż, nankińskiego dyktatora. Jak z tego widać Nankin nie myśli o odbudowie kraju, o pokojowej pracy dla dobra nędznych mas chińskich. Czy za przykładem Nankinu nie pójdzie dyktator Mandżurji pod pozorem obrony granic przeciw Sowietom? Nankin nie bardzo chętnie patrzy na rosnące wpływy młodego gubernatora. Na zewnątrz uroczyste przyjęcia, zapewnienia o trwałej przyjaźni, a potajemnie, jak wieści głoszą, popiera organizacje antysowieckie.

W Mandżurji urządza manewry straży bolszewickiej na pograniczu, słowem chce wciągnąć młodego gubernatora Mandżurji w wojnę z Sowietami, by dla siebie zagarnąć prowincję Hopeh z Pekinem i Tientsinem.

Zdaje się, że Chinom nie zaświeciła jeszcze gwiazda pokoju! Zima ostudziła zapały wojenne, czy jednak z wiosennem słońcem nie rozpocznie się da capo historja kończącego się roku?

Ks. K.

Kiełbasa wyborcza „Młodzieży Demokratycznej"

We wczorajszem sprawozdaniu z przebiegu walnego zebrania „Bratniej Pomocy" S. U. P. zaznaczyliśmy, że sensację na sali wywołało oświadczenie p. Warmińskiego na temat „pożyczek" bezterminowych, udzielanych przez „sanacyjną" Młodzież Demokratyczną w przeddzień walnego zebrania „Bratniej Pomocy".

Relację na ten temat uzupełnić należy o tyle, że — jak stwierdził w swem oświadczeniu p. Warmiński — owych bezterminowych „pożyczek" (po 5 zł 50 gr) udzielano nietylko członkom Młodzieży Demokratycznej, ale wszystkim zgłaszającym się studentom pod warunkiem podpisania przez nich oświadczenia, iż na walnem zebraniu „Bratniej Pomocy" będą popierali postulaty Młodzieży Demokratycznej.

Amatorów tej „kiełbasy wyborczej" znalazło się bardzo niewielu, ale bądźcobądź udzielono wspomnianych „pożyczek" na sumę paruset złotych. Na zapytanie zainteresowanych, kiedy owe „pożyczki" są zwrotne, odpowiadano im, że wówczas, kiedy obdarowani będą mieli pieniądze...

Fakty te nie wymagają komentarzy. Piękne metody wyborcze zaczyna przeszczepać młodzież „sanacyjna" na teren naszych wyższych uczelni!

Do wczorajszego sprawozdania z walnego zebrania „Br. Pomocy" zakradła się drobna nieścisłość. Mianowicie jeden z wymienionych tam mówców, p. Sołtysik nie mówił z ramienia Młodzieży Demokratycznej, lecz z ramienia „Odrodzenia".

Bankier świata w kłopotach finansowych

Mowa kanclerza skarbu W. Brytanji, Snowdena, była potwierdzeniem wobec całego świata faktu, iż największy przedwojenny bankier światowy, znajduje się dzisiaj w ciężkich opałach finansowych, którym zapobiec nie jest w stanie.

Stan finansów państwowych Wielkiej Brytanji jest obecnie prawie tak fatalny, jak i byłego jej antagonisty — Niemiec. Obciążenie podatkowe obywateli niemieckich wzrasta niepomiernie, posuwa się wielkiemi skokami, aby nadążyć wzrostowi wydatków, ale... w wyścigu tym wyprzedza stale o głowę koń, któremu na imię — deficyt.

Największą troską i bolączką budżetową Anglji jest organizowana obecnie w szerokim zakresie pomoc dla bezrobotnych, których liczba sięga już 3 miljonów. Do wzrostu wydatków na zapomogi dla bezrobotnych przyczynia się z jednej strony konieczność ratowania przed głodem 10 do 12 miljonów ludzi (razem z rodzinami), z drugiej — coraz silniejszy nacisk od dołu na rząd Labour Party, rząd robotniczy, zmuszony bardziej niż jakikolwiek inny rząd do liczenia się z żądaniami i nastrojami mas robotniczych.

W Anglji tymczasem — jak i gdzieindziej — pod wpływem kryzysu i ostrej konkurencji innych państw kurczą się dochody narodowe, zmniejszają się zdolności płatnicze podatników. Przed rokiem podwyższył Snowden znacznie podatek gruntowy dla załatania grożącego deficytu, ale jednocześnie musiał podwyższyć wydatki, tak, iż w rezultacie nadwyżka wypływów podatkowych została zjedzona bez reszty. Podłoże dla powstania jeszcze większego deficytu, niż w roku ubiegłym.

Kontroler skarbu państwa, Sir R. Hopkins, maluje sytuację budżetową w czarnych barwach. W raporcie swym mówi Hopkins: „Nawet w najlepszych warunkach tak wielki wzrost budżetu wytrąciłby skarb z równowagi. W warunkach obecnych, przy utrzymaniu wszystkich dotychczasowych pozycyj i poziomu opodatkowania — grozi nam zupełna ruina".

Na poparcie swych argumentów przytacza Hopkins cyfry: w r. 1928/29 zapomogi dla bezrobotnych wynosiły 11¾ miljona Ł, w r. 1930 — doszły do 37 miljonów Ł, a w r. 1931 wyniosą około 55 miljonów (zgórą 2,2 miljarda złotych). W parze z temi cyframi idą cyfry zmniejszenia się produkcji przemysłowej i obrotów handlowych, a znowuż okrawa płaszczyznę wydajności podatkowej.

Słowem zaczarowane koło trudności i problematów, z którego nie widać narazie wyjścia wobec szalejącego kryzysu gospodarczego na całym omal świecie. Dumny John Bull, ongiś dyktator finansowy obu półkul, biedzi się dzisiaj ciężko nad zgryzieniem twardego orzecha kryzysu.

W. W.

Dziś w RADJO

Godz. 21.30

„Djabeł i Karczmarka"

St. Krzywoszewskiego

nw 7528

Echa walnego zebrania „Bratniej Pomocy" U. P.

Jakie metdy wprowadza młodzież „państwowa" na teren wyższych uczelni?

Piszą nam ze sfer uniwersyteckich:

Ostatnie walne zebranie „Bratniej Pomocy" Stud. Uniw. Poznańskiego zdarło ostatecznie maskę obłudy z ugrupowań „sanacyjnych" na naszej wszechnicy i uwydatniło w całej jaskrawości ich przerażająco niski poziom kulturalny.

Dwa były frazesy, któremi do niedawna jeszcze operowali leaderzy młodzieży „sanacyjnej": kulturalne metody walki między przeciwnikami ideowymi i szacunek dla władz uniwersyteckich. Piszemy „frazesy", gdyż nigdy nie wierzyliśmy, by „sanacyjni" głosiciele tych zasad traktowali je kiedykolwiek na serjo. To jednak, co stało się w związku z walnem zebraniem „Bratniej Pomocy" dowodzi najlepiej, jak obrzydliwą komedję grali do niedawna leaderzy młodzieży „sanacyjnej".

Już w latach ubiegłych dowodów tych zresztą nie brakło. Wystarczy przypomnieć nieprawdopodobnie oszczerczą kampanję, jaka przeciw młodzieży narodowej prowadzona była (i prowadzona jest w dalszym ciągu) na łamach „Życia Uniwersyteckiego", organu „Młodzieży Demokratycznej". Wystarczy przypomnieć niesłychane wydarzenia na akademickim wiecu narodowym w westybulu Collegium Medicum (na jesieni roku 1929), gdzie „sanatorzy" w pewnym momencie pogasili światła i rzucili na salę wojskowe rakiety dymne, strzelając równocześnie z pistoletów.

Tegoroczne walne zebranie „Bratniej Pomocy" raz jeszcze zaświadczyło, jak leaderzy młodzieży „sanacyjnej" wyobrażają sobie „kulturalne metody walki ideowej na uniwersytecie". Oszczercza kampanja w ulotkach i na łamach prasy, ustawiczne przeszkadzanie obradom walnego zebrania przez hałaśliwą obstrukcję, krzyki i gwizdy, wreszcie występy „pożegnalne", polegające na użyciu rakiet dymnych, petard, butelek z gryzącemi płynami i nożów — oto najbardziej jaskrawe przyczynki do metod „sanacyjnych" na uniwersytecie.

A teraz sprawa stosunku do władz uniwersyteckich. Już na walnem zebraniu „Br. Pom." jeden z mówców „Młodzieży Demokratycznej" zaatakował przedstawiciela Senatu Akademickiego. Następnego zaś dnia rano ukazała się ulotka, podpisana przez prezesa „Młodzieży Demokratycznej", zawierająca tak brutalny i ordynarny atak na Senat Uniwersytetu Poznańskiego, jakiego dotychczas nie notują dzieje naszych wyższych uczelni. W ulotce tej Senatowi Akademickiemu zarzuca się stronnicze stanowisko, wysługiwanie się jednemu obozowi itp. Na końcu ulotka zawiera całkiem niedwuznaczne pogróżki pod adresem władz Uniwersytetu Poznańskiego.

Oto jak obóz „państwowy" poczyna sobie na wyższych uczelniach!

Tajemnicze zamachy w Moskwie

na poselstwa polskie, Afganistanu oraz ambasady Francji i Anglji

Moskwa, 26. 2. (Tel. wł.) W nocy z 16 na 17 lutego w gabinecie polskiego posła w Moskwie p. min. Patka, przyłapano czekistę Pietrowa, który podał się za listonosza i rzekomo w celu doręczenia poczty wtargnął do gmachu poselstwa.

Szczegóły śledztwa wykazują jednak, że wizyta agenta G. P. U. w gmachu poselstwa polskiego w Moskwie miała zupełnie niedwuznaczne cele, bowiem przy aresztowanym Pietrowie znaleziono podrobiony klucz do urzędowego gabinetu p. min. Patka, który był wówczas nieobecny w Moskwie.

Warszawa, 26. 2. (Tel. wł.) — Sprawa zamachu na poselstwo polskie w Moskwie dotąd okryta jest tajemnicą, a fakt że równocześnie wybuchł w poselstwie Afganistanu w Moskwie groźny pożar z przyczyn zupełnie nie wyjaśnionych oraz, że równocześnie prawie nieznani sprawcy usiłowali dokonać włamania w ambasadach francuskiej i niemieckiej, może nasuwać uzasadnione podejrzenia, iż zamachy te mają jakieś wspólne źródło i cel.

Do czego te metody sowieckie mają prowadzić, niepodobna się zorjentować. (w)

Niemieckie koleje strategiczne

nad granicą Polski — 275 miljonów z funduszów „Osthilfe" przeznaczono na ten cel

Berlin, 26. 2. (Tel. wł.) Rząd niemiecki przystępuje do budowy szeregu nowych linij kolejowych na pograniczu polskiem, które posiadają wyraźne i poważne znaczenie strategiczne. Środki na budowę tych linij w sumie 130 miljonów marek, czyli 275 milj. złotych, oddane zostały do dyspozycji rządu w uchwalonym projekcie pomocy finansowej Rzeszy dla prowincyj wschodnich („Osthilfe"). Wyraźna jest tendencja, zmierzająca do stworzenia specjalnej kolejki strategicznej wzdłuż granicy polskiej.

Dotychczas istnieją tylko niewielkie odcinki tej kolejki, brakujące zaś odcinki mają być właśnie wybudowane z funduszów „Osthilfe". Projektowana więc jest budowa odcinków: Linde-Pr. Friedland — Bischofswalde w powiecie człuchowskim (Schlochau) Kreuz - Schwerin, która ma być przedłużona do Guben, przez co zbudowane będzie najkrótsze połączenie z Łużycami, z Saksonją i południem oraz południowym zachodem Niemiec. W dalszym ciągu zbudowana będzie linja Bomst (Babi Most) — Kolzig - Fraustadt (Wschowa) — Guhrau - Herrenstadt - Korsenz. Wreszcie projektowana jest budowa linji: Brzeg - Namysłów - Neu - Mittelwalde, dochodząca do granicy polskiej.

Przez zbudowanie wymienionych odcinków, niemiecki zarząd kolejowy uzyska najkrótsze połączenie od północy z Lęborka przez Piłę, Nowy Zbąszyń, Wschowę do Wrocławia, a dalej z Górnym Śląskiem i ponadto połączenie centralnych prowincyj Niemiec z granicą polską.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ostrożniej z bronią palną!

Ciągłe strzelaniny — Tragiczne finały sprzeczek — Skąd tylu nieletnich nosi z sobą broń? — Znamienny wypadek — Co się dzieje z karabinami przysposobienia wojskowego

Kronika wypadków przepełniona jest wiadomościami o pokaleczeniach, a nawet śmiertelnych wypadkach wskutek manipulowania, czy poprostu bawienia się rewolwerami, karabinami lub flowerami. Ponadto jest rzeczą zdumiewającą, że obecnie każdy niemal niedorostek posiada broń. Dochodzi często do niewiarygodnych wprost zajść. Niejedna też kłótnia kończy się conajmniej pokazaniem rewolweru. Jeżeli znajdzie się jeszcze ktoś przytomny i odważny, a przytem zręczny to sprawa nie ma tragicznego finału. Strzelaniną rewolwerową kończą się zatargi przy pracy wśród robotników; strzelają zwykli rabusie, kradnący płody rolne, nie mówiąc już o kłusownikach i złodziejach ryb. Nawet na ulicach miasta w późnych godzinach wieczornych zdarza się, że podnieceni nadmiernem użyciem alkoholu młodzieńcy palą na wiwat, zagrażając nawet życiu przechodniów. Co gorsza — rewolwery noszą również uczniowie szkół średnich i w biały dzień, na ożywionych ulicach miasta w obliczu starszych „zabawiają" się w... strzelanie. Nie można później dojść kto tak wiwatował, narażając życie obywateli.

W sprawie takiego właśnie tajemniczego strzału do okna mieszkania właściciela restauracji na Chwaliszewie 76 Jana Ruskowiaka dowiadujemy się następujących szczegółów. W godzinach południowych przy ul. Ewangelickiej, w miejscu bardzo ożywionem (jest tam przystanek kilkunastu autobusów kursujących na prowincję), zjawiła się gromadka uczniów, jak się zdaje szkoły wydziałowej. W pewnej chwili pękła z trzaskiem szyba w oknie śpiżarni mieszkania Ruskowiaków, a znajdująca się tam służąca, usłyszawszy huk strzału i rozbicie szyby wybiegła przerażona do restauracji. Właściciel przekonał się, że szyba została istotnie rozbita, a wyjątkowem szczęściem było, że służąca przed kilku minutami ukończyła czyszczenie i zamknęła okna.

W chwilę później przechodzący mostem chwaliszewskim zauważyli, że strzelił ktoś z rewolweru. Oprócz huku widać było chmurkę dymu, która znaczyła kierunek. Strzał zatem w okno Ruskowiaków — mimo braku kuli, która prawdopodobnie spadła do wody odbijając się o drugą szybę podwójnego okna — nie był zatem złudzeniem. Policję objaśnili szoferzy znajdujących się w pobliżu autobusów, że sprawcami strzałów byli uczniowie szkoły wydziałowej.

Przy tej sposobności należy zwrócić uwagę na inny groźny bardzo objaw, który podają nasi czytelnicy, w trosce o bezpieczeństwo publiczne. Kilkanaście już razy donosiliśmy o wypadkach kradzieży broni (karabinów wojskowych) i amunicji ze składnic przysposobienia wojskowego po wsiach i w mniejszych miejscowościach. Zdarzyło się m. i., że kilku chłopaków z przysposobienia wojskowego porywało karabiny, ucinając je następnie, by użyć jako broń palną na polowanie. W ten sposób ułatwia się kłusownictwo i stwarza dla młodocianych przestępców odpowiednie warunki. Wdiocznie składnice karabinów znajdują się, albo na strychach szkół lub w jakichś izbach gminnych zbyt łatwo dostępnych. Komendanci lokalni czy kierownicy p. w. bardzo często nie dorastają nawet w części powierzonych im zadaniom. Dowodzi tego m. in. następująca informacja w uzupełnieniu wiadomości z dnia 16. bm. w sprawie zagadkowego morderstwa Leona Mańczaka w Wielkiem Gaju w pow. szamotulskim: Mańczak był ostrzeliwany z zemsty z dwóch karabinów wojskowych i to pochodzących z przysposobienia wojskowego. Warto zaznaczyć, że instruktorzy p. w. lekkomyślnie powierzają karabiny z ostremi nabojami swym członkom chłopakiem wiejskim bez należytego dozoru, dowodem czego jest drugi fakt, że przy przeprowadzonej rewizji u kłusownika znaleziono nabity karabin wojskowy i 30 ostrych nabojów. W zeznaniu zaznaczył on (było to w Młynkowie pow. szamotulski) iż karabin pochodzi z p. w., do której to organizacji należy jego syn.

Fakty powyższe może przyczynią się do zwrócenia uwagi odnośnych władz, aby wydały odpowiednie zarządzenia i uniemożliwiły tem samem powtarzanie się tragicznych nieraz wypadków. (k)

Ostatni (22) zeszyt „Jlustracji Polskiej" przynosi interesujący artykuł krajoznawczy p. t.

Park Narodowy w Tatrach

poświęcony sprawie rezerwatów przyrodniczych, aktualnej obecnie z okazji Zjazdu Rady Ochrony Przyrody, który w najbliższym czasie odbędzie się w Poznaniu.

Co się dzieje w Hiszpanji

informuje artykuł, bogato ilustrowany zdjęciami z rewolucyjnych wrzeń, które chwieją hiszpańskim tronem. Historję narkotyków oraz straszne skutki ich używania oświetla również aktualny i ciekawy feljeton p. t.

Kokaina

Interesujący i barwny feljeton opowiada „Jak wyglądał dwór polski"; aktualne wiadomości, bogato ilustrowane doskonałemi zdjęciami, odcinek ciekawej powieści, nowela, bajka oraz zwykłe działy uzupełniają doskonały numer tego najtańszego w Polsce ilustrowanego pisma.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedyńczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1.50 zł. kwartalnie 4.— zł, bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

Krwawa tragedja

Echa zabójstwa ś. p. Haliny Czyżewskiej.

W sprawie zabójstwa Haliny Czyżewskiej (Wyspiańskiego 1) przez żonę kapitana-lekarza Stanisławę Leśniewską dowiadujemy się dalszych szczegółów.

Leśniewska, po przybyciu na komisarjat, gdzie złożyła zeznanie, oddała policji rewolwer. Była całkowicie złamana i niezwykle zdenerwowana. Wstrząśnienie nerwowe było tak silne, że z powodu choroby przewieziono ją do okręgowego szpitala wojskowego D. O. K. VII. W dniu dzisiejszym nastąpi przewiezienie Leśniewskiej do szpitala więziennego.

Dowiadujemy się ponadto, że w tym samym dniu przed południem Leśniewską odwiedził jej mąż w mieszkaniu na Przecznicy 11a. Powodem odwiedzin była choroba synka, znajdującego się przy matce. Niedługo po wizycie męża, tym razem w mieszkaniu sióstr Czyżewskich przy Wyspiańskiego 1, rozegrała się krwawa tragedja, która wstrząsnęła umysłami mieszkańców naszego miasta. (k)

Aresztowanie dyrektorów

huty szklanej w Inowrocławiu.

Nasz korespondent inowrocławski (em) donosi:

Wszczęto tu w sądzie sprawę przeciw dyrektorom huty szklanej „Inowrocław", oskarżonym o zatrzymanie dla własnej korzyści potrącanych od płac robotniczych świadczeń socjalnych, a więc dla kasy chorych i ubezpieczalni. Celem uzupełnienia dowodów, sprawę tę odroczono do 9 marca r. b. Jednak na żądanie sędziego śledczego z Bydgoszczy zatrzymano w areszcie dyrektorów huty pp. Józefa Dzierzbickiego i Jerzego Lewartowskiego w związku z ogłoszoną upadłością huty, gdyż władze sądowe podejrzewają tu bankructwo oszukańcze. Sprawa ta wywołała w mieście naszem zrozumiałą sensację.

KALENDARZYK

Czwartek, 25 lutego 1931.

Słońce: wschód 6,48; — zachód 17,25; — długość dnia 10 godz. 37 min.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 3 st. C., pochmurno, wiatr południowo - zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 5 st. C., najniższa + 1 st. C. Ilość opadu nieznaczna.

Przepowiednia pogody na piątek: Mglisto i pochmurno, nieznaczny wzrost temperatury.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dziś + 1,70 m.

Kal. rzk.: Wiktor; jutro Aleksander B.

Kal. słow.: Mirosław; jutro Wiarosław.

Bibljoteka im. I. J. Kraszewskiego (ul. Wrocławska 17) otwarta codziennie od godz. 12—13 i od godz. 16—19; w soboty od godz. 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 1,50 zł, wpis 50 gr.

Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9 (II piętro), otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19. zaopatrzona we wszelkie nowości. Kaucja 3 zł

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia. ul. 27 Grudnia 18. — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze", ul. Nowa.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego narożnik ul. Strusia.

Wilda: Apteka pod Koroną, ulica Górna Wilda 61.

W innych dzielnicach pełnią służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Święcenia.** W sobotę suchodniową, 28 bm. o godz. 7,30 w kaplicy pałacu arcybiskupiego J. E. ks. Kardynał-Prymas udzieli wyższych święceń klerykom tutejszego seminarjum duchownego. — Święcenie kapłaństwa otrzymają księża djakoni Lis Władysław, Sommer Maksymiljan, Stepczyński Władysław, Walter Juljan. Święcenie djakonatu otrzyma ks. subdjakon Dębicki Henryk, święcenie subdjakonatu minorzysta ks. Wiktor Tomaszewski.

OSOBISTE

— * **Z Tow. Dante Alighieri.** Tow. otrzymało z Rzymu następującą wiadomość: Rada Główna Tow. Dante Alighieri odznaczyła p. Marję z Sławskich Wicherkiewiczową srebrnym medalem zasługi za założenie Tow. Dante Al. w Poznaniu i pracę na polu zbliżenia polsko-włoskiego. Pani Wicherkiewiczowa jest prezesową Tow. Dante od założenia i autorką licznych prac poświęconych Italji.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań — Stare Miasto.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 2. 3. rb. o godzinie 7,30 w Domu Katolickim na Śródce.

— * **Z Pozn. Koła Nauczycielj Szkół Wyższych.** Doroczne walne zgromadzenie Poznańskiego Koła T. N. S. W. odbędzie się w piątek, dnia 27 bm. o godz. 18 w Seminarjum Naucz. męskiem. Na porządku obrad sprawozdania, wybór nowego zarządu, wolne wnioski.

— * **Ze Związku Techników-Dentystów Ziem Zach. Rz. P.** Roczne walne zebranie odbędzie się 28 bm. o godz. 19 na sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8. Jednym z najważniejszych punktów obrad jest sprawa fuzji wszystkich związków na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

— * **Filja Elektromonterów przy Zw. Pracowników Elektrotechnicznych Z. Z. P.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w sobotę, 28 bm. o godz 19 w lokalu p. Świtalskiego (kawiarnia Pawilon), ul. Podgórna 13

— * **Kl. Atl.-Sport. „Spalla".** Dnia 28 bm. o godz. 19,30 odbędzie się przy Nowym Rynku 4 zebranie plenarne, na które zaprasza się wszystkich członków, sympatyków i gości.

— * **Koło Ulepszania Metod Pracy Domowej.** Miesięczne zebranie odbędzie się dn. 2 marca o g. 17 w Collegium Medicum przy ul. Fredry 10. Na porządku obrad m. in. odczyt prof. dr. Dobrowolskiego p. t. „Wielkie, lecz zbyteczne i szkodliwe wydatki". Zarząd zaprasza wszystkie panie domu.

Przy braku apetytu, zepsutym żołądku, upośledzonem trawieniu, obstrukcji, zaburzeniach przemiany materji, pokrzywce i swędzeniu naturalna woda gorzka **„Franciszka - Józefa"** usuwa z organizmu substancje gnilne zatruwające organizm.
nw 7879

WYKŁADY

— * **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Dziś, w czwartek, o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus wygłosi prof. dr. P. Gantkowski odczyt p. t. „O technice głosu i higjenie głosu". (część II.). — Jutro, w piątek, docent dr. Karol Stojanowski mówić będzie na temat „Polska pod względem antropologicznym".

— * **Tow. Geograficzne** organizuje w niedzielę, dnia 1 marca br. o godz. 18 w Uniwersytecie (Coll. Minus) sala 17, odczyt znanego poznańskiego podróżnika, p. inżyniera Tadeusza Perkitnego. który w szeregu odczytów przesunie przed oczyma słuchaczów barwne dzieje swej „Włóczęgi naokoło świata". ilustrowane bogato oryginalnemi przeźroczami ze zdjęć własnych. — Bilety w składzie p. Zygarłowskiego, ul. 27 Grudnia 12.

— * **O wpływie matki na wychowanie dziecka** będzie mówiła S. Barbara Zielińska w sali Domu Rzemieślniczego przy ul. Ratajczaka 21 dnia 1 marca o godz. 17. Osoba prelegentki znana jest w sferach pedagogicznych z licznych swych prac z dziedziny wychowania dzieci w wieku przedszkolnym. Na wykład ten, który wzbudził wielkie zainteresowanie w szerokich kołach naszego miasta zaprasza panie a w szczególności matki ze wszystkich sfer Zarząd Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze. — Wstęp wolny.

— * **„Istota i zwalczanie starości".** W ostatniej chwili przypominamy, że dzisiaj (w czwartek) wygłosi p. prof. dr. Hoffmann wykład dla szerokiej publiczności p. tyt. „Istota i zwalczanie starości". Wykład ten, interesujący zapewne każdego, odbędzie się w sali Śniadeckich, Coll. Medicum (Fredry 10. II piętro) o godz. 20.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Koncert na fundusz organów sołackich.** W niedzielę, dnia 1 bm. odbędzie się w Domu Ewangelickim wokalny wieczór p. Natalji Radlińskiej-Kwiczalowej, która odśpiewa szereg aryj i pieśni przy akompanjamencie prof. Feliksa Nowowiejskiego. Na programie znajdują się m. in. utwory Mozarta, Benedetta, Marcello, Moniuszki, Nowowiejskiego, Różyckiego, Pucciniego, Szymanowskiego, Świerzyńskiego, Brzostowskiego i Friemana. Dochód przeznaczony na fundusz organowy kościoła na Sołaczu. Początek o godz. 8,15 wieczorem. Należy się spodziewać, że piękny cel koncertu ściągnie licznych słuchaczy, którzy będą mieli sposobność poznać szereg dzieł literatury wokalnej, interpretowanych przez sympatyczną wykonawczynię.

— * **Kat. Tow. Robotników Polskich Poznań-Tum** urządza w niedzielę, dnia 1 marca br. o godz. 19 w sali Domu Katolickiego na Śródce przedstawienie amatorskie. — Walne zebranie kasy lokalnej nie odbędzie się w niedzielę, 1 marca, lecz we wtorek, 10 marca br. o godz. 19 w sali Domu Katolickiego na Śródce.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Za spokój duszy śp. Zofji Sokolnickiej,** posłanki na Sejmy Rzeczypospolitej, zasłużonej działaczki narodowej, odprawioną zostanie w czwartą rocznicę zgonu msza św. w piątek, 27 lutego rano o godz. 9 w kościele św. Marcina w Poznaniu.

— * **Rekolekcje dla pań z inteligencji.** Rekolekcje, urządzane staraniem Sodalicji Pań Akademiczek w Poznaniu, odprawiać się będą od 28 marca do 1 kwietnia w kaplicy św. Józefa, ul. św. Józefa. pod kierunkiem ks. dyr. Wojsy z Włocławka. Legitymacje, upoważniające do wzięcia udziału w rekolekcjach. wydaje księgarnia Arcta, pl. Wolności od dnia 9 marca. Na pokrycie kosztów rekolekcyj należy złożyć przy odbiorze legitymacji 3 zł.

— * **Z Sodalicji Pań Akademiczek.** Następne zebranie sodalicyjne odbędzie się w niedzielę, 1 marca o godz. 11 w lokalu Katol. Związku Polek, ul. św. Marcin 68, I ptr. Na porządku obrad referat p. J. Wyszyńskiej: „O bóstwie Chrystusa i miłości Bożej". Nabożeństwo sodalicyjne odbędzie się w niedzielę o godz. 9,30 w kaplicy p. Wilczyńskiej, ul. Zielona 2 Okazja do spowiedzi: w sobotę od godz 17 w kościele farnym, w niedzielę przed nabo-

żeństwem od godz. 8,30—9,30. Po południu o godz. 5 zebranie towarzyskie w sali malinowej w Bazarze. Skarbniczka prosi o łaskawe uregulowanie zaległych składek W celu rozesłania jak najliczniejszych zaproszeń na rekolekcje prosimy o podanie nazwisk (wraz z dokładnym adresem) znajomych pań.

— * **O hodowli drobiu.** Wielkopolska Izba Rolnicza podaje do wiadomości, że w czwartek po pierwszym każdego miesiąca odbywać się będą na sali Wielkopolskiej Izby Rolniczej od godz. 10 pogadanki o drobiu. na których specjalnie będą poruszane sprawy aktualne w danym miesiącu. Pierwsza taka pogadanka odbędzie się w czwartek, 5 marca. Tematy: 1) Jak prowadzić wylęg pod kurami i indykami. 2) Wylęg sztuczny i kwestja nabywania wylęgarek. lęgi indywidualne. 3) Pokazy prowadzenia wykazów lęgów indywidualnych oraz cechowania piskląt. 4) Zasady wychowu piskląt pod kurą. 5) Wychów piskląt pod sztuczną matką. 6) Rychłe czy późne lęgi. 7) Pytania uczestników. Udział w pogadankach jest zasadniczo bezpłatny. — Ponieważ jednak pogadanki są połączone z pokazami, co pociąga za sobą koszta, pobierać się będzie na pokrycie tych kosztów 3 zł od osoby — małorolni płacą 1,50 zł. — Wobec obecnego ogólnego garnięcia się do produkcji drobiu, przy równoczesnym powszechnym braku znajomości hodowli drobiu, Wielkopolska Izba Rolnicza przypuszcza, że pogadanki te będą się cieszyły zainteresowaniem.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Strzelał do swej żony.** Zamieszkała na Zawadach Grygierowa doniosła policji, że strzelano do niej, gdy przechodziła przez most Chwaliszewski. Jak się okazało, strzelający był mężem Grygierowej, mierząc prawdopodobnie do towarzyszącego jego żonie mężczyzny. Grygierowie żyją od roku w separacji. (z.)

— * **Kradzieże i włamania.** W mieszkaniu p. Antoniego Gano przy ul. Marsz. Focha 93 dokonano kradzieży z włamaniem. Nieznani złoczyńcy zabrali obuwie i odzież wartości 250 zł. — Na Tylnem Chwaliszewie 25 włamano się do mieszkania p. Kazimierza Begera. Złodzieje zabrali naszyjnik złoty z łańcuszkiem, wartości około 75 zł. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Skazanie „sanatora" za bluźnierstwo.** W sądzie okręgowym w Poznaniu toczyła się przy drzwiach zamkniętych rozprawa przeciwko Stefanowi Gajowi. pomocnikowi gastronomicznemu i przewodniczącemu sanacyjnej „Partji Pracy", oskarżonemu o bluźnierstwo. Obraził on w okropny sposób uczucia religijne w Urbanowie z okazji wystawienia figury Matki Boskiej na dziedzińcu ochronki dla dzieci. Sąd wymierzył bluźniercy karę pół roku więzienia. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Pożary.** W Rogoźnie u rolnika Hugona Verscha spłonęła stodoła i cztery przybudowane szopy oraz zboże i narzędzia rolnicze. Straty ocenia się na około 15 tys. złotych. — W Dochanowie w pow. żnińskim wybuchł ogień w zabudowaniach rolnika Jana Kruzela i zniszczył dom mieszkalny, stodołę i chlew. Szkody ocenia się na 6 tys zł. Jak się okazało, przyczyną pożaru był wadliwy komin. — W pow. wągrowieckim z nieustalonej przyczyny zapaliło się w zabudowaniach rolnika Józefa Kużaca w Sarbce. Poszły z dymem chlew, stajnia i szopa, oraz cztery sztuki bydła, wartości około 11 tys. zł. (k.)

— * **Zmyślony napad.** W połowie miesiąca stycznia donieśliśmy o napadzie na jadącego rowerem na drodze w pobliżu Wągrówca Aleksandra Pilarskiego. Na podstawie oskarżenia Pilarskiego ujęto jako podejrzanych o napad Leona Głowińskiego i Wincentego Dudę z Wągrówca. W dochodzeniach okazało się, że Pilarski miał dawne porachunki z Dudą i Głowińskim, a oskarżenie ich o napad było tylko aktem zemsty. Po stwierdzeniu tego faktu podejrzanych o wspomniany napad Dudę i Głowińskiego zwolniono z więzienia śledczego. (k.)

— * **Pijany zmarł podczas akcji ratunkowej.** W Bydgoszczy ujęto z powodu pijaństwa 37-letniego Władysława Wyrwalskiego z zawodu robotnika, zamieszkałego przy ul. Gdańskiej. Przed odstawieniem do aresztu policyjnego pijany badany był przez lekarza pogotowia ratunkowego, który polecił nietrzeźwego odstawić do aresztu. W celi W. zasłabł ponownie. Przywołano lekarza pogotowia ratunkowego, który przez blisko godzinę starał się ratować alkoholika; nie pomogły jednak zabiegi, gdyż W. zmarł na udar serca. Zwłoki odstawiono do kostnicy miejskiej. (k.)

— * **Wielka kradzież w Bydgoszczy.** W nocy na 24 bm. nieznani złoczyńcy włamali się do składu kupca p. Bonifacego Noworadzkiego w Bydgoszczy. Łupem włamywaczy padły jedwabie wartości około 10 tys. złotych. (k.)

— * **Pociąg najechał na wóz.** Na przejeździe kolejowym pod Ryczywołem (pow. obornicki) pociąg osobowy wpadł na wóz majętności Łopiszewo, własność p. Sierakowskiego. Wóz poszedł w drzazgi, zabity został jeden koń a drugi koń pokaleczony. Wypadku w ludziach na szczęście nie było. Jak się okazało, zawinił fornal Bąk z Łopiszyna. (k.)

— * **Kradzież 60 par obuwia.** W związku z włamaniem u właściciela składu obuwia Józefa Zalewskiego w Inowrocławiu ujawniono sprawców kradzieży. Są nimi: Florjan Pawłowski, Roman Michalski i Hieronim Cięgotura z Inowrocławia. Przyznali się do winy i zeznali, że skradzione obuwie wynieśli w workach i walizce na dworzec kolejowy do Jaksic, wywieźli następnie łup do Marji Pierzyńskiej w Bydgoszczy, u której też ułożono plan kradzieży. Odnaleziono ogółem 46 par obuwia ukrytego u Pierzyńskiej i u niejakiej Marjanny Stachowiakowej w Bydgoszczy. Włamywaczy, jak również Pierzyńską aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Inowrocławiu. (k.)

— * **Szajka młodocianych złoczyńców.** Policja inowrocławska ujęła w tych dniach szajkę złoczyńców, złożoną z ośmiu chłopców w wieku od 11 do 16 lat. Dokonywali oni systematycznych kradzieży w różnych składach. Gdy herszt bandy wchodził do składu pod pozorem sprzedaży gazet, kradł tam, co się dało, poczem uciekał, oddając łup czatującym wokoło członkom szajki. Toczące się śledztwo ujawni niezawodnie również i osoby paserów, którym ci „obiecujący" młodzieńcy sprzedawali skradzione przedmioty. (em.)

JARMARKI

— * **Koźmin.** Dnia 12 marca br. odbędzie się jarmark na konie i bydło. — Spęd zwierząt racicowych dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Uczczenie bitwy pod Rarańczą.) Gnieźnieńska placówka Zw. Hallerczyków urządziła zebranie uroczystościowe w Hotelu Centralnym. Zagaił je prezes honorowy p. Minierski z Poznania, wygłaszając inauguracyjne przemówienie o bitwie pod Rarańczą. Sekretarz placówki p. W. Juraszek odczytał rozkaz gen. Hallera. Po wygłoszeniu pięknej deklamacji p. Sierackiego p. t. „Na polskiem morzu" zabrał głos p. dr. Pomian-Biesiekierski i w treściwem przemówieniu zobrazował znaczenie historyczne bitwy pod Rarańczą. Następnie wygłosił p. Juraszek deklamację p. t. „Słuchaj Polsko". Zebranie zakończono odśpiewaniem „Roty" i okrzykiem na cześć gen. Hallera. (br.)

RADJO

Programy radjofoniczne:

Czwartek, dnia 26 lutego 1931 r.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** płyty gramofonowe; godz. **12.35** koncert szkolny z Filharmonji Warszawskiej; godz. **14.30** „O odżywianiu dzieci w wieku przedszkolnym"; godz. **15.50** „Radjo a chorzy" — ks. Michał Rękas. Transmisja ze Lwowa; godzina **16.15** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** „Przejście II Brygady pod Rarańczą"; godz. **17.45** koncert wokalny; godzina **19.10** giełda rolnicza; godz. **19.25** płyty gramofonowe; godz. **20.00** feljeton „W słynnym pałacu Burbonów"; godz. **20.15** pogadanka radjotechniczna; godz. **20.30** koncert muzyki lekkiej; godz. **21.30** słuchowisko z Warszawy „Djabeł i karczmarka" St. Krzywoszewskiego; godz. **22.15** koncert z Katowic; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Piątek, dnia 27 lutego 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** komunikaty; godz. **17.05** słuchowisko dla dzieci p. t. „Towarzysz podróży" wedł. bajki Andersena; godz. **17.45** kwadrans lotn.; godz. **18.00** interludjum gramofonowe; godz. **18.15** feljeton J. E. Skiwskiego; godz. **18.30** kurs średni języka francuskiego; godz. **18.45** torem literatury i poezji; godz. **19.00** transmisja rewji z kina „Metropolis" p. t. „Sport na kiju" — rewja sportowa K. M. Swinarskiego; godz. **19.30** kurs wyższy języka ang.; godz. **19.45** „Silva rerum"; godz. **20.15** koncert symfoniczny, (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. **22.30** sygnał czasu; godz. **22.45** muzyka taneczna z kawiarni „Polonja".

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **15.40** „Kącik krótkofalowy"; godz. **15.50** lekcja języka francuskiego; godz. **16.15** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** „Opera na rozdrożu"; godzina **17.45** koncert muzyki lekkiej; godz. **19.10** giełda rolnicza; godz. **19.25** muzyka gramofonowa; godz. **19.40** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** pogadanka muzyczna; godz. **20.15** koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej; po transmisji i komunikatach — retransmisje ze stacyj zagranicznych.

Stronnictwo Narodowe

Koło Poznań - Główna

Miesięczne zebranie członków odbędzie się dziś, w czwartek, dn. 26 bm., o godz. 7 i pół w lokalu p. Jankowskiego. ul. Główna 111.

Na porządku obrad sprawy organizacyjne i dwa referaty, które wygłoszą referenci Zarządu na m. Poznań, jeden polityczny, drugi specjalnie interesujący panie

Wszystkich członków, szczególnie pp. mężów zaufania, zaprasza

Zarząd.

SPORT

Lekka atletyka

W zawodach w hali w Ameryce uzyskano w środę wieczorem cały szereg doskonałych wyników, a mianowicie: 60 m. Singer 6.5; 70 y. przez pł. — Bearde 8.5; 600 y. — 1. Edwards 1:12,8, 2. Séra Martin; 1000 y. — 1. Conger 2:14.1, 2. Buwinkel, 4. Keller (Fr); 2 mil. ang. — 1. Lermond 9:11.2, 2. M. C. Clusay; tyczka — Stardy 4.24 m.; kula — Sexton 15.12 .

Pływanie

Roczne Walne Zebranie P. T. P. odbędzie się w sobotę 28 bm. o godz. 19,30 w sali „Restauracji Zamkowej", Św. Marcin nr. 40. O liczny udział członków uprasza Zarząd.

Piłka nożna

Wynik walnego zebrania PZPN wywołał nader liczne i znamienne echa; dla informacji zatem Czytelników podajemy jeszcze kilka ciekawszyych szczegółów Sprawozdanie zarządu było jasne, czuł się niem dotknięty Kraków, który był kilkakrotnie wymieniany w związku z licznemi zatargami jego menerów z PZPN w roku ubiegłym. Nie mogąc tych zarzutów odeprzeć, postanowił Kraków wszystko na jedną kartę, atakując zaciekle zarząd i przegrał, ponieważ m. i. wiceprezes mjr. dypl. Jachieć jeden z najstarszych działaczy krakowskich, jeden z założycieli „Cracovii", zdemaskował tę perfidną grę niefortunnych delegatów grodu podwawelskiego, należących do mniejszości narodowej. — Zarzut marnotrawienia funduszy społecznych został w niwecz obrócony zestawieniami cyfrowemi do wiadomości delegatów walnego zebrania; przeciwnie, okazało się, iż PZPN zaoszczędził jeszcze tysiąc złotych. Ponieważ przedstawiciele Krakowa kwestjonowali wydatki w związku z wyajzdem 2 delegatów na kongres Fify w Budapeszcie, co było przecież przewidziane w budżecie. Zarząd PZPN zacytował autentyczny fakt. iż na kongresie Fify w roku 1924 w Paryżu było według oficjalnego protokółu aż pięciu przedstawicieli PZPN (pp. dr. Cetnarowski, Obrubański, Jentys, Szatkowski i Semadeni), nie robiącjednak z tego bynajmniej żadnego zarzutu byłemu zarządowi PZPN w Krakowie. — Wycofanie wniosku krakowskiego w sprawie przeniesienia siedziby z Warszawy do Krakowa było tylko taktycznem posunięciem celem uniknięcia klęski przy głosowaniu. Szkoda, iż okręg poznański nie podtrzymał tego wniosku tak jak to projektował, gdyż w w ten sposób przygwożdżonoby pociągnięcie pewnych mniejszościowych krzykaczy.

Wśród zawodowców

Tilden jeszcze pokonał Kozeluha, a mianowicie w Yorkstoon 7:5, 6:4, oraz w Colambo 0:6, 6:2, 6:3.

Mickey Walker b. mistrz świata w w. średniej pokonał na pkt. J. Risko w 10 starciach.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Edw. Suszyńska 2 zł. — Knopiński (Pocztowa nr. 26) 25 zł. — K. R. 5 zł. — D. W. 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 1 869,60 zł.

Na biedne dzieci: Knopiński (Pocztowa 26) 25 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 76 zł.

Na biedne dzieci parafji farnej: 20 zł wypł. dnia 24. 2. 1931 Siostrze Rozalji.

Na chleb św. Antoniego: 42,50 zł wypł. 24. 2. 31 r. Siostrze Rozalji.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Śpiewackie im. Paderewskiego na Wildzie.** Lekcje odbywają się w poniedziałki i czwartki o godz. 20 na sali drh. Żaka przy ul. Strumykowej 37.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dn. 26 bm. o godz. 20 w małej sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— **Tow. Przemysłowców w Jeżycach.** — Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 1 marca o godz. 15 w lokalu p. Jaszyka, ul. Kraszewskiego 16. — Przybycie wszystkich członków konieczne.

— **Cech Murarzy.** Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 1 marca o godz. 11 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

— **Koło Śpiewu Dzwon Zygmunta** urządza walne zebranie w niedzielę, 1 marca br. o godz. 16 w lokalu p. Fiedlerowej, G. Wilda 47. Przybycie wszystkich członków pożądane.

— **Zw. Inwalidów Cywilnych.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 1 marca o godz. 16 w sali p. Bohnowej, ul. Marszałka Focha 85.

— **Tow. Powstańców i Wojaków — dzielnica Łazarz-Górczyn.** Miesięczne plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 2 marca o godz. 20 w lokalu zebrań Kasyna Obywatelskiego przy ulicy Marsz. Focha 81.

— **Związek Emerytów Państwowych oraz wdów i sierót.** Zebranie odbędzie się we wtorek, 3 marca br. o godz. 18 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska.

— **Stow. Absolwentów przy III Szkole Wydziałowej.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 3 marca br. o godz. 19,30 w szkole przy ul. Różanej.

KRONIKA TOWARZYSKA

Dnia 2 lutego pobłogosławiony został związek małżeński pomiędzy p. Izą Brzozowską, córką jednego z senjorów lekarzy poznańskich, — a panem inż. Romanem Twardokensem z Poznania, — w kościele M. B. Bolesnej na św. Łazarzu. Ślubu nowożeńcom udzielił ks. proboszcz Szurmiński, brat matki p. młodej, w asyście licznego duchowieństwa.

Do podniesienia nastroju ceremonji ślubnej przyczynili się: pani dr. Wieleńska swym pięknym śpiewem, mistrz Nowowiejski grą na organach, oraz p. dr. Wł. Sokołowski utworem wykonanym na skrzypcach. Gości weselnych podejmowali Drostwo Brzozowscy ze staropolską gościnnością, gdzie przy dźwiękach zespołu orkiestralnego bawiono się do białego rana, — życząc młodej parze w licznych toastach — pomyślności, szczęścia i błogosławieństwa na dalszej drodze Ich życia.

zw 28 044

— **Tow. Przem. „Kościuszko" Łazarz-Górczyn.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, dnia 3 marca br. o godz. 19,30 w lokalu zebrań p. Spychały.

— **Stow. b. Czwartaków (58 p. p. Wlkp.)** W niedzielę, 8 marca br. o godz. 11 odbędzie się w świetlicy 58 p. p. w Poznaniu, ul. Bukowska 34, miesięczne zebranie.

„DOBRY WIECZÓR"

Oto nazwa nowego przybytku lekkiej Muzy, na czele której stanie ulubienica Poznania, gwiazda polskiej operetki **Mela Grabowska.** — „Dobry Wieczór" powstaje w gmachu Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka 21-g (dawniej Teatr Popularny), którego sale przerobili pod względem akustycznym i dostosowali na użytek rewji specjalni fachowcy, sprowadzeni z Warszawy. Dyrekcja tej nowej placówki nie szczędzi kosztów, by dać Poznaniowi prawdziwie artystyczną rozrywkę. Cały szereg najwybitniejszych artystów rewjowo-operetkowych Polski zaangażowano, którzy już przygotowują pierwszy program. Kostjumy sprowadzono z teatru warszawskiego „Wesoły Wieczór". Otwarcie „Dobrego Wieczoru" nastąpi w pierwszych dniach marca. Dodać należy, iż mimo szalonych kosztów przebudowy, bogatych kostjumów, dekoracji i t. p., ceny biletów będą minimalne. Tanio, ciepło i naprawdę wesoło będzie w „Dobrym Wieczorze".

zw 28 042

Jutro, w piątek, gra

ALFRED CORTOT

Przypominamy, że **jutro, w piątek, dnia 27 lutego, wieczorem o godz. 8-mej w auli uniwersyteckiej** wystąpi z jedynym koncertem najsłynniejszy pianista francuski ALFRED CORTOT. Koncert jutrzejszy zapowiada się pod względem artystycznym bardzo interesująco, na co składają się dwa ważne czynniki: nazwisko wielkiego mistrza ALFREDA CORTOT i jego niezrównana gra poetycka.

„Le Monde Musical" pisze po pełnej entuzjazmu analizie emocjonalnych wartości interpretacji Cortot'a: „Artysta oklaskiwany owacyjnie przez szalejący tłum publiczności i nie mogąc się oprzeć takim oznakom hołdu, tym rozentuzjazmowanym krzykom, zmuszony był dodać do programu cały, długi szereg utworów Chopina, Albeniza, Schuberta i in. tak, że razem przeszło dwadzieścia kilka utworów wypełniło program tego wspaniałego recitalu".

Piękny program, który artysta jutro wykona składa się z pereł literatury fortepianowej, między któremi znajduje się piękna Sonata b-moll Chopina.

Bilety nabyć można w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, a w dzień koncertu od godz. 19 przy kasie. Bilety studenckie przy kasie wieczornej.

zw 27 938

Teatr Wielki

DZIŚ — „Młyn djabelski".
Piątek, 27. 2. „Fiołek z Montmartre'u".
Sobota, 28. 2. „Młyn djabelski".
Niedziela, 1. 3. po południu „Fiołek z Montmartre'u".
Niedziela, 1. 3. wiecz. „Holender tułacz".
Poniedziałek, 2. 3. „Piękna Helena".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par", ul 27 Grudnia 18. od godz. 10 do 17. W niedziele i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Pani ministrowa".
Piątek. 27 2. „O żonach złych i dobrych".
Sobota, 28. 2. „Pani ministrowa".
Niedziela, 1. 3. o godz. 3 popołudniu „Wicek i Wacek". (Ceny zniżone)
Niedziela, 1. 3. wieczorem „O żonach złych i dobrych".
Poniedziałek, 2. 3. „Pani ministrowa".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Ludzie w hotelu".
Piątek, 27. 2. „Ludzie w hotelu".
Sobota, 28. 2. „Ludzie w hotelu".
Niedziela, 1. 3. o godz. 3,30 popoł. „Zaczarowana lilijka" — bajka dla dzieci.
Niedziela, 1. 3. wiecz. „Ludzie w hotelu".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZMIERZCH „PIŁY NAUKOWEJ"

PHILOSOPHIE — on doit toujours en ricaner — „Flaubert Le dictionaire des idées reçues".

Nie jest rzeczą dziennikarzy oceniać dzieła naukowe. Ale cóż poradzić na to, że i dziennikarz chce czasem pomówić o nauce i nauczaniu? A skoro już tak wielką ma po temu ochotę — niechże choć to swoje wtrącalstwo jakoś usprawiedliwi. Wdzięczny jestem prof. Władysławowi Tatarkiewiczowi, że mi to niesłychanie ułatwił. W dodatku „od autora", umieszczonym na końcu swej dwutomowej „Historji Filozofji" *) autor stwierdza, że napisał książkę „do wszystkiego", „do czytania i do uczenia się, taką, która byłaby zarówno podręcznikiem uniwersyteckim jak i możliwą lekturą dla nie-filozofów". — Dziennikarz — to też czytelnik. Ma on przed sobą książkę, napisaną z myślą o nim, o czytelniku niespecjaliście. Żyjemy w epoce ankiet i plebiscytów. Zafundujmyż więc sobie małą ankietę na temat „Historja filozofji Tatarkiewicza, jako lektura" i dajmy na nią pierwszą odpowiedź.

Trzeba choć trochę znać warszawską atmosferę filozoficzną z przed kilku lat (a o ile wiem, nie uległa ona zasadniczej zmianie), aby ocenić, jak trudne miał zadanie uczony, pragnący napisać i wydać historję filozofji. Dlaczego? Bo — ani mniej, ani więcej — tylko kwestjonowano wówczas samo istnienie filozofji. W czasopismach i kołach filozoficznych rozprawiano o „wieloznaczności" terminu „filozofja", domagano się wręcz jego usunięcia; tytuł doktora filozofji uważano za nonsensowny (nawet w zakresie filozofji ścisłej). Zamiast niego proponowano „doktora logiki", „epistemologji" itd. Znani filozofowie obrażali się, gdy ich nazywano filozofami. Był to okres triumfów logistyki; o Kancie odzywano się w kołach logistyków tak mniej więcej jak w kołach literackich o p. Helenie Mniszek. — (Kant jako Mniszkówna filozofji — pomyśleć tylko!).

To, co się wówczas działo, ten ferment myślowy, wywołany drożdżami logistyki, był — o ile mogę o tem sądzić — przy całej swej jednostronności zadokumentowaniem znacznej żywotności polskiej myśli filozoficznej. Z pod polskich piór przecie wyszły wtedy prace, które nie na żarty rozsławiły naszą naukę zagranicą. Lecz atmosfera ta mało sprzyjała twórczości w zakresie historji filozofji. „Historja filozofji" — już te dwa słowa brzmiały żałobnie. Znaczyły one mniejwięcej tyle, co historja nieporadności myśli ludzkiej, historja rojeń. —

Dla Tatarkiewicza filozofja „jest to nauka o tem, co dla ludzkości najważniejsze i najcenniejsze". W ten sposób z jednej strony wymija nasz uczony trudności, związane z definicją przedmiotu filozofji, który w ujęciu autora jest co do treści nieustalony, a posiada jako cechę trwałą to tylko, że w każdym czasie obejmuje zagadnienia dla danej epoki najważniejsze. Z drugiej strony fakt, że istnieje nieprzerwanie taka dyscyplina myślowa, która zajmuje się rzeczami najważniejszemi i najcenniejszemi dla ludzkości — jest już dostateczną podstawą do uznania filozofji za odrębną gałąź wiedzy, a zarazem jest jej uzgodnieniem z wymaganiami zdrowego rozsądku. Ta naturalna zgodność autora z intuicjami zdrowego rozsądku jest cechą znamienną dla Tatarkiewicza, który posiada rzadką umiejętność godzenia rytmu życia z rytmem myśli, widzenia procesów myślowych w związku z ich podłożem historycznem, atmosferą społeczną i właściwościami psychicznemi filozofów. W połączeniu z wydatnym talentem pisarskim (mówię o tem śmiało, bo prof. Tatarkiewicz należy do tych niezbyt licznych uczonych, którzy nie uważają sobie za ujmę mieć ambicję pisarskie), sprawiają te cechy, że nowa polska „Historja filozofji" jest znakomitą lekturą naukową, a więc reprezentuje dość rzadki u nas rodzaj literatury.

Bodaj najciekawszy chwyt autora polega na tem, że doktryny poszczególnych filozofów wyłożone są sposobem, któryby można nazwać genetycznym. Autor nie opisuje doktryny, jak to się utarło w podręcznikach, w jej postaci wykończonej, lecz stara się wprowadzić czytelnika w proces jej powstania, zwracając zawsze uwagę na pobudki ogólne i indywidualne, które pchnęły filozofa na drogę rozmyślań, pokazując jakie zagadnienia, jakie trudności i jakie kłopoty myślowe stały się punktem wyjścia późniejszego systematu filozoficznego. Każdy, kto wertował podręczniki historji filozofji, pamięta chyba to wrażenie przypadkowości i jakiegoś jakby zawieszenia myśli w próżni, kiedy przechodzi się od jednego filozofa do następnego. Najprzód był taki pan — nazywał się Tales — który mówił, że wszystko pochodzi z wody, potem przyszedł inny pan, Anaxymenes, dla którego wszystko było z powietrza itd. Taka lakoniczna informacja, rzucona współczesnemu młodzieńcowi, może tylko wywołać w odbiorcy wrażenie jakiejś żałosnej i bezbronnej naiwności, jako reakcję — uśmiech pobłażania: ot tak sobie bajali staruszkowie, jeden że świat powstał z wody, drugi, że z powietrza... Rozumie to niebezpieczeństwo Tatarkiewicz; w jego książce Tales, z którym zazwyczaj rozprawiają się bardzo krótko, doczekał się aż czterech dużych stron druku — ale też każdy, choćby zupełny laik, zrozumie właściwą wagę i historyczną doniosłość pomysłów i rozważań ojca filozofów. Ta zdolność ożywiania doktryn całkowicie porzuconych lub przestarzałych zwraca uwagę czytelnika również w rozdziałach, poświęconych idealizmowi niemieckiemu. Taki Hegel np., choćby najsumienniej zreferowany, ale nieoświetlony od wewnątrz, wydaje się każdemu niefilozofowi szczytem kaprysu i dowolności, a jego triadyczne harce czemś niemal obłędnem. Trzeba też nielada przenikliwości, aby w krótkim wykładzie — jak to się właśnie udało Tatarkiewiczowi — wedrzeć się za kulisy tej suchej i niepon ętnej doktryny — i poza odstręczającemi pozorami ukazać jej prawdziwą wielkość, a nawet jej swoiste piękno.

„Historja filozofji" Tatarkiewicza jest pierwszym podręcznikiem polskim, który potraktował należycie rodzimą filozofję, prawda nie mogącą konkurować z wielkiemi systematami Zachodu, jednak, mimo znacznych wpływów obcych, oryginalną przez swój charakter praktyczny, przez szczytny idealizm etyczny, przez bliski związek z zagadnieniem życia narodowego.

Dzieło Tatarkiewicza będzie przedmiotem dyskusji w gronie uczonych i pedagogów. Nie należąc do żadnej z tych kategoryj i pisząc o „Historji filozofji" ze stanowiska czytelnika i miłośnika filozofji, ograniczę się do wyrażenia radości z dwu powodów. Przedewszystkiem z tego, że zyskaliśmy dzieło, świadczące dobitnie, iż ciemne piwo niemieckie, które w wielkiej obfitości płynie w żyłach naszej nauki, zaczyna powoli wyparowywać, że „piła naukowa" zaczyna ustępować książce z kośćcem, ze stylem, ze zdrowemi ambicjami jasności i dostępności, a bez jakiejkolwiek kokieterji w stronę galerji. Symbolem widomym tego zwrotu mogą być dołączone do „Historji filozofji" liczne i bardzo dobre podobizny wielkich myślicieli, dobrane z wielką starannością i smakiem.

Drugim powodem radości mojej jest to, że książka Tatarkiewicza ma wielkie szanse wpłynięcia przez wysokie zalety swego stylu, zajmujący i jasny wykład na stosunek szerszych mas inteligencji do filozofji, który jak dotąd jest mocno jaskiniowy, co gorsza z domieszką tak zwanego sceptycyzmu.

Ten stosunek filistra do filozofji ujął najtrafniej Flaubert w formule, którą użyłem jako motta do artykułu, wyjętej z niezrównanego „Słownika komunałów" — dzieła wielkiego dowcipu i cierpliwości. Dobre to jako temat dla pisarza, ale paskudne jako rzeczywistość. Książka Tatarkiewicza pozwala przypuszczać, że ta rzeczywistość — nie odrazu zapewne — ale się zmieni.

J. R. Skiwski.

*) Władysław Tatarkiewicz. Historja filozofji. T. I. Filozofja starożytna i średniowieczna. T. II. Filozofja nowożytna. Lwów. 1931. Zakł. Nar. im. Ossolińskich.

ŻYCIE KULTURALNE

PIERWSZA POZNAŃSKA WYSTAWA INSTYTUTU PROPAGANDY SZTUKI

W najbliższą niedzielę, tj. 1 marca, będzie otwarta w Poznaniu pierwsza na naszym terenie wystawa założonego niedawno w Warszawie Instytutu Propagandy Sztuki.

Instytut ten ma na celu — jak czytelnikom Działu wiadomo z licznych artykułów i notatek — propagowanie kultury plastycznej w najszerszych warstwach. Urządził on na początek głośny „Salon Listopadowy" w Warszawie, o którym pisał w naszym Dziale red. Jerzy Drobnik; obecnie Salon ten został przewieziony do Łodzi, skąd uda się w dalszy objazd po Polsce. Wystawy objazdowe, zorganizowane na najwyższym poziomie, są mianowicie jednym ze środków działania, jakie Instytut sobie założył. W Poznaniu idzie na pierwszy ogień wystawa, złożona z tkanin, słynnej wytwórni artystycznej „Ład", z grafiki, reprezentowanej przez Stowarzyszenie artystów grafików „Ryt", oraz z rzeźb Henryka Kuny. Wystawa odbędzie się w salonie Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych przy Placu Wolności.

LITERATURA

Powieść młodego anglisty. Z Krakowa donoszą nam: Dr. Zbigniew Grabowski, syn profesora U. P. dra Tadeusza Grabowskiego, pracujący na polu anglistyki, napisał powieść. Ukaże się ona nakładem „Wydawnictwa Naukowo-literackiego" w Krakowie (które ukończyło niedawno wydania zbiorowe dzieł Kasprowicza) a nosi tytuł: „Ciszy lasu i Twojej ciszy". Jest to debiut literacki młodego autora, który obok anglistyki, poświęca się też pracy publicystycznej. (kl)

KRAJOZNAWSTWO

Odczyt o fotografji turystycznej miał odbyć się dzisiaj, we czwartek, staraniem Poznańskiego oddziału Polsk. Tow. Tatrzańskiego, wygłosić go miał sędzia dr. B. Gardulski. Z powodu zapowiedzianej na sobotę uroczystej Akademji tatrzańskiej, odczyt ten odbędzie się dopiero 5 marca.

PROF. WALERY GOETEL W POZNANIU

W nadchodzącą niedzielę (1 marca) minie dziesięć lat od dnia, w którym grono miłośników Tatr zawiązało Poznański Oddział Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Aby uczcić tę rocznicę, Zarząd Oddziału wraz z Ligą Ochrony Przyrody urządza uroczystą Akademję Tatrzańską, w najbliższą sobotę (28 lutego). Obchód ten odbędzie się w Auli Uniwersyteckiej o godzinie 8 wieczorem i transmitowany będzie przez Radjo Poznańskie.

Udział weźmie specjalnie zaproszony na ten dzień z Krakowa prof. dr. Walery Goetel, znakomity znawca świata tatrzańskiego; wygłosi on odczyt o Parku Narodowym w Tatrach z licznemi przeźroczami. Ponadto zagai uroczystość kurator dr. Bernard Chrzanowski, krótkie przemówienie o jubileuszu Oddziału wygłosi dyr. dr. Tadeusz Smoluchowski, artysta Teatru Polskiego Zygmunt Noskowski wypowie Tetmajera nowelkę o „Michale Łojasie, co się powiesił" ze Skalnego Podhala. Na zakończenie uroczystości „Echo" pod batutą Feliksa Nowowiejskiego odśpiewa Marka „Pozdrowienie Tatr", Rączki „Limbę", Lachmana „Kołysankę góralską" i „Juhasa", oraz Wallka-Walewskiego „Na gęśliczkach", piękny utwór do słów Kasprowicza na chór męski i skrzypce solo. Bilety w księgarni Jachowskiego przy ul. Gwarnej.

Następnego dnia, tj. w niedzielę, wygłosi prof. dr. Goetel o g. 12 w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej przy ul. Ratajczaka nr. 4 na zaproszenie Towarzystwa Polsko-Czeskosłowackiego w Poznaniu, odczyt pt. „Współpraca kulturalna i turystyczna polsko-czeskosłowacka". Punktem wyjścia będzie dla prof. T. Goetla praca turystyczna i naukowa w Karpatach, Pieninach i Tatrach, tj. na terenach, przeciętych granicą polsko-czeską.

TEATR

Nowy „Edyp". Andre Gide, autor dramatów „Saul" i „Król Kandaules" (grany także w Polsce) napisał nowy dramat o Edypie. Dzieło to wychodzi w dwóch miesięcznikach paryskich i ma być wkrótce wykonane na scenie.

Shaw, Bernstein i aktorka. Z Paryża donoszą nam: Przedmiotem żywych konwersacyj jest niedawne starcie między Bernardem Shaw a komedjopisarzem Bernsteinem. Mianowicie Bernstein osądził dość surowo Shawa „Joannę d'Arc", oświadczając, że dzieło to zawdzięcza swój sukces paryski tylko wykonawczyni roli tytułowej, Rosjance Ludmile Pitojew, która grała Joanne. Shaw odpowiedział na to:

— Zupełna racja. Widziałem panią Pitojew jako Joannę i również stwierdziłem, że figura, którą ona daje na scenie, jest zupełnem przeciwieństwem tego, czego ja chciałem...

Czyli: sukces Joanny nie ma nic wspólnego z autorstwem Shawa. Stary dowcipniś nigdy nie jest w kłopocie. (pt)

NAUKA

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Wydział matematyczno-przyrodniczy odbył posiedzenie na którem prof. J. Hirschel przedstawił pracę S. Pilawskiego pt. „Zachowanie się aparatu Gulgiego, wakuomu i mitochondrjów podczas spermatogenezy ryjkowca Phyllobius glaucus"; prof. W. Rogala przedstawił pracę własną pt. „Jeszcze w sprawie wieku łupków menilitowych" oraz pracę J. Wdowiarza, p. t. „Szkic geologji Karpat między przełęczą Dukielską a Osławicą".

W NAUKOWYM POZNANIU

Na zebraniu Towarzystwa Naukowej Organizacji, które odbyło się w dniu 20 lutego, zajął się dr. Karol Stojanowski, docent Uniwersytetu Poznańskiego, zagadnieniem nader ważnem, czy poszczególne typy antropologiczne, jakie stwierdzić można na terenie Polski wykazują różną sprawność fizyczną. Odczyt rozpoczął referent od tego, że przedstawił rasowe zróżnicowanie Polski i podał opis poszczególnych typów antropologicznych. Typy te wyróżniają się nietylko cechami morfologicznemi, lecz także cechami psychicznemi i fizjologicznemi. Specjalnie zajął się referent zróżnicowaniem w dziedzinie siły i sprawności fizycznej. Obszerne badania wykazały, że typy antropologiczne nie są pod tym względem równe. Największą siłą i sprawnością odznaczają się typy subnordyczny i presłowiański. Rezultatem zróżnicowania w sprawności fizycznej oraz zróżnicowania psychicznego zdaje się być, bodaj w pewnej mierze niejednokowy skład rasowy poszczególnych warstw społecznych. Tak np. poznańscy robotnicy i rzemieślnicy mają poważny procent typu presłowiańskiego, podczas gdy kupcy i biuraliści posiadają tego typu bardzo mało. Natomiast kupcy i biuraliści gromadzą w swych szeregach o wiele więcej elementu przednioazjatyckiego. Referent sądzi, że antropologja może dostarczyć bardzo poważnych przyczynków do organizacji i poradnictwa zawodowego.

Na następnem zebraniu Towarzystwa, które odbędzie się w piątek, dnia 6 marca, wygłosi prof. dr. Ludwik Jaxa Bykowski odczyt p. t. „Typy rasowe i sprawność umysłowa". W ten sposób na podstawie obu referatów będzie można sobie urobić pogląd na to, jak pod względem fizycznym i umysłowym przedstawiają się typy antropologiczne rozmieszczone na całem terytorjum Polski.

MUZYKA

Co śpiewają w Rzymie? Donoszą nam z Rzymu: Teatro Reale ma znów sezon wspaniały. Ostatniemi tygodniami zmieniają się na afiszu dzieła takie jak „Potępienie Fausta", „Aida", „Zmierzch Bogów", „Manon Lescaut" (Pucciniego, nie Masseneta) „Bal Maskowy" i ostatnio „Poskromienie Złośnicy" nowa opera komiczna Maria Persico, „Icompagnacci" Riccittelego, „Paolo e Francesca" Mancinellego, (dwie jednoaktówki), wreszcie Mozarta „Wesele Figara". Wykonawcy najpierwszorzędniejsi z pierwszorzędnych, więc z kobiet Rosetta Pampanini, E. Cristoforeanu, E. Bugamelli, Arangi-Lombardi, Casazza, tenorzy tacy jak Pertile, de Paolis, Taccani, barytoni Ghirardini i Franci, basy Vaghi i Cirino itd. Wspaniałe wystawy i orkiestra doprowadzona do perfekcji, czynią Teatro Reale walnym konkurentem La Scali. (rm)

SZKOLNICTWO

Kurs polonistyczny. Z Wilna piszą nam: Zakończył się tutaj dziesięciodniowy kurs metodyczny dla nauczycieli języka polskiego w szkołach średnich okręgu wileńskiego, zorganizowany przez ministerstwo oświaty. Wzięło w nim udział przeszło siedemdziesięciu nauczycieli polonistów. Kierował kursem instruktor ministerjalny dr. W. Szyszkowski, który wygłosił kilka wykładów o nauce literatury w klasach wyższych. Dalszemi wykładowcami byli: dr. Klimowicz, docent Wolnej Wszechnicy, który mówił o głównych fazach rozwoju psychicznego młodzieży; dr. Klemensiewicz docent Uniw. Jagiellońskiego o nauce języka polskiego; dr. J. Balicki — o dawnych i nowych metodach nauczania; dr. Gołąbek — o lekturze czytanek w gimnazjum niższem oraz ćwiczeniach na nich opartych. Prócz wykładów odbyło się kilka lekcyj próbnych. (sz)

Pisma nadesłane

„Polska Gazeta Introligatorska". Nr. 2. Treść: „I Ogólnopolski Zjazd Przedstawicieli Zawodu Introligatorskiego w Warszawie". — A. Semkowicz: „Oprawa książek". — H. Majkowski: „Książka w Poznaniu w XVI wieku". — J. W. Kuglin: „Książka u starożytnych Greków i Rzymian". — „Marmurkowanie papierów". — L. Finaud: „Miłośnicy książki". — „Oprawa książek z prawdziwemi wiązaniami". — „Blacha do odciągania".— Izłowski: „O skonsolidowanie życia introligatorstwa polskiego". — Wojc.: „Raj książki". — Z czasopism. = Z życia organizacyjnego. — Rozmaita.

Protest zbiorowy z powodu Brześcia

Do protestu zbiorowego z powodu Brześcia przystąpili w dalszym ciągu:

WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE

Warszawa: Kaniewska Z. — Glinczyna M. — Dawidowska H. — Piastuszkiewicz M. — Wolańska H. — Pachalczyk J. — Cyganowska M. — Lebiedowska Z. — Nowakowska J. — Goldstein J. — Łukomska B. — Łukomska K. — Roszkowska Z. — Roszkowska A. — Filipowicz Z. — Kozicka F. — Zawiszanka J. — Młotkowska W. — Hendliczkowa St. — Motekówna K. — Le Motel — Radzikowie N. — Brendel — Piłecka N. — Bielska J. — Ronieniowska — Dołodzińska J. — Młynnik J. — Błaszczykówna J. — Dąbrowska W. — Okówna J. — Patokówna W. — Sochówna J. — Gebethnerowa M. — Rojowska Róża — Rządzina Zofja — Rządówna Janina — Jeśmanowa Janina — Zaleska H. — Zaniewska S. — Lipkowska M. — Drabczykowa K. — Krytowa J. — Dickmanowa Teresa — Zdanowicz M. — Jełowicka J. — Śmitkowska S. — Peelówna — Sokolnicka Marja — Rączkowska Marja — Kurtz Marja — Małecka J. — Tuchółka Zofja — Pawelska C. — Tomaszewska Jadwiga — Mrozińska Marja — Sypniewska Gustawa — Myszkowska H. — Malesik Aniela — Złakowska Bronisława — Krzywowa Stefanja — Rępalska Eugenja — Gawłowa Janina — Rudzka Aniela — Plassowa J. — Porasińska M. — Kiernikowa Marja — Nekanda-Trepka Jadwiga — Knur J. — Sawicka Stefanja — Baranowska Z. — Tusza F. — TuszaW. — Hazyk — Kuźniarska — Szygulska T. — Domagała B. — Maroszkowa A. — Żelazna M. — Suwalska H. — Konecka Krystyna — Krzycka Zofja — — Puchałówna Z. — Konecka H. — Kownacka J. — Rajebińska M. — Rajden E. — Tomaszkowa — Niedbałowa St. — Różycka M. — Stelmachowa H. — Tucholska W. — Niedzielska B. — Guzik W. — Maszewska D. — Górnikiewicz M. — Wojewódzka — Pirlszowa Marja — Moszczeńska Wacława — Kobylińska Wanda — Orłowska Janina — Drochowska Ant. — Zajączkowska K. — Zaborska Czesława — Kocotowa Marja — Beresa Marja — Cygankiewicz — Dominek —Siodłak — Marszałek — Nadzimek — Ślusorz — Włodarczyk — Ceglarek — Grabarczyk — Ulatowski — Karoń — Skupin — Kucia — Kucia Stefan — Pustułowa — Zawodna — Stangret — Wieniczyk — Wolnicka — Wąsik Antonina — Płaska — Flak — Nowak — Grzegorczyk — Kamińska — Dziedzic — Jała — Krawczyk — Matuszewska — Stachowiecka — Filipek — Rachwalska A. — Kasprzykówna K. — Stadnicka W. — Tomaszewska.

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Brodnica: Albrecht G., księgowy — Rundt Klara — Arzyńska Bronisława — Świetlik Zygmunt, kupiec — Sobociński F., kupiec — Tomkiewicz Franciszek, kupiec — Wilczewski F. J., kupiec — Dąbrowski Ludwik, piekarz — Buda Florjan, kupiec — Jurkiewicz J., kupiec — Rasiewicz H., kupiec — Kalwa Józef, kupiec.

Dąbrówka: Domagalski Benjamin, murarz — Domagalska Helena — Danielewicz Franciszek, rolnik — Danielewiczowa Antonina — Danielewicz Stanisław — Danielewicz Bernhard — Umerski Leon, rolnik — Umerska Marjanna — Umerska Leokadja — Hewelt Jan, stolarz — Hewelt Stanisława — Gawrych Jan — Głowiński Jan, rolnik — Głowińska Helena — Pawlikowski Leon, rolnik — Pawlikowska Marta.

Jeglia: Chała Franciszek — Załoga Helena — Chała Weronika — Menczyńska Anna — Menczyński Antoni, rolnik — Menczyńska Pelagja — Licznerski Franciszek, rolnik — Licznerski Józef, rolnik — Kliniewski Franciszek, rolnik — Sternicki Adam, rolnik — Sternicki Bolesław, rolnik — Sternicka Wanda — Lewandowski Antoni, rolnik — Lewandowska Józefa — Firańska Walerja — Sternicki Bolesław, rolnik.

Kowalewo: Klein Stanisław, dentysta — Kleinowa Marta — Simiecki Józef, mistrz fryzjerski — Siniecka Monika — Arendt August, kupiec — Arendt Władysława — Muzakowski Szymon, handlowiec — Muzakowska Pelagja — Muzakowski Józef, ślusarz — Küchler Jan, handlowiec.

Krotoszyny: Ciszewska Augustyna — Szydłowski Władysław, ślusarz — Szydłowska Franciszka — Szydłowska Joanna — Szydłowski Michał — Domsta Paweł, ślusarz — Domsta Walerja.

Niedźwiedź: Pieniążkowski Anastazy — Paczkowska Anna — Paczkowska B. — Olszewski J. — Olszewski R. — Olszewska H. — Słowieński P. — Słowieńska A. — Słowieńska H. — Olejniczak Szczepan — Olejniczak Leokadja.

Rumian: Małkowski Franciszek, robotnik — Małkowski Bronisław, robotnik — Faralisz Franciszek, rolnik — Faraliszówna Agnieszka — Faraliszówna Wanda — Żarski Fryderyk, przemysłowiec — Żarska Helena — Taranowski Bolesław, rolnik — Taranowska Kazimiera.

Toruń: Sadowska Janina — Sadowska K. — Hendegenowa Irena — Marhlitowa Ludwika — Sawecka Teodozja — Bohdanowiczowa Irena — Karasiowa Wanda.

Tuchola: Górecki Juljan, rolnik (Klonowo) — Kłosowski Piotr, rolnik (Klonowo) — Chmura Józef, rolnik (Zwiec) — Chmura Franciszka (Zwiec) — Iszczak Szczepan, rolnik (Zwiec) — Sawicki Jan, rolnik (Zwiec) — Frygoda Stanisław, rolnik (Boruchowo) — Soboń Jan, rolnik (Boruchowo) — Soboń Marja (Boruchowo).

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE

Adolfowo: Wamberska Antonina, robotnica — Wamberski Ignacy, robotnik — Wamberski Stanisław, robotnik — Przybyła Ksawery, robotnik — Przybyła Michał, robotnik — Przybyła Józefa — Przybyła Władysław, robotnik — Rabiega Ludwik, rolnik — Rabiega Franciszka — Wońs Ludwik, wymiernik.

Białężyn: Drzewiecka Stanisława — Drzewiecki Ludwik — Drzewiecka Katarzyna — Drzewiecki Jan — Krotecka Marjanna — Krotecka Helena — Krotecka Weronika — Krotecki Stefan — Krotecka Wiktorja — Dutkowiak Marjanna — Ludwiniakowa Agnieszka — Nowak Henryk.

Borek: Kulczyńska H. — Kulczyński J., mistrz rzeźnicki — Ciachowski C. — Ciachowski T., mistrz rzeźnicki — Przybylak K. — Paprzycka P. — Paprzycki Zygmunt, mistrz rzeźnicki — Paprzycka Irena — Paprzycka K. — Zawidzka L. — Zawidzki W., handlarz — Dąbkowska S.

Chojno: Wawrzyniak Jan, rolnik — Wawrzyniak Stanisław — Wróblewski Jan, robotnik — Wróblewska Prakseda — Zimna Stanisława — Łukowiak Stanisław, rolnik — Łukowiak Jadwiga — Becella Leon, mistrz kowalski — Becella Wiktorja — Becella Stanisław, mistrz kowalski — Juśkowiak Walenty, robotnik — Juśkowiak Agnieszka.

Gostyń: Peisert Kazimierz, budowniczy — Hejnowicz Aleksander, mistrz młynarski — ks. proboszcz Szrejbrowski — Polaszek Franciszek, budowniczy — Polaszkowa Marja — Polaszek Czesław, budowniczy — Grześkowiak Stanisław — Grześkowiakowa Marja — Grześkowiakówna Łucja, stud. W. S. H. — Zieliński Stanisław — Grześkowiak Marcin, czel. kołodziejski — Szyszak Franciszek, czel. kołodziejski.

Grąbków: Lisiak Wojciech — Rejek Apolonja — Jankowiak Kazimierz — Jankowiakowa Pelagja — Jasińska Agnieszka — Płóciennik Apolonja — Płóciennik Władysław — Pozołówna Antonina — Świtała Józef — Świtała Franciszka — Kaźmierczak Ludwik — Kaźmierczak Jadwiga — Kaźmierczak Rozalja — Leśniewski Franciszek — Leśniewska Marjanna.

Inowrocław: Kisielnicka Łucja — Skonieczny Edmund — Bratek Anna — Dembińska Halina — Kieflerowa Jadwiga, właść. pensjonatu — Kieflerówna Helena — Sydow Zofja — Prądzyńska Lucyna — Bieńkowska Władysława, Liszkowo, pow. Inowrocław — dr. med. Ganowicz Czesław, lekarz — Ganowiczowa Janina — Zabłocka Wanda.

Konojad: Staśkowiak Agnieszka — Wasielewski Antoni, kołodziej — Kostański Stanisław, rolnik — Kostańska Franciszka — Kasperkowa Stanisława — Skrzypczak Józef, rolnik — Skrzypczak Marjanna — Szumska.

Kostrzyn: Markiewiczowa Lina — Markiewiczówna Marta — Markiewicz Antoni, mistrz malarski — Markiewicz Edmund, mistrz mularski — Tomaszewski — Bąkowska Leonarda — Jakubowska Juljanna — Jakubowski Piotr — Kowalska Helena — Kowalska Marja — Szuberska Marja — Tomaszewski Józef, kupiec — Tomaszewska Joanna — Staniszewski Telesfor — Miedziński Józef, mistrz kowalski — Dugielski Florjan, pom. kowalski — Miedzińska Agnieszka — Recki Jan, rolnik — Recki Wacław.

Miejska Górka: Gwizdek Aniela — Pieprzyk Franciszek — Mikołajski Stanisław — Dopierała Wiktor — Wodny Karol — Patalas Antoni — Guzikowski Stanisław — Sędzik Stefan — Sędzikowa Marjanna — Czabańska Walentyna — Pieprzyk Jadwiga — Mikołajska Wiktorja — Dopierała Józef — Wolna Fr., — Patalas Franciszek — Janicki Walenty — Janicka Antonina — Dorszewski Szczepan — Dorszewska Jadwiga — Skotarczak Władysław — Sobasik Ludwik — Sobasik Marjan — Skotarczak Stanisława — Sędzik Ignacy.

Mosina: Cieślewicz Franciszek — Cieślewicz Helena — Kleider Władysław — Krzyżański Władysław — Cieślewiczówna Teresa — Kiełczewska Marja — Kiełczewska Bronisława — Thomasówna Helena — Sławińska Gabrjela — Nowakowska Teresa — Sławińska Urszula — Sławińska Barbara — Kołtoniak Stanisław, kupiec — Tyliński Antoni, dyr. banku — Laskowska Marja — Walterówna Joanna — Laskowski Zbigniew — Bródkiewicz Ignacy — Jaworski Władysław — Bródkiewiczowa Ludwika — Bródkiewiczówna Zofja — Bródkiewicz Leonard, fryzjer — Urbaniak Marcin — Urbaniakowa Marja.

Pakość: Duszyńska Wł. — Manikowska J. — Manikowska K. — Czarnecki A. — Popławska M. — Popławska Anna — Popławska Helena — Wardyńska Michalina — Wardyńska Helena — Wardyńska Janina — Przybyłowski Antoni — Wiśniewska K. — Wiśniewska W. — Wiśniewska St. — Jastrzelska J. — Jastrzelska K. — Szafrański K. — Szafrański St. — Kubicka Fr.

Pniewy: Marzentowiczówna Józefa — Marzentowiczówna Walentyna — Marzentowiczówna Brygida — Marzentowiczówna Anna — Adamska Apolonja — Jedynecki M., mistrz blacharski — Jedynecka Leokadja — Sopoliński Franciszek, kupiec — Sopolińska Anna — Stróżyk Marcin, m. rzeźnicki.

Pobiedziska: Śniadecki Seweryn, mistrz stolarski — Zywert Józef, mistrz stolarski — Kęsicki Czesław, mistrz malarski — Kęsicka Bolesława — Kuśnierkiewicz Zbigniew, malarz — Kuśnierkiewiczowa Pelagja — Przybylski Adam, mistrz kowalski — Przybylska Apolonja — Przybylski Stanisław, kowal — Przybylski Antoni, rzeźnik.

Polska Wieś: Bączkowski Antoni, ogrodnik-planista — Bączkowska Leonarda — Leśniewski Wacław, rolnik — Leśniewska Marta — Leśniewska Marja — Leśniewska Felicja — Leśniewska Zofja — Jóźwiak M., rolnik — Skrzypczak Franciszek, rolnik — Walkiewicz Antoni, rolnik — Walkiewicz J., rolnik — Nowak Marcin, rolnik — Potocki Franciszek, rolnik — Potocka M. — Reiman Antoni, rolnik.

Poniec: Szpurka Michał — Kycler Jan — Wierzbiński Jan — Mietliński Stanisław — Mietliński Józef — Mietlińska Helena — Jackowiakowa Wanda — Kaczmarek Maksymiljan — Frąckowiak Szczepan, Bojanowo — Cichocz Szymon — Krzywińska Marja — Szymański Ludwik — Miśkowiakowa Marja.

Poznań: Ks. Binek Sylwester, em. wizytator szkół — Ulatowska Marja — Studzińska — Urbanowicz Konstanty, emeryt — Fellner Wincenty — Michalski Władysław, emeryt. insp. szkolny — Michalska W. — Schwarz Czesław, bankowiec — Wawrzyńczak Ignacy — Adamski Marcin, mistrz malarski — Sarnowski Karol, kupiec — Stolpe St., mistrz piekarski — Neyman Włodzimierz, bankowiec — Głowacki Henryk właściciel drogerji — Głowacka Gabryela — Rosikówna Jadwiga — Ostoja-Ostojski Eustachy, absolwent medycyny U. P. — Mayer Alojzy, pracownik kupiecki — Below Stanisław, bankowiec — Belowowa Jadwiga.

Sarnowa: Malczewska Antonina — Kasprzakowa Józefa — Kasprzak Piotr, ślusarz — Kasprzak Jan, handlarz — Kasprzakowa Marja — Świszczyński Józef, rolnik — Gruszczak Franciszek, krawiec — Gruszczak Józefa — Bogdański Władysław, robotnik — Bogdańska Zofja — Kaczmarkówna Wiktorja, biuralistka — Marcinkowska Wiktorja — Szymański Franciszek, rolnik — Szymańska Marta — Szymańska Magdalena — Kaczmarek Tomasz, robotnik.

Sarnówko: Grandkówna Helena — Jankowski Kazimierz — Kubisówna Adela — Kubuś — Kortylak Józef — Kortylak Tomasz — Kortylak Marcin.

Słabomierz: Smogulecka Marjanna — Smogulecka Helena — Smogulecki Telesfor — Nadolny Henryk — Lewandowska Franciszka — Lewandowski Franciszek — Pęczkowska Katarzyna — Pęczkowski Stanisław, robotnik — Pęczkowska Jadwiga — Okoński Wojciech.

Słupia: Świątkiewicz Agnieszka — Leciejewska Anastazja — Niwczyk Władysław — Krzyżosiak Antoni, rzemieślnik — Krzyżosiak Agnieszka — Poniecka Katarzyna — Bandura Tomasz — Szkaradek Marcin — Szkaradek Agnieszka.

Wielichowo: Franecki Michał — Franecka Konstancja — Duda Franciszka — Duda Jan — Rozynek Marta — Rozynek Maksymiljan — Siuda Franciszek — Siuda Marja — Szablewski Wacław — Szablewska Anna — Niejaki Wojciech — Niejaka Marjanna — Kaletka Marja — Kaletkowa Jadwiga.

Wierzynek: Misiak Wincenty, rolnik — Misiakowa Pelagja — Febrowska Elżbieta — Febrowska Leokadja — Kulisz Józef — Kiełbasówna Zofja — Kuliszowa Franciszka — Kiełbasa Szczepan.

Żegocin: Berkowski Wojciech — Wawrzyniak Michał — Królak Adam — Wawrzyniak Marjanna — Ratajczak Katarzyna — Ratajczak Wincenty — Ratajczak Ignacy — Marciniak Jan — Rogacki Jan.

Pisma, godzące się na protest, uprasza się o powtórzenie nazwisk powyżej podanych.

Przystąpienia dalsze należy przesyłać poniżej podpisanemu.

Komitet
z p. *Wyczyński*
em. starosta krajowy
Poznań, aleje Marcinkowskiego 29.

Film na czasie

W powodzi filmów, jakie obiegają ekrany kin całego świata, pojawiają się — rzadko wprawdzie — obrazy religijne, stojące jako całość na najwyższym poziomie sztuki kinematograficznej. Dość wspomnieć tak wspaniałe filmy amerykańskie, jak: „Dziesięcioro przykazań“ i „Król królów“, oraz obraz francuski „Cud wilków“. Powodzenie ich było olbrzymie, świadcząc, że film religijny, lub chociażby o pewnem podłożu religijnem, jeśli tylko zrealizowany jest z całym pietyzmem, potrafi uderzyć, zainteresować masy, a temsamem spełnić cel wielki — nieść propagandę wiary.

Publiczność poznańska zawsze żywo reagowała na pojawienie się obrazu religijnego (sukcesy „Króla królów“ i „Deszczu róż“), dlatego też z dużem niewątpliwie zadowoleniem przyjmie wiadomość, że w najbliższych dniach ukaże się wspaniałe arcydzieło francuskiej kinematografji p. t. „Dzieje duszy“, z niezwykłym realizmem odtwarzający cudowne życie św. Teresy z Lisieux. Film ten powstał olbrzymim nakładem pracy i pieniędzy, a dzięki znakomitej reżyserji Juljana Duviviera, jednego z najlepszych reżyserów francuskich, reprezentuje najwyższy poziom artystyczny.

Obraz „Dzieje duszy“ zasługuje na jak najszersze poparcie, gdyż dochód ze zbiorów przeznaczony jest na prace misyjne chlubnie zapisanych księży Misjonarzy w Warszawie.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Wzrost trudności gospodarczych

ustalił Bank Gospodarstwa Krajowego w styczniu

Trudności gospodarcze Polski nie zelżały również w styczniu r. b. W związku z dużem zapotrzebowaniem pieniężnem rolnictwa sytuacja na rynku kredytowym kształtowała się nadal niepomyślnie. Działalność kredytowa banków prywatnych zmniejszyła się z powodu braku odpowiedniego materjału dyskontowego. Portfel wekslowy Banku Polskiego uległ również dość silnemu zmniejszeniu. Operacje kredytowe banków państwowych natomiast wykazały w styczniu dalszy wzrost. Spłata zobowiązań zwłaszcza w rolnictwie oraz w przemyśle metalowym połączona była ze znacznemi trudnościami. W innych branżach natomiast zaznaczyło się w styczniu lekkie polepszenie wypłacalności.

Wkłady w bankach uległy zmniejszeniu. W instytucjach oszczędnościowych natomiast wykazują one naogół dalszy wzrost. Na giełdach pieniężnych wzrosły obroty papierami procentowemi przy dalszem osłabieniu zainteresowania dla papierów dywidendowych.

Położenie rolnictwa doznało dalszego pogorszenia wskutek ponownego spadku cen zbóż oraz trwającej zniżki cen artykułów hodowlanych, zwłaszcza nierogacizny.

Na wzrost trudności wpłynął pozatem spadek eksportu towarowego w styczniu, który to spadek w dziale rolniczym zaznaczył się w wywozie zbóż, nierogacizny i jaj, a w grupie przemysłu dotknął najsilniej hutnictwo i przemysł drzewny, w mniejszym zaś stopniu przemysł włókienniczy. Wywóz węgla kamiennego był natomiast nieco większy niż w grudniu ub. r. Ogólny zbyt węgla obniżył się jednak wskutek spadku sprzedaży na rynku krajowym. Ze względu na większą ilość dni roboczych wydobycie węgla wzrosło. Produkcja ropy naftowej utrzymała się na poziomie z miesiąca poprzedniego. Zbyt na rynku krajowym oraz eksport produktów naftowych wykazywały pewne osłabienie. Produkcja hut żelaznych zwiększyła się w porównaniu z grudniem r. ub., do czego przyczynił się znaczny wzrost zamówień rządowych. Pewien wzrost wykazały również zamówienia handlu, a w pierwszym rzędzie przemysłu metalowego. Wobec wykonania udzielonych w ub. r. zamówień rosyjskich dostawy żelaza do Rosji znacznie się zmniejszyły, co spowodowało ogólne obniżenie wywozu wyrobów hutniczych. Obniżył się również wywóz cynku.

Rozmiary wytwórczości przemysłu włókienniczego, wskutek częściowego unieruchomienia na początku miesiąca szeregu większych przedsiębiorstw, zmniejszyły się nieco w porównaniu z r. ub. Wytwórczość przemysłu włókienniczego uległa spadkowi tak wskutek niedostatecznego zbytu w kraju, jak i ograniczenia możności eksportowych.

Stan zatrudnienia przemysłu metalowo-maszynowego z powodu sezonowego zastoju oraz słabego napływu zamówień był nadal niski. Położenie przemysłu drzewnego nie wykazało polepszenia, wywóz zaś drzewa, w związku z wygaśnięciem prowizorjum drzewnego z Niemcami, obniżył się znacznie w porównaniu z grudniem. Położenie przemysłu spożywczego wskutek ogólnego spadku konsumcji było niepomyślne. Szczególnie obniżył się zbyt cukru, zarówno w kraju, jak i na eksport. W innych działach przemysłu przetwórczego jak w papiernictwie, skórnictwie, przemyśle chemicznym i mineralnym stan zatrudnienia pozostał bez większych zmian przy utrzymujących się trudnościach zbytu. Sprzedaż nawozów sztucznych mimo rozpoczętego sezonu nie przybrała większych rozmiarów.

Obroty w handlu wewnętrznym, po nieznacznem ożywieniu przedświątecznem w grudniu, obniżyły się przy utrzymującej się tendencji spadkowej cen. Rozmiary wymiany towarowej z zagranicą doznały znacznego ograniczenia zarówno w imporcie jak i eksporcie. Wzrost liczby bezrobotnych był mniejszy niż w grudniu ub. r., jednak ogólny stan bezrobocia przekroczył znacznie zeszłoroczny poziom.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Położenie przemysłu cukrowniczego w Polsce

Na położenie przemysłu cukrowniczego oddziałało dodatnio utworzenie światowego porozumienia cukrowniczego, mimo że światowe ceny cukru nie zdołały się utrzymać na poziomie 28 zł, osiągniętym przed dwoma miesiącami Albowiem wobec olbrzymich zapasów cukru, które oddziaływują przygniatająco na światowych rynkach cukrowych, bez dojścia do skutku porozumienia ceny spadłyby niewątpliwie do 12 a nawet 10 złotych za q. Efektywna poprawa na stałe zależy nietylko od ograniczenia produkcji, częściowo dochodzącego do skutku, lecz także od likwidacji nadmiernych zapasów, co wymaga czasu. Miarą deficytowości wywozu jest fakt, że koszt buraka w jednym q cukru wynosi czterdzieści kilka złotych, wtedy, gdy cena jednego q w eksporcie dosięga zaledwie dwudziestu kilku złotych. Okolicznością niepomyślną jest niepodpisanie układu przez Rosję, która (sporadycznie wprawdzie) eksportuje jednak pewne ilości zwłaszcza na rynek angielski i rynki azjatyckie. Konkurencja rosyjska nie może być jednak uważana za opartą na trwałych podstawach, albowiem koszty produkcji cukru sowieckiego wynoszą przeciętnie 15 dolarów za q, gdy cena eksportowa sięga zaledwie 3 dolarów. Obawa konkurencji rosyjskiej nie jest więc na dłuższą metę groźną tem niemniej deprymuje ona w pewnym stopniu ceny światowe.

Wytwórczość cukru w Polsce została w kampanji tegorocznej celowo ograniczona, co nakazywała zła konjunktura światowa, konieczność ograniczenia strat wywozowych i oględność w szacowaniu możliwości spożycia wewnętrznego Kampanja tegoroczna dała w okrągłych liczbach 700 000 tonn cukru surowego. W roku ubiegłym odpowiednia kwota wytwórczości wyniosła 824 000 tonn. W roku operacyjnym 1929/30 spożycie zmalało w porównaniu z analogicznym okresem poprzednim o 9,6 proc. W pierwszych trzech miesiącach bieżącego roku operacyjnego t. z. w październiku, listopadzie i grudniu nastąpiła lekka poprawa spożycia, które wzrosło o 3 i pół proc. w stosunku do analogicznego okresu roku 1929.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **„Aktualne zagadnienie zniżki cen".** W ramach dotychczasowego cyklu wieczorów dyskusyjnych, odbywających się w Domu Kupiectwa Polskiego z inicjatywy Stow. Kupców Chrześc., Korporacji Kupców Chrześc. oraz Związku Tow. Kupieckich, odbędzie się w czwartek, dnia 26 lutego 1931, o godz. 20.15 referat red. p. dr. Marjana Chełmikowskiego, poświęcony rozważaniom aktualnego zagadnienia zniżki cen. Odczyt ten, podobnie jak i poprzednie, zgromadzi niewątpliwie wielką liczbę słuchaczy tem bardziej, że temat wieczoru dyskusyjnego kuje się z dnia na dzień w ogniu licznych polemik. Wypada zaznaczyć, że mile widziani są goście, wprowadzeni przez członków.

(k) **O jednolitą ordynację podatkową.** W związku z pracami czynników rządowych nad ustaleniem jednolitych zasad ordynacji podatkowej. Centralny Związek polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finansów przeprowadził ostatnio badania nad wspomnianym projektem. W wyniku tych prac, Centralny Związek wskazał m. in. następujące momenty. Ordynacja podatkowa winna mieć zastosowanie również i do podatków samorządowych, niezależnie od władzy, która je wymierza i ściąga. Orzeczenia odmowne winny być motywowane i winny zawierać uzasadnienie prawne i faktyczne, a wypadki, gdy władza ma prawo orzekać według swobodnego uznania, winny być wyraźnie wskazane w ustawie. Wychodząc z założenia, że państwo, zabierając z tytułu podatków znaczną część dochodów, powinno dzielić również ryzyko strat, wynikających z zachwiania egzystencji gospodarczej płatników. Centralny Związek zwrócił szczególną uwagę na sprawę uprzywilejowania wierzytelności. Pozatem Centralny Związek wyraził opinję, że przedawnienie prawa do uskutecznienia wymiaru i do ściągnięcia podatku musi być krótkie, a to ze względu na konieczność usunięcia momentu niepewności, szkodliwej dla interesów skarbu i obrotu.

(k) **O wychowanie gospodarcze społeczeństwa.** W tych dniach odbyła się konferencja przedstawicieli Stowarzyszenia dziennikarzy i publicystów gospodarczych w Warszawie z wiceministrem oświaty p. Pierackim, na temat dalszej akcji wychowania gospodarczego na erenie szkolnictwa. Według oświadczenia wiceministra Pierackiego zmiana programu w nauczaniu oraz podręczników uwzględni w przyszłości w szerszym zakresie wiadomości ekonomiczne. W odbywającym się obecnie kursie dla dyrektorów szkół średnich została zainicjowana współpraca z ministerstwami gospodarczemi w tym kierunku, by zainteresować dyrektorów sprawami wychowania gospodarczego i wyposażyć ich w potrzebne wstępne wiadomości. Po porozumieniu sie z kuratorjami ministerstwo oświaty postanowiło urządzić w lecie br. jeden kurs dla nauczycielstwa szkół powszechnych, a mianowicie — co zainteresuje naszych czytelników w Poznaniu — na kursie tym 60 godzin było wyznaczonych na propedeutykę ekonomiki.

(k) **Koniec martwego sezonu.** Z dniem 1 marca rb. upływa termin t. zw. „martwego sezonu" w ubezpieczeniach państwowych, podczas którego pewne kategorje bezrobotnych były pozbawione prawa korzystania z ustawowych zasiłków funduszu bezrobocia. Martwy sezon obejmował robotników budowlanych, ceramicznych, brukarskich, transportu wodnego i t p. Z dniem 1 marca odzyskują oni wszyscy prawo do korzystania z należnych im zasiłków na przeciąg 3 miesięcy.

(k) **Dalsze ograniczenie emigracji do Stanów Zjednoczonych.** W związku z uchwaloną przez kongres Stanów Zjednoczonych A. P. ustawą, w myśl której emigracja do Ameryki będzie zredukowana o 90 procent w stosunku do ilości obecnej, generalny konsulat amerykański w Warszawie otrzymał polecenie zredukowania do minimum liczby wiz. Kontyngent wiz emigracyjnych, przypadających na całą Polskę wyniesie w tym roku tylko 650 sztuk. Jest to jedno z ogniw obrony rynku amerykańskiego przed nadmiarem rąk robotniczych.

(k) **Postępowanie ugodowe w Śląskim Banku Eskontowym.** Przed sądem powiatowym w Cieszynie odbywało się w ub. sobotę rozpatrywanie postępowania ugodowego Śląskiego Banku Eskontowego, który proponuje spłatę 60 procent wierzytelności w ciągu dwóch lat. Płatność pierwszej raty przypadałaby w październiku. Próby ugody pozasądowej nie doprowadziły do wyniku.

(k) **Z przemysłu szklanego.** Ogólna produkcja r. 1930 wynosi około 30 proc. mniej, jak produkcja r. 1929. W poszczególnych grupach zmniejszenie produkcji wynosi: w grupie butelkowej — 40 proc., galanteryjnej — 25 proc., i szybowej — przeszło 10 proc. Zbyt na rynku wewnętrznym w porównaniu z r. 1929 zmalał o 50 proc., przyczem na poszczególne grupy przypada: na grupę szkła butelkowego 50 proc., galanteryjnego 25 proc., i szybowego powyżej 10 proc. Na początku roku ubiegłego przemysł szklany posiadał 45 bezrobotnych robotników na 100 czynnych, z końcem roku stan ten nieco się polepszył, gdyż na 100 robotników było 35 bezrobotnych. Eksport wyrobów szklanych zwiększył się prawie o 15 procent, w porównaniu z r. 1929, podczas kiedy przywóz zmalał o 20 procent.

(k) **Konsum Urzędników Polskich spółdzielnia z ogr. odp. w Poznaniu.** W dniu 23. bm. odbyło się roczne walne zebranie udziałowców w sali Domu Królowej Jadwigi w Poznaniu. Zebranie zagaił i przewodniczył prezes rady nadzorczej, p. Lewalski; sprawozdanie oraz bilans z rachunkiem zysków i strat przedstawili zebranym dyrektorowie zarządu pp. Śliwiński i Fiedler, zaznaczając, że Spółdzielnia ma członków 4 111, reprezentujących 4 250 udziałów á 30 zł, które wraz z odpowiedzialnością od udziału do 30 zł stanowi sumę 255 000 zł. Spółdzielnia oprócz sklepów kolonjalnych prowadzi piekarnię, największą w Poznaniu. W roku sprawozdawczym wypieczono ca 200 wagonów mąki. Oprócz tego Spółdzielnia prowadzi dział opałowy. Rok sprawozdawczy pomimo ciężkiego kryzysu gospodarczego, był dla Spółdzielni nadzwyczaj pomyślny. Bilans zamyka się po obu stronach sumą 492 784,72, a rachunek zysków i strat sumą 314 541,22 zł. Zebrani przyjęli bilans z rach. zysków i strat i udzielili pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej, a czysty zysk wynoszący 23 863,48 zł podzielono w formie proponowanej, tak że na dywidendę przypada 10 proc W miejsce ustępującego z rady nadzorczej p. Fiedlera wybrano p. Alejskiego. Zarząd spoczywa w rękach pp. dyr. Śliwińskiego i Fiedlera.

(k) **Rozdrobnienie przemysłu garbarskiego w Polsce.** W r. 1928 istniało w Polsce 1296 zakładów garbarskich, zatrudniających 9.541 robotników. Zakłady mające powyżej 20 robotników stanowiły 8 proc. wszystkich garbarni. Zakłady mające poniżej 5 robotników — 80 proc. Dowodzi to wielkiego i niewątpliwie szkodliwego rozdrobnienia tego przemysłu. Poprawa w tym względzie następuje niezmiernie powoli. Dla stwierdzenia szkodliwości tego stanu rzeczy, zaznaczyć trzeba, że w Stanach Zjedn. istnieją tylko 494 garbarnie, które pod względem produkcji i sprawności przewyższają w wielkim stopniu garbarstwo polskie. W Niemczech, gdzie niegdyś garbarnie były rozdrobnione, tak jak obecnie w Polsce, następuje szybka poprawa. W okresie 1882 do 1925 ilość garbarni spadła z 10.369 do 2.712. Liczba zaś robotników wzrosła w tym samym czasie z 45 000 na 61.400. Zważywszy na trudności z jakiemi walczy nasz przemysł garbarski uznać należy, że koncentracja tej gałęzi produkcji jest zagadnieniem palącem i stanowi niezmiernie wdzięczne pole pracy.

(k) **Organizacja przemysłu browarnianego.** Centralny Związek przemysłu piwowarskiego opracował plan organizacji biura kontroli, którego zadaniem byłoby kontrolowanie i kontyngentowanie produkcji piwa w całej Polsce, celem dostosowania tej produkcji do faktycznych rozmiarów konsumcji. Projekt ten rozpatrywany był ostatnio przez regjonalne organizacje piwowarskie; specjalne zebrania odbyły się już w Wilnie, Białymstoku, Radomiu, Łodzi, Warszawie, Równem i Poznaniu, przyczem przeciw koncepcji kontrolowania produkcji wypowiedział się dosłownie jeden tylko właściciel browaru. Pozwala to przypuszczać, że po wypowiedzeniu się pozostałych dzielnic, będzie mogła być dokonana racjonalna organizacja produkcji piwa.

(k) **Kto oszczędza w P. K. O.** Liczba książeczek oszczędnościowych w P. K O. na dzień 31. 12 1930 r. wynosiła bez wkładów, pochodzących z waloryzacji, 563.127. Z całego obrotu oszczędnościowego największy procent wkładek oszczędnościowych przypada na młodzież szkolną i dzieci — 25.38 proc, następnie idą kolejno: urzędnicy i wojskowi — 18.06 proc., rzemieślnicy i robotnicy — 16.56 proc., pracownicy biurowi, handlowi i przemysłowi — 10.64 proc., wolne zawody — 6.40 proc., handlowcy i wolni kupcy — 3.30 proc., gospodarstwo domowe i służba — 3.01 proc., rolnicy — 1,24 proc., różne zawody inne — 12,92 proc., masy spadkowe i depozyty — 0,83 proc., organizacje społeczne i ekonomiczne — 0,67 proc., kapitaliści — 0,37 proc., przemysłowcy — 0,20 proc., kasy szkolne i uczniowskie — 0,29 proc., urzędy — 0,13 proc.

Z ZAGRANICY

(z) **Polityka traktatowa państw środkowej Europy.** W chwili obecnej toczą lub rozpoczynają się w środkowej Europie rokowania o 10 traktatów handlowych. Na pierwsze miejsce wysuwa się Rumunja, która rokuje prawie ze wszystkiemi państwami Europy środkowej. Dalej idzie Czechosłowacja, która rokuje z Jugosławją i Austrją i ma rokować z Węgrami (narazie mając zatarg celny z tym krajem). Niemcy mają do zawarcia nowe traktaty z Rumunją, Czechosłowacją i Węgrami. Austrja rokuje z Węgrami, a będzie prowadziła układy z Jugosławją, Czechosłowacją, Szwajcarją i ewentualnie także z Polską. Trudność zawarcia nowych traktatów wynika stąd, że państwa rolnicze dążą do uprzemysłowienia i niechętnie idą na zniżki celne dla wyrobów przemysłowych, z drugiej strony kraje uprzemysłowione (np. Niemcy, Austrja i Czechosłowacja) nie chcą dawać zniżek dla płodów rolnych i chcą się zwolnić od dotychczasowych zobowiązań celnych w tej dziedzinie.

(z) **Pomoc dla rolnictwa w Rumunji.** Rząd rumuński zaakceptował ofertę Banku d' Acceptation w Paryżu, który pożycza sumę 200.000.000 fr. na sfinansowanie tegorocznych zbiorów. Suma ta będzie rozdzielona między banki, które zobowiązały się udzielić pożyczki rolnikom na 9 proc. plus koszty. Zwrot kredytu nastąpi przed 1 5sierpnia 1931 r. Z tej pożyczki będą korzystać rolnicy i kupcy zbożowi. W sprawie zaliczek na zboże decyzja jeszcze nie zapadła. Projektowane jest udzielanie zaliczek w wysokości 55—60 proc. ceny giełdowej zboża.

(z) **Podwyżka ceł na produkty rolnicze w Niemczech.** Gabinet Rzeszy doszedł do porozumienia w sprawie programu rolniczego, zaprojektowanego przez ministra Schielego. Jedynie kwestja ceł na drzewo i masło została otwartą ze względu na opozycję ministra pracy dra Stegerwalda. Jak wiadomo program min. Schielego przewiduje dalszą znaczną zwyżkę ceł na produkty rolnicze. Byłaby to czwarta podwyżka od czasu zawarcia polsko - niemieckiej umowy handlowej.

(z) **Propozycje angielskie w sprawie zniżki cen.** Rząd brytyjski zwrócił się, jak wiadomo, do rządów szeregu państw, a w tem i do rządu polskiego z propozycją zawarcia umowy, w której Anglja zobowiązałaby się nie zmieniać obecnego swego systemu celnego w zamian za zniżkę o 25 proc. ceł dla szeregu towarów angielskich. W sprawie tej w Izbie Gmin interpelował w dniu 17 lutego poseł Haunon. Wyjaśnienia rządu były następujące: Obecne stadjum tej kwestji na razie powinno być traktowane, jako sprawa poufna. Rząd brytyjski od każdego państwa będzie się domagał zniżek celnych dla różnych kategoryj towarów, interesujących wywóz brytyjski. Chodzi naogół o zafiksowanie niskich stawek celnych oraz o zniżki (o 25 proc.) stawek zbyt wysokich. Propozycje tego rodzaju zrobiono 7-miu państwom, mianowicie: Austrji, Belgji, Francji, Italji, Niemcom, Polsce i Szwajcarji.

W klasycznym kraju narciarstwa

Legendy i podania narciarskie — Najstarsza organizacja zawodów narciarskich — Co żyje.. nartuje — „Samotnicy" narciarscy w północnej pustoszy.

Oslo, w lutym.

O narciarstwie w Norwegji krążą najróżniejsze podania. Jedna z legend mówi o pewnym człowieku, nazwiskiem Norr, który przeniósł się z swym orszakiem na nartach z południa na półwysep skandynawski i pozostał tam na zawsze. Inne legendy opowiadają, że Norwegowie już przed 1000 lat znali sztukę narciarską, która umożliwiała im unoszenie się nad górami i przepaściami, i szybowanie w powietrzu bez spadania wdół. Poza tem wiemy z historji, że już przed wiekami istnieli w Norwegji doskonali narciarze. Do nich należeli królowie norwescy z jedenastego i dwunastego stulecia. W czasie ówczesnej wojny domowej w Norwegji musiał syn królewski, maleństwo niespełna dwuletnie, uciekać przed prześladowcami, unoszony na nartach przez dwu oddanych królowi ludzi. Działo się to w roku 1206.

O wycieczkach narciarskich mówią różne sprawozdania, legendy i podania ludowe, sięgające najwcześniejszych wieków. Nic więc dziwnego, że utarło się twierdzenie o narciarstwie norweskiem, jako o sporcie narodowym. Nigdzie na świecie nie uprawiają tego sportu tak zawzięcie, jak właśnie tam. Każdej zimy odbywają się zawody narciarskie po najróżniejszych miastach i wsiach norweskich. Zawody przeznaczone są dla najróżniejszego wieku płci męskiej. Nierzadko napotyka się sprawozdania z zawodów narciarskich chłopięcych, dla dzieci od lat 8 do 10. Ale istnieją również specjalne dla mężczyzn siedmdziesięcioletnich. Doskonały narciarz norweski musi być wszechstronnie wyszkolony w tym sporcie. Musi być wytrawnym biegaczem, a pozatem umieć skakać pierwszorzędnie. Przy zawodach notuje się skoki na 30 do 70 metrów.

Norwegja posiada tysiące zawodowych narciarzy, ale jest to zaledwie ułamek tych wszystkich, którzy sport ten uprawiają. Mężczyźni i kobiety wszelkiego wieku rozmiłowani są w narciarstwie. Przy pomocy nart nauczyli się rozkoszować pięknem przyrody. Niezależnie od dróg i terenu, mogą bujać po górach i lasach, swobodni jak ptaki. Wiadomo, że narciarstwo to jeden z najzdrowszych sportów, który nietylko leczy ciało, ale wpływa cudownie i na duszę. I dla tego są narciarze poprostu entuzjastami przyrody. W zimowe niedziele ciągną falangi tysiączne w okolice Oslo. Znajdziesz tam dziadka i babcię, ojca i matkę, małego chłopca i dziewczynki pięcioletnie. Słowem — całe rodziny od najstarszych do najmłodszych. A wszystko wesołe, rozpromienione i takie jakieś inne, dobre, bo zżyte z przyrodą, która ludzi wyszlachetnia.

Cała nartująca Norwegja czeka z utęsknieniem zazwyczaj świąt wielkanocnych. Wtedy cierpią koleje na przepełnienie, bo wszystko, co może, wyrusza w świat, w góry. Wszystkie hotele, pensjonaty, sanatorja i szałasy są zaludnione. Schroniska i domy turystyczne, opustoszałe od września, ożywiają się na nowo, przepełnione gwarem i śmiechem mieszczuchów. — Hen, w górach, na szczytach, zdala od cywilizacji, gdzie jedynie renifery mają swe panowanie, znać ślady nart. Tam byli prawdziwi narciarze i miłośnicy przyrody, kochający samotność i ciszę. Urządzają się tak, aby być niezależnymi od chat i szałasów. Na plecach, albo saneczkach mają wszystko. Mogą żyć dostatnio przez ośm do dziesięciu dni. Z nadejściem wieczora zakopują się w śniegu i rozkoszują się cudownym nastrojem nocy polarnej i gór.

Sezon narciarski w Norwegji trwa od końca grudnia do połowy kwietnia. Najkorzystniejsze miesiące to styczeń i luty. Z końcem lutego odbywają się wspaniałe zawody, które przyciągają do Oslo najdoskonalszych zawodników ze wszystkich stron świata. 300 narciarzy, biorących udział w zawodach, to prawdziwie piękny obraz odwagi i zdrowia, pozostawiający niezatarte wspomnienia.

Narciarstwo w Norwegji zostało doskonale zorganizowane już przed wielu laty. Pierwsza organizacja powstała w roku 1747. i istniała do roku 1818. Była to organizacja wojskowa, która doprowadziła sport narciarski do wspaniałego rozkwitu. Najsławniejszym narciarzem-żołnierzem był Knut z Trysil'a. Jego wyczyny żyją dotychczas na ustach ludu. Kiedyś urządził wyścigi z najdoskonalszemi końmi na przestrzeni 150 klm. Człowiek powożący końmi przejechał 140 klm, gdy tymczasem Knut na nartach dotarł w tym czasie do celu i był już w powrotnej drodze.

Tak więc Norwegja jest klasycznym krajem narciarstwa zorganizowanego i sięgającego aż w czasy zamierzchłej przeszłości. K. W.

Kwadrans w wytwórni paryskiej „Paramont'u"

Każdy kinoman będący w Paryżu musi zwiedzić filmowe Paramount w Joniville. Miejscowość ta jeszcze w lecie znana była jedynie ze swych stajni wyścigowych; obecnie Joinville zamienia się w jeden z najpoważniejszych ośrodków filmowych w Europie, ściąga setki pracowników z całego kontynentu. Pomiędzy Paryżem a Joinville kursują stale luksusowe autobusy Paramountu dla artystów i personelu technicznego. Prześliczna droga prowadzi przez lasek Vincenne, obok malowniczych stawów, wreszcie koło terenów wyścigowych. Wysoki mur okala malownicze państewko filmowe. Za nim t. zw. „stages" (sceny), studja dla prób, biura, garderoby, laboratorja, rekwizytornie, oranżerje, wreszcie bar i restauracja. Przy bramie, w obszernej loży portjer kontroluje karty wstępu, bez bez których na teren wytwórni wejść nie wolno. Mały murzynek - boy otwiera szeroko furtkę.

Obszerne podwórze. W głębi willa, w której mieści się główna kontrola całej dźwiękowej produkcji. Tu słyszeć można jednocześnie wszystkie nagrywane sceny na całym obszarze wytwórni. Willi tej zresztą używa się nieraz do zdjęć „nazewnątrz", gdy scenarjusz wymaga jakiegoś zacisznego pałacyku. Naturalnie wtedy za każdym razem ozdabiają ją inaczej. Jednego dnia ad hoc postawiono wysmukłe latarnie, innym razem kilka wielkich drzew, to znów do okien dorobiono drewniane żaluzje, jak w południowych miastach. Pośrodku podwórza okrągły niewielki basen. Basen ten, zależnie od potrzeby, bywa zacisznym stawem, burzliwem morzem, rzeką czy pływalnią. Kilka wodnych lilji, płacząca wierzba — staw gotowy. Wymarzone tło dla pary uroczych kochanków. Ale dziś basen wyobraża morze. Na wodzie kołysze się drewniany, średniowieczny statek, a sztucznie robione fale dadzą widzowi złudzenie wzburzonego oceanu.

Na podwórzu nieustanny ruch. Pora dnia zupełnie nie odgrywa roli. Pracują w dzień i w nocy, pracują w święta i niedziele. Nadjeżdżają nowe zespoły, zmieniają się dyżury operatorów i inżynierów — studja nigdy nie próżnują. W restauracji i barze też gwarno. Istna wieża Babel. Przeważają Amarynie i Francuzi. Pozatem pracuje kilkanaście narodowości. Któż to tak melodyjnym głosikiem woła: „Buon giorno!"? To urocza Carmen Boni. „Guten Tag" krzyżuje się w okrzyku z „Zdrawstwujtie" — to wita się operator — Rosjanin, były oficer gwardji.

W restauracji zajęte wszystkie stoliki. Tu dopiero słyszymy ten wielojęzyczny skondensowany gwar. Hiszpanie najgłośniejsi, żywo gestykulują. Wtórują im Włosi, w przeciwieństwie do nich cicho siedzi grupka murzynów. Zagadkowo uśmiechają się Chińczycy. Twarze przeważnie blado żółtawe, bo objektyw nie znosi rumieńców. Szminka na twarzy jest łącznikiem pomiędzy tymi kolegami z różnych krańców świata. Najdziwaczniejsze stroje, najróżnorodniejsze typy — rasy — epoki. Wszyscy się znają jakby oddawna. Wszyscy rozmawiają ze sobą. Nieznajomość języków zupełnie nie przeszkadza. Od czegóż mimika, gest aktorski? Widząc tylu aktorów i w restauracji i na podwórzu — zapyta niejeden: Co właściwie robią ci ludzie? Gdzież ta wytężona praca? Otóż właśnie. Najstraszniejszą plagą pracy filmowej jest to „pracowite nieróbstwo". Często aktor ubrany, ucharakteryzowany czeka godzinami na swoją scenę. Już go wołają, już biegnie uradowany, a tu... nie udała się poprzednia scena, trwająca dwie minuty i znów pół dnia będą ją pwtarzać.

Oryginalnych filmów filja Paramountu w Europie produje bardzo mało. Przeważnie nakręca wersje i synchronizuje swoje dźwiękowce, ukończone poprzednio w Ameryce.

Pies w Australji wrogiem człowieka

Kłopoty Australji. — Walka z szkodnikami. — Olbrzymie dzieło.

Pies jest przyjacielem człowieka. Ale nie zawsze i nie wszędzie. W pewnych krajach nie jest on jego towarzyszem, lecz raczej zaciętym wrogiem, którego się tępi z tem większą zaciekłością, im trudniej jest zabezpieczyć się przed wyrządzonemi przez niego szkodami.

Taki stan rzeczy jest n. p. w Australji. Z dawiendawna, już nawet w epoce kiedy pustynny dziś w wielkiej swej części „piąty kontynent", był krajem kwitnącym i żyznym, obfitującym w wszelkiego rodzaju bydło, żył i rozmnażał się tam gatunek dzikich psów, zwanych „Dingo". Psy te żywiły się prawie wyłącznie bydłem, chwytając pojedyńcze sztuki gdzie im się udawało, a idące w gromadzie nie wahały się nawet atakować całego ich stada, a w razie potrzeby także pastuchów.

Obrazek powyższy może posłużyć jako ilustracja do wczorajszego artykułu wstępnego naszego pisma na temat pruskiej polityki eksterminacyjnej. Robotnik dominjalny Kazimierz Pigła w Bielewie pow. kościański został w marcu 1908 r. wraz z rodziną i dobytkiem wyrzucony z mieszkania po nabyciu tego majątku przez pruską Komisję kolonizacyjną.

Szkody wyrządzane przez dzikie psy po dzień dzisiejszy w bydłostanie Australji są wręcz nieobliczalne i jak zapewniają ekonomiści australijscy, tylko dzięki tym szkodnikom, ten najmłodszy kontynent nie zdołał już dawno zająć naczelnego miejsca, jako największy na świecie producent wełny owczej.

Już pierwsi osadnicy europejscy organizowali oddziały ochotników, których zadaniem było tępienie niebezpiecznych psów, a mieli oni zadanie nie łatwe, zważywszy, że „Dingo" zarówno wielkością jak i drapieżnością dorównują wilkom. Obecnie werbuje się do walki z ową psią plagą bezrobotnych pracowników rolnych

Przed koncertem Alfreda Cortota

Przybywający do Polski po raz pierwszy od czasów wojny sławny pianista francuski Alfred Cortot należy do rzędu tych wielkich indywidualności artystycznych, które w życiu muzycznem swego kraju odgrywają rolę decydującą. Można powiedzieć, że czem Paderewski dla polskiej kultury muzycznej, tem Cortot dla francuskiej. Cieszyć się należy, że nareszcie nadarza się sposobność posłuchania gry tego znakomitego pianisty tem ciekawszego dla nas, że słynącego z interpretacji Chopina. Umiłowanie muzyki Chopina datuje u Cortot'a od wczesnej młodości, bo szczęśliwym zbiegiem okoliczności pierwszym jego nauczycielem gry fortepjanowej w paryskiem konserwatorjum był Descombes, jeden z ostatnich uczniów Chopina. Późniejsze studja np. u Diemer'a, zmierzające do wirtuozowskiego wyszkolenia Cortot'a, nie zagłuszyły tych pierwotnych, tak nieocenionych wskazówek chopinowskich. Artysta rozpocząwszy w r. 1896, jako 19-letni młodzieniec karjerę pianistowską wspaniałemi debjutami w koncertach „Colonne" i „Lamoureux", ze szczególnem zamiłowaniem zwrócił się ku utworom Chopina, grając je często cyklami. Do najsłynniejszych należy Cortot'a cykl chopinowskich preludjów, uwiecznionych zresztą na doskonałych zdjęciach gramofonowych. Karjera artystyczna Cortot'a, która przedstawia jedno wielkie crescendo triumfów na wszystkich estradach Europy i Ameryki, nie ogranicza się jednak do gromadzenia jedynie laurów pianistowskich. Paryż zawdzięcza temu artyście wiele innych wspaniałych wydarzeń muzycznych. Cortot, jako młodzieniec był zapalonym wagnerjaninem. Pracował w Bayreuckim teatrze jako korepetytor pod okiem takich wielkich dyrygentów wagnerowskich, jak Mottl i Richter. Owocem tych studjów było założenie w r. 1902 w Paryżu stowarzyszenia operowego p. t. „Société du festival lyrique", które pod batutą kapelmistrzowską Cortot'a, pod jego reżyserją i ogólną dyrekcją wystawiło „Zmierzch bogów" oraz „Tristana i Izoldę". W następnym roku Cortot powołał do życia instytucję koncertową, która dała Paryżowi pierwsze wykonanie (estradowe) „Parsifala", „Św. Elżbiety" Liszta, „Missa solemnis" Beethovena, „Requiem" Brahmsa, nowych utworów mistrzów francuskich, jak: Chansson'a, Roussel'a i in., nie licząc stałego i kompletnego repertuaru klasycznej symfonji. A w tymże czasie niezmordowany artysta równocześnie przez cztery lata kieruje koncertami popularnemi w Lille i oczywiście nie zaniedbuje swoich pianistowskich aspiracyj.

Dalszym czynem artystycznym Cortot'a w r. 1905 staje się utworzenie tria: Cortot — Thibaud — Casals, których koncerty, jak wiadomo cieszyły się nieprawdopodobnem powodzeniem, budząc wszędzie sensację. Istotnie rzadko można spotkać zespół kameralny, któryby jednoczył tak wielkich potentatów swych instrumentów.

Olbrzymi talent a i niemniejsza pracowitość Cortot'a uwydatniły się jeszcze na polu pedagogji. Artysta pracuje bowiem od r. 1907 w konserwatorjum paryskiem jako następca Pugna i Marmoutela. Owocem tych pedagogicznych wysiłków stało się słynne wydanie przez Cortot'a etjud Chopina (u Penart'a). Cała ta zadziwiająca działalność artystyczna Cortot'a, tak wszechstronna a tak głęboka w swem oddziałaniu zmusza do ogromnego podziwu i zrozumiałem staje się to niezwykłe uwielbienie z jakiem do tego wielkiego artysty odnosi się cały świat kulturalny. Cieszymy się, że gościć będziemy Cortot'a na naszej estradzie, oby tylko artysta zadzierżgnął silniejsze węzły z naszem życiem muzycznem i znalazł ten prawdziwy, oddźwięk entuzjazmu, z którym się sztuka jego wszędzie spotyka. Z. L.

Koncert symfoniczny Państw. Konserwatorjum

Orkiestra symfoniczna Państwowego Konserwatorjum, która świeżo z okazji dziesięciolecia uczelni wystąpiła z tak pełnym sukcesem, przedstawi w niedzielę dalsze wyniki swej pracy. Pod kierownictwem kapelmistrza p. Zygmunta Latoszewskiego orkiestra odegra szereg arcydzieł klasycznej literatury symfonicznej: na wstępie piękną uwerturę „Rosamundę" Schuberta, dalej koncert skrzypcowy Brahmsa, którego partję solową odegra p. Czesław Kamionka, uczeń dyr. Jahnke'go, wreszcie rzadko słyszaną symfonję pierwszą Beethovena, której haydnowska lekkość i pogodny nastrój mocno kontrastują z innemi utworami tego mistrza. Należy się spodziewać, że koncert Państwowego Konserwatorjum, który odbędzie się w Auli Uniwersytetu w niedzielę poł. o godz. 12-tej zgromadzi jak zwykle liczną publiczność, darzaca żywem zainteresowaniem działalność artystyczną naszej pierwszej w mieście uczelni muzycznej.

Film Chaplina w Sing - Sing.

Przed swoim wyjazdem do Europy, Charley Chaplin wyraził życzenie, aby jego ostatni film „City Ligths" był wyświetlany w więzieniu Sing - Sing. Życzeniu temu stało się zadość i Chaplin był obecny przy wyświetlaniu. Do sali sprowadzono 2500 więźniów. Po zakończeniu filmu więźniowie urządzili Chaplinowi owację, poczem wygłosił mowę, w której nazwał ich „najlepszą publicznością świata".

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Eugenja Mosler, nauczycielka, 51 lat. Marjanna Powidzka, z domu Zborowska, 26 l. Marja Zientek, z domu Strandt, 50 lat. Józef Braun, murarz, 75 l. Jan Kalinowski, urzędnik bankowy, 50 l. Hermann Schulz, insp. gospod., 44 l. Zofja Matuszczak, 2 godz. Bronisław Gidaszewski, 2 i pół godz. Zygmunt Tadeusz Winkler, 2 l. 5 mies. Stanisław Gola, robotnik, 28 l. Józef Migdał, rolnik, 54 l. Roman Krzesiński, 5 l. 8 mies. Marja Teresa Hundertówna, 1 dzień. Henryk Kaźmierczak, 7 mies. 22 dni.

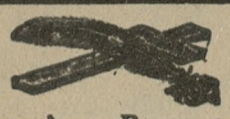

Dnia 25 lutego 1931 r. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, nasza najukochańsza i najtroskliwsza matka, ukochana bratowa, kuzynka i droga ciocia, ś. p.

z Powidzkich

Wanda Michalska

sodaliska
wdowa po lekarzu

przeżywszy lat 46, o czem donoszą

w głębokim smutku pogrążeni
córki i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 28. bm., o godzinie 15,30 z Zakładu św. Józefa na cmentarz świętomarciński. Msza św. żałobna odprawi się w poniedziałek, o godzinie 9-tej w kościele parafjalnym w Jeżycach. zw 28043

Dnia 24 lutego 1931 r. zasnęła w Bogu, ś. p.
z Włodarczyków

Ludwika Garbowska

prof. Państw. Uczelni im. Dąbrówki

W ś. p. Zmarłej straciliśmy nadzwyczaj sumienną i obowiązkową współpracowniczkę i nam wszystkim bardzo drogą koleżankę, którą z najgłębszym żalem żegnamy.

Dyrekcja i Grono Nauczycielskie
Państwowej Uczelni im. Dąbrówki.

Nabożeństwo żałobne odbyło się w czwartek, 126 b. m., o godz. 8 w kaplicy szkolnej. zw 28034

Dzisiejszej nocy zmarł po długich, ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, dziadek i teść, ś. p.

Wojciech Siwiński

w 70 roku życia.

W smutku pogrążona
żona wraz z rodziną.

Orchowo, Gniezno, Kłecko, Bydgoszcz, Inowrocław, Krotoszyn, Poznań, Gębice. zw 28040

Dnia 26 b. m. zmarł nasz zawiadowca śpichrzy, ś. p.

Stefan Książkiewicz

Zmarły pracował w naszej Instytucji przeszło 50 lat. Swoją sumienną i wzorową pracą zaskarbił sobie niezapomnianą pamięć naszą.

Bank Kwilecki Potocki i S-ka
Sp. Akc. w Poznaniu.

Pw 9275-8,43

W drugą rocznicę śmierci kochanego męża, ojca i dziadka, ś. p.

Jana Drygasa

odprawioną zostanie zw 28017

msza św.

dnia 2 marca 1931 o godz. 8 u Fary.

Rodzina.

Żałobne Kapelusze
stale na składzie
T. Ludwig
Poznań, Szkolna 9.
Pw 8109-1,70

Farbowanie
włosów, brwi i rzęs. Trwałą elektr. ondulację, manicurę, masaże głowy i twarzy i wszelkie inne zabiegi w wykonaniu starannem. Ceny przystępne.
Salon de Coiffure
M. Muszyński
(dla Pań i Panów)
ul. 27 Grudnia 4 i 3 Maja nr. 3.
Pw 9271-8,38

Na Post
Sosy i zupy
grzybowe
są najlepsze i najtańsze z mielonych prawdziwych grzybów borowików z Przetworni Grzybów „GRZYBY" — Poznań Żupańskiego 4. Żądajcie tylko w oryginalnych torebkach trójkątnych po 25 groszy. Popierajcie przemysł krajowy.
Pw 9270-53,361

Książkowy-bilansista
znający sprawy podatkowe, oraz wszelkie prace biurowe, poszukuje stanowiska, także na wyjazd, lub przyjmie doraźne prace buchalteryjne. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 28006

Masaże metody prof. Mezger-Zabludowski przeciw reumatyzmowi, złej cyrkulacji krwi, niedomaganiu kiszek, sparaliżowaniu i t. d. oraz kosmetykę twarzy i głowy, usuwanie zmarszczek i wszelkich nieczystości, naświetlanie częściowe i całkowite. zw 28012
H. Giernatowska, dypl. specj. masaży, Wrocławska 19, dawniej Romana Szymańskiego nr. 9.

Zapowiedź

Podaje się do ogólnej wiadomości, że 1. nieżonaty Józef Ciesielski, ślusarz zamieszkały w Gdyni Kamienna Góra, Willa Nalęcz, syn Franciszka Ciesielskiego, robotnika i jego żony Józefy Ciesielskiej z domu Szmitównej, zamieszkałej w Vesterborg (Danja). 2. niezamężna Aniela Czekajówna bez zawodu, zamieszkała w Gdyni, Kamienna Góra, córka Michała Czekaja, robotnika i jego żony Wiktorji Czekajowej z domu Daniuchównej, zamieszkałych w Tilitze Loland (Danja), chcą zawrzeć związek małżeński. Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Gdyni i w Kurjerze Poznańskim. nw 7847

Gdynia, dnia 19 lutego 1931 r.
Urzędnik stanu cywilnego
Reinhardt.

Msza św.

za duszę ś. p.

Marji Kobylińskiej

długoletniej przewodniczącej Katolickiego Towarzystwa Ochrony Kobiet w Poznaniu

odprawi się w poniedziałek, dnia 2 marca o godz. 9 w kościele św. Marcina.

zw 28030 **Katolickie Tow. Ochrony Kobiet.**

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci najdroższego męża i najlepszego ojca, ś. p.

Władysława Wizy

odprawi się

msza św.

w sobotę, 28 lutego, o godz. 9.30, w kościele św. Marcina i 4 marca o godzinie 9 w kościele św. Wojciecha.

zw 27996 **Żona z dziećmi.**

JW. Panu dr. Adamowi Knobelsdorfowi za mistrzowskie i zupełnie bezbolesne wyrwanie zębów jeszcze raz

serdecznie dziękuję.

zw 28026 *Z. Grzymek.*

Wróciłem
Dr. med. Brodniewicz
Górna Wilda 80. *Telefon nr. 79-67*
zw 28027

Pełny wspaniały biust
Jak go zdobyć w krótkim czasie, wskazuje bezpłatnie
Pani E. Feldt, Gdańsk, Leegethor 15/62.
nw 6987

Kilimy!
Celem propagandy urządzamy do końca lutego wielką wystawę i sprzedaż kilimów po cenach zredukowanych do
40%
Motywy ludowe i stylizowane. Olbrzymi wybór.
Centrala Dywanów
Kazimierz Kużaj
ulica 27 Grudnia 9.
Pw 9215-7,139

PRACA i ZAROBEK DLA KAŻDEGO
PRZYSŁIJ SWÓJ ADRES - OTRZYMASZ BEZPŁ. ODPOWIEDŹ
„Kultpol" Warszawa 1, skrzyt. poczt. Nr 560
nw 7719

JAJKA TAŃSZE!!
Swieże jajka sztuka 0,15 zł, mendel 2,25 zł
F-a M. Miczyńska, właśc. Karol Piątkowski
Tel. 36-58 Plac Ś-to Krzyski 3. Zał. 1872
Specjalny skład masła, sera i jaj.
zw 28038/9

Skład narożnikowy
w najruchliwszej i najlepszej dzielnicy, centrum miasta, dwa wejścia, 3 duże okna wystawowe, 7 gustownych witryn z kryształowemi lustrami, do wynajęcia od 1 kwietnia r. b. Zgłoszenia uprasza
Winiarnia A. Cichowicz
Kantaka 11. zw 28037

Do sprzedania
palarnia kawy, skład herbaty, kakao, win, wódek
w centrum miasta Inowrocławia. Tylko poważni reflektanci zechcą się zgłosić do Kurjera Poznańsk. pod zw 28031

Składnica i biura
z bocznicą kolejową, bardzo tanio
do wydzierżawienia w śródmieściu.
Oferty Kurjer Pozn. pod zw 28029

Książkowości i stenografji
do całkowitej pewności bilansowej, wyuczamy tanio. Po wyuczeniu staramy się o posadę. Wpisy codziennie.
„POSTĘP", Plac Sapieżyński 2a.
zw 28026

BIAŁY TYDZIEŃ OD 27 LUTEGO 1931

Nadzwyczajna okazja taniego zakupu!

Koszule damskie madap. przybrane koronką . 1.95
Koszule damskie przybr. koronką i motyw. 3,95 2.95
Koszule nocne przybrane koronką 3.95
Koszule nocne przybr. koronką i motyw. 5,95 4.95
Kombinacje majteczkowe i haleczkowe z koronką 4,95 3.95
Biustonosze przybr. z ząbkami 1.45
Ręczniki waflowe 0.95
Pantalony damskie Ia gatunek w wszystkich kolorach 1,95 1.35

Pantalony damskie jedw. 3.95
Serwetki do znaczenia 30×30 rozmaite des. 0.35
Kaftaniki dziecięce 1.25
Pończochy damskie jedw. 1.95
Pończochy jedw. Bemberg ścisły gat. . . 6,95 5.95
Pończochy dziecięce baweln. 0.95
Rękawiczki damskie tryk. 1.45
Chusteczki dziecięce . . . . . od 0.09

Chusteczki damskie z brzeg. kol. 0.20
Chusteczki damskie z mereżką 0.28
Chusteczki damskie kol. z haftem 0.65
Chusteczki damskie z koronką 0.38
Chusteczki męskie . . . . . od 0.48
Nici maszynowe rolka 200 yard. 0.23
Nici maszynowe 1000 yardowe 1.15
Koronki i hafty za bezcen.

Wawrzyniak i Mrozikiewicz T. z o. p.

Telefon 21-93 - Poznań, 27 Grudnia 10 - Telefon 21-93

dw 2 926

NASZYM CELEM PAN DOBRZE UBRANY!

Poważna solidna na nowoczesnej zasadzie **„SŁUŻBY odbiorcom“** oparta firma nie reklamuje się, by za wszelką cenę zbyć swój towar, lecz by przez reklamę, opartą na prawdzie, **stworzyć atmosferę zaufania klijenteli do siebie.** Jeżeli więc reklamujemy się konsekwentnie, czynimy to w świadomości, że bez reklamy poważnie pojętej, przedsiębiorstwo nowoczesne obyć się nie może.

Czynimy to dalej dlatego, by pobudzić powszechne zainteresowanie dla naszej słynnej z dobroci i **niskich cen GARDEROBY MĘSKIEJ.**

Wówczas bowiem przekona się każdy, że **TAK DOBRY TOWAR NALEŻY POLECAĆ, BY DOTARŁ DO NAJSZERSZYCH WARSTW CZYTELNIKÓW NASZYCH OGŁOSZEŃ.**

Bowiem jak powtarzamy zadaniem naszem jest, **BY KAŻDY PAN BYŁ DOBRZE UBRANY.** — Wykwintna garderoba męska gotowa i na miarę. Specjalność **PALTA** w najmodniejszych fasonach. Olbrzymie składnice materjałów w najnowszych deseniach. — **Kurtki skórzane — Futra stale na składach.** dw 2543/4

EDMUND RYCHTER POZNAŃ

TELEFONY 26-07 54-15 54-25 21-71

ul. Fr. Ratajczaka 2

ul. Wrocławska 14 i 15.

Konsum Urzędników Polskich, Spółdz. z ogr. odpow. w Poznaniu.

Bilans z dnia 31 grudnia 1930 roku.

Aktywa			Pasywa		
Kasa	2 884,62		Udziały		43 667,26
Banki	156,11		Fundusz rezerwowy	40 517,71	
Towary	48 820,25		„ rez. specjalnej	31 000,—	
Dłużnicy	51 814,60		„ budowlany	14 000,—	
Papiery wartościowe	414.54	104 090,12	„ inwestycyjny	28 000.—	
Ruchomości	1,—		„ emerytalny	3 000,—	
Wozy i uprzęże	1,—		„ ubezpiecz. koni	3 000.—	119 517.71
Konie	1,—		Rezerwa podatkowa		6 753,22
Maszyny w rzeźni	1,—	4,—	Banki	50 290,—	
Udziały w piekarni Kons. Urzędn. Państw		200 000,—	Wierzyciele	35 320,58	
			Dywidenda za r. 1926/27	568,40	
			„ za II. półrocze 1927	530,26	
			Dywidenda za r. 1928	416,68	
			„ za r. 1929	469,19	
			Kaucji	7 150,98	
			Zaległe procenty i koszty	14 562,28	109 308,37
		304 094,12	Sumy przechodnie		984,08
			Reszta zysku z r. 1929	596,20	
			Zysk w roku bieżącym	23 267.28	23 863,48
					304 094,12
Hipoteki	117 680,—		Kaucje hipoteczne	161 010,60	
Banki z tytułu poręczeń	71 010,60	188 690,60	Gwarancje	27 680,—	188 690,60
		492 784.72			492 784,72

Rachunek Zysków i Strat.

Nakłady i Straty			Zyski	
Nakłady:			**Zyski:**	
a) Pensje i robocizna	180 081,33		na wypieku chleba	289 409,21
b) Koszty handlowe	19 001,09		na towarach kolonjaln.	9 951,37
c) Podatki	9 748,87		na artykułach opałow.	15 180,64
d) Procenty	7 792,33			
e) Utrzymanie koni	17 104,19			
f) Reparacje	57 546.13	291 273,94		
Zysk w roku 1930		23 267,28		
		314 541,22		314 541.22

Konsum Urzędników Polskich, Spółdz. z ogr. odpow. w Poznaniu.

(—) **Śliwiński.** (—) **Fiedler.** zw 28 036

Wspólnika lub udziałowca

z kapitałem 10—25000 złotych, ewentualnie jako czynnego członka Zarządu, przyjmie zaraz lub od 1 kwietnia r. b. poważne przedsiębiorstwo, istniejące od lat 24. Wiek nie ponad lat 50. Pożądana jest znajomość wszelkich prac biurowych, albo też możność podróżowania po większych miastach całej Polski. Zgłoszenia do dnia 4 marca r. b. do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **nw 7880**

Ubikacje

nadające się na **handel paszy,** z całem urządzeniem motorowem, **zaraz do wydzierżawienia.** Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod **zw 28028**

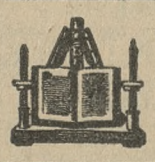

Oprawy książek wszelkiego rodzaju introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Poszukuje posady

za skromnem wynagrodzeniem, energiczny, zdrowy **ekspedjent-dyspoent** wydawnictwa i hurtowni, z wrodzoną uczciwością i pełnemi kwalifikacjami, 15-letn. świadectwem, znający również sprawy sądowe oraz język niemiecki w słowie i piśmie, dobrze się prezentujący, łatwo orjentujący, nadający się do każdej branży: za kierownika magazynu, zawiadowcy placu z administracją lub do dozoru personelu i czuwaniem nad porządkiem instytucji. Dzielnica i miejscowość obojętna. Na życzenie kaucja lub gwarancja. Prima świadectwa i referencje. Pośrednictwo wynagrodzę. Łaskawe oferty upraszam pod zw 28 014 do Kurjera Poznańskiego.

Gospodyni

znająca wykwintną kuchnię pieczenie ciast hodowle drobiu poszukuje posady w majątku lub probostwie. Oferty Kurjer zdw 67 723

Gospodyni kucharka

z dobrem gotowaniem znająca się doskonale w hodowli drobiu i wszystkiem co w hodzi w zakres gospodarstwa poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 67 730

Ofiary na głodujące dzieci złożyli:

Radca Cichowicz zł 200, Weselik zł 50, Ks. Dyr. Biłko zł 50, Popielowie zł 25, N. N. zł 20, M. F. zł 20, H. D. zł 20, Szalbierz zł 20, Hendel zł 10, Hendelowa zł 10, Wdowa za odebrane łaski od św. Tereski zł 10, Dobrzycki zł 10, rodziny Ansion zł 10, Kaczor zł 10, Wentzel zł 6, Średzińska zł 6, Szorakowska zł 5, Zagotto zł 5, Sołecka zł 5, Baranowski zł 5, Janowski zł 5, Barański zł 5, Gniotówna zł 5, Theiwerówna zł 5, Ziółkowska zł 5, Dyr. Meissnerowa zł 5, Adfeldt zł 4, Sowiński zł 3, M. Pal zł 3, Tomańska zł 1, Kozalówna zł 1, Niemojewski zł 1.

Szan. Ofiarodawcom za szlachetne serce, ofiarny i obywatelski czyn składamy w imieniu dożywianych dzieci serdeczne „Bóg zapłać“. **Pozn. Okręg „Caritas“.**

zw 28 018

Fabryka wódek gatunkowych

w woj. Śląskiem, jedyna w powiecie, ze stałą klientelą i pełną koncesją, połączona z detalicznym składem wódek, z powodu braku zastępstwa, korzystnie **zaraz do wydzierżawienia.** Potrzebny kapitał 30—40 tysięcy zł. Oferty skierować pod zw 28 035 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Są do wynajęcia zaraz

dwa parterowe - frontowe lokale

przy placu Wolności, nadające się: pierwszy na każde przedsiębiorstwo handlowo-przemysłowe lub gastronomiczne wielkości 330 m², drugi na każde przedsiębiorstwo handlowe, biuro reprezentacyjne lub skład konsygnacyjny wielkości 65 m². Oferty z podaniem wysokości czynszu, rodzaju przedsiębiorstwa itd. uprasza się składać do eksp. Kurj. Pozn. pod **zw 28041**

Ofiary na ubogich miasta Poznania złożyli:

Frąckowiak zł 250, Bank „Vesta“ zł 200, Tow. „Vesta“ zł 200, Szymański zł 200, N. N. zł 150, Hr. Skórzewska zł 125, Tow. „Pielgrzym“ zł 140, Zachodniopolska Hurt. Rur zł 100, Gajewski zł 60, Stablewska zł 60, N. N. zł 80, „Tri“ zł 50, Sz. Tarnowski zł 50, Sodal. Młodzieży i Uczni Kupieckich zł 40, Tow. „Pielgrzym“ zł 38.36, Gimn. Gen. Zamoyskiej zł 23, Maciarzyk zł 22.50, Kujawina zł 20, Gruszczyński zł 20, Zygalska zł 30, Rabski zł 20, Ks. Dr. K. zł 20, Zabłocki zł 20, Michalska zł 15, Stow. Pań Miłosierdzia Wilda zł 12, Stow. Lokatorów Domów Magistrackich zł 10.05, Raszelski zł 10, Bartnicki zł 10, Tow. Malarzy zł 10, Konatowski zł 10, Łakomy zł 10, Kujawa zł 10, Centrala Żarówek zł 10, Węcławska zł 10, Kasznicowa zł 10, Cyniler zł 10, Siuchnińska zł 10, N. N. zł 10, N. N. zł 10, X. Woźniak zł 10, Lemisza zł 10, Spółdz. Bank Pożyczkowy zł 10, Huszcza zł 17, Węcławska zł 7, N. N. zł 7, N. N. zł 5, Stürmer zł 5, Zielewicz zł 5, Dzierzbicka zł 5, W. S. zł 5, J. Rosiecka zł 5, Przybylski zł 5, Stoebowin zł 5, Odrobny zł 5, Adamska zł 5, Odrobny zł 5, H. M. zł 5, Wolny zł 5, Marchlewski zł 5, Gwiaździński zł 5, Ciemna zł 5, Szymańska zł 5, Paszewska zł 5, Jakubowski zł 3, Płoszyński zł 3, Guzikowska zł 2.50, Bręczewski zł 2, Szymańska zł 2, Gutowska zł 2, Korcińska zł 1, Pietraszkiewicz zł 0.50, Caro-Export 4 centr. towarów mięsnych, St. Milachowski 25 paczek kawy mielonej.

Szan. Ofiarodawcom za szlachetne serce, ofiarny i obywatelski czyn składamy w imieniu ubogich miasta Poznania serdeczne „Bóg zapłać“. **Pozn. Okręg „Caritas“.**

zw 28 019

W Komunalnej Kasie Oszczędności Powiatu Kościańskiego w Kościanie wakuje posada

młodszego książkowego

z poborami według X stopnia płacy pragmatyki dla urzędników państwowych plus 15% dodatku komunalnego, na warunkach urzędnika kontraktowego.

Warunki: praktyka bankowa, dokładna znajomość księgowości podwójnej i spraw wchodzących w zakres działalności Kasy Oszczędności.

Posada jest zaraz do objęcia. Do zgłoszeń, które winny wpłynąć do dnia 5 marca b. r., należy dołączyć życiorys i odpisy świadectw z dotychczasowej praktyki.

Wnioski nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Naczelnik Zarządu
Komun. Kasy Oszczędn. Pow. Kościańskiego w Kościanie
(—) Narajewski, Starosta Powiatowy.
nw 7910

PRZETARG PUBLICZNY

Dozór kościoła św. Marcina w Poznaniu zamierza wydać w drodze przetargu publicznego wykonanie **prac rozbiórkowych, ziemnych, murarskich z dostawą materjałów, prac żelazobetonowych i ciesielskich** dla budowy domu parafjalnego przy ulicy św. Marcina w Poznaniu.

Oferty należy składać w zapieczętowanych kopertach z odnośnym napisem najpóźniej do godziny 12-tej dnia 10 marca 1931 r. w biurze p. inż. St. Cybichowskiego, Wały Leszczyńskiego nr. 7. Dozór kościoła św. Marcina zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta lub też nieuwzględnienie żadnej oferty.

Oddzielnie należy przedłożyć kwit za złożone wadjum i to 5% od sumy ofertowej, złożone w kasie kościelnej Parafji św. Marcina w Poznaniu.

Rysunki są wyłożone w biurze jak niżej.

Wzory ofert za opłatą 3.00 zł oraz bliższych informacyj udzieli biuro p. inż. St. Cybichowskiego w Poznaniu, Wały Leszczyńskiego 7. zw 28 033

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje sie do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Ślubne
obrączki złote od 15 zł oraz podarki imieninowe polecam w zniżonych cenach, własna pracownia. Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 68 029

Futra
męskie, skórki 50 procent taniej Hankiewicz Wielka 9. (wchód Szewska). zdw 67 830/31

W mieście
powiatowem, ulica pryncypalna, jest do sprzedania nieruchomość z zabudowaniami, w której mieści się skład rzeźnicki warsztat wraz całkowitem urządzeniem. „Zapęd elektryczny" oraz dwa mieszkania na bardzo korzystnych warunkach. — Zgłoszenia „Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod 53.355. Pw 9 261-53.355

Dog - pies
w dobre ręce bardzo korzystnie do sprzedania. Oferty do Kurjera zdw 67 646

Lokomobila
systemu Wolfa, 65-konna, dwucylindrowa, 8 atmosfer ciśnienia, używana do sprzedania. Bliższych informacyj udzieli Kurator Sądowy adwokat Jerzy Szeniec, Będzin, ul. Potockiego 6. zdw 67 662

Radjo, płyty, gramofony
bezkonkurencyjna sprzedaż „Elektrovox". Półwiejska 30 zdw 67 719

Gramofony - płyty meckanizmy
sprzedaż po cenach najniższych F. Bałoń. Woźna 12. Pw 8769-5.28

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane po zniżonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli. Tel. 64-25. Pw 9015-5.99

Dywany
duże wschodnie, pianino, obrazy, stół okrągły, 4 krzesła skóra. — Wskaże Kurjer zdw 68 021

Meble
na raty i za gotówkę najtaniej poleca Szpryngacz, Wielka 13 Pw 8 067/68 0.4752

Ogródek
działkowy korzystnie do nabycia. Dąbrówki 15, parter lewo. zdw 67 742

Skład
kolonjalny, dobrze prosperujący, sprzedam towarem zaraz za 1 800 Adres Kurjer jw 5 589

Skład
kolonjalny na prowincji wydzierżawię, przejęcie towaru 8—12 tysięcy, niezwykła okazja, pierwrzędna egzystencja. Zgłoszenia Kurjer zdpw 66 744

Beczki
pojemności ca. 180, 220 i 650 kg w większej ilości tanio do oddania. Oferty Kurjer zdw 67 844

Realność
przy rynku, odpowiednia na każde inne przedsiębiorstwo stajnie i śpichlerze sprzedam lub wydzierżawię natychmiast na dogodnych warunkach Puck Pomorze. Oferty Kurjer zdw 67 838

Zakład
fryzjerski z przyległem mieszkaniem z powodu wyjazdu sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 67 816

Kluby
kanapę, leżankę, łóżko białe, materac. Gdzie wskaże Kurjer zdw 67 806

Maszynę
walizkową Remington jak nową 275, maszynę do szycia damską 50. Wiadomość: tTelefon 31-78. zdw 67 792

Sprzedam
2 żelazne łóżka z materacami tanio. Adres Kurjer zdw 67 868

10 filmów
dobre dramaty kinom objazdowym sprzedam za bezcen. Oferty Kurjer zdw 67 911

Sypialnia
gabinet eleganckie sprzedam. — Gąsiorowskich 5, I. lewo. zdw 67 906

Warsztat
stolarski modelarski z zapędem elektrycznem, maszynami natychmiast na sprzedaż z powodu stosunków rodzinnych. Adres Kurjer zdw 67 930

Jaja wylęgowe
karmazynów sprzedam. Jesse. Marsz. Focha 160, telefon 7770. zdw 68 031

Akcje
May sprzedam. Oferty Kurjer zdw 68 060

1½ złotego tylko
cała paczka szklanek, 15 sztuk, jedynie Wroniecka 24. Hurtownia Porcelany. zdw 68 067

7½ złotego tylko
kompletny garnitur na umywalkę poleca jedynie Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24. zdw 68 068

Fabrykę
wód mineralnych sprzedam. Kurjer zdw 67 459

Ford
karetka dwudrzwiowa, 30, najnowszy, okazyjnie. Oferty Kurjer zdw 67 962

Koń
olbrzym w piątym roku ciemny śronek pierwszy siłacz, piękny okaz okazyjnie sprzedam. Langiewicza 2, telefon 77-38. zdw 67 954

Skrzydło
krzyżowe 1.50 m. długie jak nowe, „Niendorf", za 2 100 zł sprzedam. Oferty Kurjer zdw 68 094

Skład
z urządzeniem Adres Kurjer zdw 68 116

Samochoód
Ford, 1927, dobrze utrzymany na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 68 115

Wózek
dziecięcy, nowoczesny, tanio. — Stachowiak, Dąbrowskiego 15. zdw 68 147

Sprzedam
motocykl marki N. S. U. T. Łuczak, ul. Marszałka Focha 27. zdw 68 145

Pianino
krzyżowe „Ecke" sprzedam. — Wskaże Kurjer zdw 67 996

Platformę
rysorową prawie nową tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer rw 13 206

Domek
z ogrodem na sprzedaż, cena podług ugody. J. Leśny, Mosina, Aleje do Puszczykówka. nw 7 877

Willa
5 pokojowa i piętrowy dom boczny, niedaleko Poznania zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer rw 13 202

Wilka
młodego, 6 miesięcznego sprzedam. Prusa 20, Zawitalski. jw 5 599

Dom
Poznaniu, 4 pokoje, ogród, cena 9 000, wpłata 6 000. Jaśkiewicz, Fredry 6. zdw 68 133

Klubowy
garnitur dobrym stanie sprzedam 270. Wielkie Garbary 18, II., lewo. zdw 68 130

Sypialnię
białą z lustrami sprzedam. Cieszkowskiego 7, III., prawo. zdw 68 128

Koguty
Minorki premjowane tanio sprzedam. Hoffmann, Wierzbięcice 16 zdw 68 113

5 KUPNA

Parcelę
Puszczykowie kupię. Podać cenę Kurjer zdw 67 880/81

Pianino
lub fortepian kupię za gotówkę. Oferty Kurjer dw 2 741

Brylanty
złoto, srebro itd. kupuje F. Tarkowska, Poznań, Pl. Wolności 11. Pw 8069

Akumulator
Forda kupię okazyjnie. Oferty Kurjer zdw 67 853

Motor
65—75 H. P. na gaz ssany z gazownią w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 836

Domek
piętrowy, składem wolnym, małym mieście tanio kupię Oferty Kurjer zdw 67 835

Rower
nowy sprzedam lub zamienię na radjoaparat lampkowy ewentualnie z dopłatą Oferty Kurjer zdw 67 814

Piekarnię
kupię, wpłacę 7 tysięcy. Kurjer zdw 67 864

Kupię
dom I. piętrowy z ogródkiem w zacisznem miejscu w Poznaniu za gotówkę. Zgłoszenia do ekspedycji pod zdw 67 849

Poszukuję
parceli Solacz, Urbanowo, ca. 800 kw. m z podaniem ceny. Oferty Kurjer zdw 67 892

Poszukuję
maszyn okrętkowych do wszywania koronek Oferty Kurjer zdw 67 907

Płaszcz
oficerski w dobrym stanie, średnią figurę, kupię. Oferty zdw 67 934

Akcje
Banku Poznańskiego kupię. — Oferty Kurjer zdw 68 022

Pinczerka lub szpica
młodego pieska kupię Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 170

Kupię
Forda nowoczesnego, krytego, 4 drzwiowego. Oferty z podaniem ceny, ilości przebytych kilometrów, roku nabycia, do Kurjera zdw 68 063

Fotograficzny
aparat kupię. Oferty Kurjer zdw 68 098

Motor
na gaz ssany, używany, 60—100 P. S. kupię. Rozmiary, opis i cenę nadesłać pod adres: Łaski, Koślinka, per Tuchola. zdw 68 001

Platformę
na 10 do 20 ctnr. w bardzo dobrym stanie kupię. Zgłoszenia telef. 7155. zdw 68 036

Koncesji
z pełnym wyszynkiem poszukuję na Poznań Oferty Kurjer zdw 68 126

Motocykl
mało używany kupię. Oferty nadsyłać agencja Kurjera Poznańskiego, Nowak, Żnin nw 8 001

Majątek
w okolicy Tczewa, Pelplina Pucka, 700—1 200 mórg pszennej ziemi dobre budynki i inwentarze, niedaleko kolei, wprost od właściciela kupię Oferty pod 215 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni nw 7 804

6 KAMIENICE

Kamienicę
kupię do 100 000 Oferty Kurjer zdw 68 165

Dom
nowy, dochód 8 000 zł sprzedam za 60 000 zł, wpłaty 20 000, reszta na 8 lat. Kossmann, Fredry 6. zdw 68 121

7 PIENIĄDZ

Pożyczki
3—4 000 poszukuję na hipotekę, procent obojętny. Oferty Kurjer zdw 68 109-10

Pożyczek hipotecznych
udziela poważne konsorcjum na I hipoteki realności miejskich, znosi zajęte hipoteki i udziela pożyczek do ½ wartości. Pozatem udzieli 100.000 zł. na I hip. na dom wartości 300.00 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 367

10—15 000
na budowę 10 składów w Poznaniu przy rynku jako pożyczkę I. hipotekę gruntu wartości 80 000 poszukuję. Oferty Kurjer zdw 67 455

Pożyczki 3 tysiące dam pokój
z używaniem łazienki telefonu ewentualnie kuchni oraz zabezpieczenie. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 841

Ca. 75 000 zł
poszukuje na 3 lata poważne przedsiębiorstwo. Zabezpieczenie I. hipoteka Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 821

50 000 zł
pożyczki na nieruchomość poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 67 808

Pożyczka
państwowa na zł 13 000 do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 67 795

20 000
dam na hipotekę. Oferty Kurjer zdw 67 927

Natychmiast
sprzedam list hipoteczny pierwsze miejsce 25 000 złotych, wysokie damno i procent na posiadłości 140 morgowej, Kujawy, bonitacja 9 marek morgi Zgłoszenia Kurjer zdw 67 926

250.—
poszukuję dwutygodniowo wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 68 096

Wypożyczający (a)
ponad 10 000 zł otrzyma 12% odsetek oraz 30% netto zysku. Zgłoszenia pod zdw 68 010 do ekspedycji Kurjera.

20 — 30 000
na I. hipotekę wykończenia willi, wartości 140 000. Oferty Kurjer zdw 68 135

14 000 zł
poszukuję na I. hipotekę na dom naprzeciw Stadjonu Poznań, 12%, dewaluację zapewnię. Kurjer zdw 68 082

Za
pożyczenie 2 500—3 000 złotych za gwarancją hipoteczną oddam w procencie ładny pokój umeblowany lub wyższy procent. Oferty Kurjer zdw 68 088

8 DO WYNAJĘCIA

Plac Wolności
5 pokoi na cele biurowe możność zamieszkania. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 3[illegible]

4 pokoje
oddamy zaraz na biura przy ulicy 27. Grudnia 11. Rolnik w Poznaniu. zdw 67 571

Mieszkanie
pokój kuchnia (zarz) objęcie 400 złotych, 2 pokoje kuchnia (centrum) objęcie 1 000 złotych spiesznie wynajmę „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 68 011-2

Śródmieście
6 pokoi, przynależytościami od gospodarza poważnemu reflektantowi do wynajęcia Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 796

Dwa
pokoje, używalność kuchni. Rzepeckiego 21, parter. zdw 68 035

Pokój
frontowy, słoneczny wynajmę. — Szwajcarska 18 III dom boczny prawo zdw 68 104

Mieszkanie
3 pokojowe kuchnia (Łazarz) już wolne, za miesięcznym czynszem spiesznie wynajmę. „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 67 995

Mieszkanie
dwupokojowe łazienka „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 68 157

Mieszkanie
2 pokojowe przy ul. Matejki, II. piętro, za dzieżawę zaraz do wynajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 172

Mieszkania
wskaże i poszukuje od właścicieli Jaśkiewicz, Fredry 6. zdw 68 132

Mieszkanie
5-pokojowe frontowe z wszelkiemi wygodami, tuż przy zamku odstąpię. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia „Par" Al. Mrcinkowskiego 11 pod nr. 8.41. Pw 9 273-8.41.

9 SZUKA MIESZK.

4 pokojowego
mieszkania z wygodami poszukuje młode małżeństwo. Czynsz za 2 lata zgóry lub niewygórowane odstępne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 67 415

Za roczny czynsz
poszukuję wprost od gospodarza mieszkania 4 pokojowego z wszelkiemi wygodami najchętniej okolice św. Łazarza. Oferty Kurjer zdw 67 694

Od
1. 4. poszukuje wprost od gospodarza sześciopokojowego komfortowego mieszkania Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 822

Pokoju
próżnego lub mieszkania 1—2 pokojowego poszukuje pani młoda, spokojna. Oferty Kurjer zdw 67 933

Gospodarzowi
czynsz rok zgóry, 1—2 pokoj kuchnią. Oferty Kurjer zdw 68 042

2 pokoi
z kuchnią od gospodarza zaraz poszukuję. Prusa 20 IV prawo, telefon 61-22 zdw 68 090

Mieszkania
2—4 pokojowego komfort czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 68 156

Mieszkania
pokoju z kuchnią od gospodarza poszukuję od kwietnia Kurjer zdw 67 554

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuje centrum. Oferty Kurjer rw 13 211

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
panu słoneczny, utrzymanie, bez Kopernika 3, lewe wejście, II. p. lewo. dw 2905

Pokój
solidnemu panu. Wilda, Żupańskiego 2a, parter, prawo. zdw 67 549

Pokój
ładny, czysty słoneczny do wynajęcia. Polna 13 I lewo zdw 66 828

Pokój balkonowy
dla pana do wynajęcia blizko dworca i poczty. Gąsiorowskich 10. II lewo. zdw 67 258

Pokój
słoneczny 2 osobom zaraz wynajmę. Poznańska 27, podwórze wprost. I. p. prawo. zdw 67 360

Pokój
do wynajęcia. Marsz. Focha 96, I., prawo. zdw 67 653

Pokój
wspólny dla pana wolny zaraz. Pawłowska Mostowa 4 parter zdw 67 378

Pokój
dla 2. Skryta 1 parter, lewo. zdw 67 485

Umeblowany pokój
u samotnej osoby 5 minut od dworca i Placu Wolności wynajmię bardzo tanio starszemu panu lub bezdzietnemu małżeństwu. Wierzbięcice 15 I. piętro mieszkanie 22 Zgłoszenia tylko od godziny 2—3 zdw 67 581

Na wspólny
pokój pana od 15. 2. Półwiejska 29 parter, prawo. zdw 64 043

Panienkę
z własną pościelą przyjmę zaraz na wspólny pokój. Dobrowolska, ul. Wodna 5, drugie piętro. zdw 67 329

Kantaka
8 III., lewo pokój wynajmie. zdw 67 773

Pokój
umeblowany z utrzymaniem oddam. Piechocka, ul. Rzeczypospolitej 4. zdw 67 728

Pokój
frontowy dla 2 panów lub pań od 1. 3. do wynajęcia. Niegolewskich 10, pierwsze lewo. zdw 67 685

Pokój
komfortowy, kaloryfery, elektryczność, telefon, panu wynajmę Św. Marcin 63, III. lewo. zdw 67 150

Pokój
z całkowitem utrzymaniem lub częściowem solidnej osobie Wiadomość: Przecznica 6, parter, lewo. zdw 67 443

Pokój
mniejszy, elektryczność ewentl. utrzymaniem. Przemysłowa 27 a, mieszkanie 14. zdw 67 846

Pokój
dwuosobowy umeblowany korzystnie, Wielkie Garbary 43 IV., lewo. zdw 67 829

Centrum
pokój umeblowany z klatki schodowej, słoneczny, elektryczność, z utrzymaniem dwom osobom, ul. Szewska 11 II. lewo zdw 67 823

Pokój
wynajmę Chojnicki. Partona Jackowskiego 17. zdw 67 820

Kawalerski
pokój solidnemu panu Matejki 57, I. prawo. zdw 67 819

Pokój
utrzymaniem inteligentnemu. Tomaszewska Młyńska 13 I. zdw 67 818

Pokój
elegancki panu utrzymaniem lub bez zaraz wynajmę Jabłońska, Kręta 7. zdw 67 817

Pokój
dla 1—2 panów lub pań. Strusia 8. III. prawo. zdw 67 815

Pokoik
umeblowany. Dąbrowskiego 36, dom ogrodowy wprost mieszkanie 21. zdw 67 803

Dwom
panom wspólny pokój Plac Nowomiejski 5 dom ogrodowy, 2 wejście. III. Jankowski. zdw 67 798

Ładny
centralne ogrzewanie Śniadeckich 30, I. zdw 67 797

Pokój
jeden i dwuosobowy czysty, elektryczność, Romana Szymańskiego 8, III. prawo. zdw 67 793

Pokój
wspólny na dwie osoby. Zgłoszenia Łukaszewicza 17, parter, lewo. zdw 67 787

Elegancki
słoneczny pokój, Jackowskiego 9, III., prawo. zdw 67 866

Pokój
duży panu wynajmę. Półwiejska 34 I prawo. zdw 67 860

Pokój
dla 1—2 panienek od 1. Półwiejska 8 III. front, lewo, od 7—8 zdw 67 858

Oddzielne
zupełnie umeblowane mieszkalny sypialnia łazienka, kuchenka gazowa centralne, elektryczność, telefon. Solacz, Śląska 2. zdw 67 854

Frontowy
słoneczny pokój wynajmę. Ul. Poznańska 46/48, parter, lewo. zdw 67 893

Pokój
umeblowany Jackowskiego 3, I., lewo. zdw 68 111

Pokój
wynajmę, telefon. Działyńskich 8 III, lewo. zdw 67 886

Panience
wspólny pokój. Półwiejska 35, I. zdw 67 885

Dwuosobowy
tani. Matejki 45, II. lewo. zdw 67 878

Pokój
czysty, słoneczny, dla dwóch panów do wynajęcia. Mateckiego 34, I. ptr., lewo. zdw 67 872

Pokój
z niekrępującem wejściem do wynajęcia. Polna 16, II. lewo. zdw 67 894

Pokój
małżeństwu lub 2 osobom. Wielkie Garbary 18 III lewo. zdw 67 904

Pokój
wspólny dla inteligentnych panów. Rom. Szymańskiego 2, I. piętro prawo. zdw 67 889

Pokój
zaraz do wynajęcia małżeństwo niewykluczone Matejki 39 II lewo zdw 67 902

Pokój
umeblowany Młyńska 9, I. prawo. Obejrzeć przed południem. zdw 67 901

Pokój
wspólny wynajmę panu Kapuściński, Niegolewskich 1. zdw 67 896

Dwa
przyległe, czyste pokoje 1 marca wynajmę Drużbackiej 8, mieszkanie 10. zdw 67 931

Próżny
pokój wynajmę małżeństwu. Janecki, Focha 94. zdw 67 929

Grunwaldzka 13
III. lewo, pokój wynajmę. zdw 67 928

Pana
na wspólny. Wędziński Wierzbięcice 43. zdw 67 924

Niekrępujący
pokój, elektryczność (bez pościeli) Przemysłowa 12 parter, lewo. zdw 67 923

Pokój
dla panienek. Rybaki 22, parter, lewo. zdw 67 921

Pokój
skromny do wynajęcia Strzelecka 21, I. ptr., prawo zdw 67 916

Pokój
centrum oddam. Adres Kurjer zdw 676 915

Pokój
statecznemu panu. Św Józefa 9a parter, prawo. zdw 67 914

Pokój
Kraszewskiego 19 III prawo. zdw 67 918

Dwuosobowy
pań lub pa ów. Młyńska 13, I. dw 2 917

Pokój
2 panom 1. 3. wynajmę. Prymka, Półwiejska 23, front, II., lewo. zdw 67 963

Pokój
panu pościel pożądana. Plac Nowomiejski 10b, I. zdw 67 968

Frontowy
pokój, elektryczność wspólny wynajmę panom. Półwiejska 25, dom ogrodowy. zdw 67 [illegible]

Pokój
umeblowany w godnie, czysty, słoneczny. Mickiewicza 29 ptr., lewo. zdw 67 971

Studentce
tanio utrzymanie. Ogrodowa 9, I., lewo. zdw 67 976

Kwiatowa
3, I., lewo, utrzymaniem, elektryczność, poważnemu. zdw 67 974

Pokój
na 1 lub 2 osoby ewentl. z utrzymaniem do wynajęcia. Matejki 39, II. p., prawo. zdw 67 978

Pokój
elegancko umeblowany z używaniem kuchni na Łazarzu do oddania. Adres wskaże Kurjer zdw 67 977

Pokój
umeblowany, słoneczny, balkonowy, osobnem wejściem, bezdzietnemu małżeństwu. Pamiątkowa 13, III., wprost. zdw 68 038

Centrum
pokój czysty, woln od 1. 3. 30. Murna 3, parter, pr. tuż przy Nowej. zdw 67 984

Małżeństwu
pokój wynajmę 1. 3. Kozia 15, III., lewo. zdw 67 981

Wspólny
panience. Pocztowa 13, III., lewo. zdw 67 992

Pokój
dla panów. Wierzbięcice 26, IV. zdw 67 989

Pokój
czysty, słoneczny, elektryczność, inteligentnemu panu wynajmę. Matejki 7, III., prawo zdw 67 988

Pokoje
2 osobowe pościel pożądana. — Rom. Szymańskiego 9, II., lewo, front. zdw 68 033

1 — 2
czyste, elektryczność, fortepian. Tomkowiak, Jackowskiego 31. zdw 68 030

Stancję
dla panów lub bezdzietnego małżeństwa wynajmę. Mostowa 13, w podwórzu sut. prawo. Wysota. zdw 68 025

Słoneczny
dobrze umeblowany pokój elektryczność telefon wynajmę panu. Ul. Podgórna 6 III. lewo. zdw 68 070

Dwuosobowy
Długa 10, III., prawo, prawy dzwonek. zdw 68 041

Elegancka
sypialnia zaraz. Podgórna 13. Patschowska. zdw 68 039

Niekrępujący
pokoik 40 zł panu (pani). Kopernika 2. I., lewo. zdw 67 987

Pokój
wolny. Ogrodowa 2. I., Sarnowska. zdw 68 037

Pokój
Półwiejska 33. II., lewo. zdw 68 008

Ładny
pokój dla 1—2 panów lub pani. Bukowska 33. parter, lewo, front. zdw 68 043

Panom
lub małżeństwu. Grobla 30. II., lewo narożnik Wielkich Garbar. zdw 68 047

Pokój
umeblowany dla wspólnika. Mostowa 5. Lindenberg. zdw 68 050

Pokój
wynajmę małżeństwu. Małeckiego 31-32. II., lewo. zdw 68 057

Pokój
czysty. Chwaliszewo 10. III. zdw 68 055

Pokój
niekrępujący zaraz. Piekary 8a. parter, front. zdw 68 053

Panienki
lub panowie na wspólny pokój mogą się zgłosić. Stary Rynek 10 wchód Kurzan ga. III. zdw 68 051

Panienki
wspólny. W. Garbary 21. Fijarska. zdw 68 066

Skryta
14, III., lewo, pokój wynajmę. zdw 68 065

Pokój
osobne wejście r nu. Mańczak. Górna Wilda 45. zdw 68 076

Pokój
dla pana. Mostowa 14. Łaszczewska. zdw 68 075

Przyjmę
panienkę na wspólny pokój. Śniadeckich 28 suterena. zdw 67 951

Pokój
dla 2 osób zaraz Focha 30. I., prawo. zdw 67 958

Pokój
osobne wejście także małżeństwu. Sapieżyński 3 III., lewo zdw 67 956

Pokój
wolny dla 2 pań. Ratajczaka 17. Dywelska. zdw 67 953

Mały
pokik wolny St. Czarneckiego 14, III. piętro, lewo. Wilda. zdw 67 952

Darmo
oddam górę na pracownię. Grunwaldzka 5, gospodarz zdw 67 940

Pokój
wynajmę. Sulewska. Mostowa 5. zdw 67 939

Pokój
1—2 lepszych osób Wały Królowej Jadwigi 1. III. piętro. lewo. zdw 67 937

Pokój
z wygodami. Jeżyce, Reja 2. front, IV. zdw 67 936

Dwuosobowy
Romana Szymańskiego 6. I. zdw 67 935

Słoneczny
elegancki utrzymaniem, bez. Jackowskiego 21, III., lewo. zdw 67 942

2
panom wspólny pokój z pościelą. Piekary 20/21. front IV. piętro. prawo. zdw 67 941

Panienkom
pokój. św. Marcin 64. Grajewski. zdw 67 947

Dwuosobowy
skromny pokój młodym solidnym panom. Pościel pożądana. Świętokrzyski 3. III., prawo. zdw 67 944

Pokój
dla dwóch panienek lub małżeństwa. Wierzbięcice 31 III. lewo. zdw 67 950

Skromna
pracująca panienka do wspólnego pokoju Woźna 20. II., lewo. zdw 67 943

Pokój
umeblowany na 2 osoby. Podgórna 4. Schubert. zdw 67 948

Pokój
frontowy solidnemu panu (pani). św. Marcin 3. mieszkanie 10. zdw 67 949

Panu
Józefa 9. III., prawo. zdw 68 095

Małżeństwu
czysty. Szurka Wierzbięcice 66. zdw 68 093

Pokój
Trzeciego Maja 5. Zielenkiewicz. zdw 68 092

Małżeństwu
pokój umeblowany wynajmę. Mostowa 4. I., lewo. zdw 68 186

Śródmieście
dwuosobowy Wrocławska 3. II., prawo. zdw 68 107

Pokój
do wynajęcia, elektryczność. — Stroma 2 a. parter. zdw 68 106

Pokój
Romana Szymańskiego 9. II., prawo. zdw 68 105

Wynajmę
pokój, elektryczność, dwom osobom. Plac Nowomiejski 5. wejście 3, II., lewo. zdw 68 101

Ładny
słoneczny pokój. Matejki 1. I. zdw 68 100

Pokój
dwuosobowy. Witczak. Mostowa 15. zdw 68 120

Pokój
umeblowany światło elektryczne. Jeżycka 35. I. lewo zdw 68 119

Pokój
dla 2 panów Zielona 1, parter, lewo. zdw 68 073

Dwuosobowy
ładny pokój z utrzymaniem lub bez. Słowackiego 37. II., lewo. zdw 68 072

Pani
czysty, osobne wejście. Seweryna Mielżyńskiego 22. I., dom ogrodowy, Światkowska. zdw 68 143

Pokój
panu ewentualnie z fortepianem. Szewska 14, IV., lewo. zdw 68 141

Pokój
mały, niekrępują., może małżeństwu. Focha 27, III., lewo. dom środkowy, 4 wchód. zdw 68 146

Ogrodowa
2, II., prawo, dwuosobowy. zdw 68 150

Mały
pokoik do wynajęcia. Rosada. Wierzbięcice 13. zdw 68 149

Pokój
do wynajęcia. Kopernika 10. skład. zdw 68 148

Pana
na wspólny pokój. Wrocławska 19. III., lewo. zdw 68 074

Elegancki
pokój duży, słoneczny, balkon, elektr., inteligentom zaraz wynajmę. Pocztowa 31a, III. ptr., prawo. zdw 68 000

Pokój
z utrzymaniem, telefon. Ratajczaka 29, III. p., prawo. zdw 67 998

Niekrępujący
dwom panom, centralne, elektryczność. Marcina 63, podwórze 2 wejście, II., prawo. zdw 67 997

Pokój
umeblowany na jedną lub dwie osoby do wynajęcia. Zgłoszenia ul. Konopnickiej 8, parter. zdw 68 007

Pokój
umeblowany, słoneczny, frontowy elektryczność, niekrępujący do wynajęcia. Bartkowiak, Szewska 15. zdw 67 993

Pokój
wynajmę. Wierzbięcice 11, parter. Jasicka. zdw 68 020

Dwuosobowy
i dobrze umebl. jednoosobowy tanio panom. panom. Wały Król. Jadwigi 2. wysoki parter. zdw 68 019

Pokój
skromny dla 2 panienek 15. 3. Łąkowa 19, parter, lewo. zdw 68 018

Panienkom
wspólny. Zielona 7, parter, w podw. zdw 68 016

Pokój
Wielkie Garbary 5. III., lewo. zdw 68 015

Pokój
czysty, słoneczny, światłem elektrycznem, utrzymaniem łazienką Plac Karmelicki 1 a. I., prawo, obok kościoła Bożego Ciała. rw 13 209

Pokój
dla pana. Mostowa 31. front, IV., lewo. rw 13 210

Pokój
umeblowany wynajmę, elektryczność. Faligowska, Sew Mielżyńskiego 22. podwórze, wprost, II zdw 68 151

Pokój
umeblowany Piotra Wawrzyniaka 32, II., lewo. zdw 68 160

„Informator" poleca pokoje
Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 68 159

Pokój
osobne wejście, Chwaliszewo 67, IV. zdw 68 168

Elegancki
skromny, centralnym elektrycznością wynajmę. Poznańska 58 a. II., lewo, narożnik Mickiewicza. zdw 68 167

Pokój
lepszemu panu. Szwajcarska 26. II., prawo. zdw 68 122

Frontowy
poważnym osobom. Szyperska 1. III. zdw 68 078

Pokój
Młyńska 12 I., prawo zdw 68 112

Pokój
umeblowany do wynajęcia Wały Jagiełły 18, parter mieszk. 1. zdw 68 071

Pokój
2 osobowy i 4 osobowy, elektr., łazienka. Cieszkowskiego 7. mieszkanie 12. zdw 68 127

Komfortowy
ewentualnie używaniem kuchni bezdzietnym Szewska 20 czwarte, lewo. zdw 68 173

Dwuosobowy
elektryczność. Wierzbięcice 17. Kotowa. zdw 68 175

Pokój
na jedną lub dwie osoby. Wielkie Garbary 12, II., lewo. rw 13 207

Panienkę
na wspólny pokój. Zamkowa 5, II., lewo. rw 13 208

Pokój
umeblowany, fortepianem lub bez. Górna Wilda 47. II., prawo. rw 13 203

Pokój
frontowy, ładnie umeblowany, solidnemu panu wynajmę. Łąkowa 19, parter, prawo. rw 13 201

Inteligentnym
panom lub pracującemu, bezdzietnemu małżeństwu. Słowackiego 39. III., prawo. jw 5 597

Dwuosobowy
elegancki, elektr ka, telefon, bez pościeli. Słowackiego wejście Prusa 2. III., prawo. jw 5 591

Dwuosobowy
pokój. Szewska 20, III., lewo. zdw 68 137

Małżeństwo
lub 1 osobę z używaniem kuchni. Polus, Matejki 36. zdw 68 134

Pokój
elektrycznością, biurkiem. Małeckiego 31, III., prawo. zdw 68 024

Jeden
lub dwa umeblowane pokoje do wynajęcia, dom kulturalny Piotra Wawrzyniaka 43 II., lewo. zdw 68 069

Próżny
duży lub częściowo umeblowany pokój wydzierżawię. Adres Kurjer zdw 68 083

Pokój
Piekary 20/21 front. Średnicka. zdw 67 209

Centrum
pokój dobrze umeblowany, elektryczność, łazienka wynajmę. — Aleje Marcinkowskiego 17. I., prawo. zdw 67 562

Pokój
umeblowany Piekary 18, w podwórzu, II. piętro, prawo. zdw 68 124

Próżne
dwa słoneczne pokoje, używanie kuchni łazienki wskaże Kurjer zdw 68 086

Jednoosobowy
zaraz. Wrocławska 33/34 III. Małecka. zdw 68 084

Podgórna
12 b. III., słoneczny utrzymaniem dobrze umeblowany. zdw 67 785

Pokoje
niedrogo, ładne, także dla małżeństwa. Matejki 46 III., lewo. zdw 68 171

12 SZUKA POKOJU

Pani
poszukuje małego pokoju. Oferty Kurjer zdw 67 842

Panienka
poszukuje skromnego pokoju niekrępującego, pościelą. Oferty Kurjer zdw 67 833

Pokoju
poszukuje bezdzietne solidne małżeństwo, Ogrodowa, Wały Jagiełły okolica. Oferty zdw 67 873

Młody
pan poszukuje solidnie umeblowanego czystego pokoju I. ptr. za raz albo 15. 3. pobliżu Kaponiery. W. Zygm., Ratajczaka. światło elektryczne. Podanie ceny Kurjer zdw 67 905

Niekrępujący
dobrze umeblowany pokój w centrum poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 899

Pokoiku
(Stary Rynek) poszukuję. Oferty Kurjer zdw 67 895

Pokoiku
tańszego szuka panienka. Oferty Kurjer zdw 67 920

Próżnego
pokoju lub częściowo umebl. poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 67 986

Małżeństwo
wiedeńczycy, poszukują próżnego pokoju lub częściowo umebl. Oferty Kurjer zdw 67 985

Próżnego
pokoju poszukuję. Oferty Kurjer zdw 67 990

Małżeństwo
bezdzietne szuka skromnego pokoiku. Oferty z ceną Kurjer zdw 68 046

Panienka
poszukuje pokoiku (25 zł). Kurjer zdw 68 052

Pokoju
skromnego poszukuje zaraz inteligentna pani w śródmieściu lub pobliżu. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 960

Szukam
skromnego pokoiku blisko śródmieścia 25 zł. Oferty Kurjer zdw 67 957

Poszukuję
pokoju przy Starym Rynku na pracownię Oferty Kurjer zdw 68 103

1 — 2
pokoi umebl. z używaniem kuchni poszukuję. Zgłoszenia i warunki proszę Kurjer zdw 67 999

Szukam
pokoju na pracownię krawiecką śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 68 014

Próżnego
pokoju szuka bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 68 163

Niekrępującego
lepszego pokoju poszukuje pan młody. Oferty ceną Kurjer zdw 68 162

„Informator" poszukuje pokoi
Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 68 158

Studentów
dwóch odpowiedniego pokoju. — Zgłoszenia ceną Kurjer zdw 68 081

13 LOKALE

Lokale
bardzo jasne na handel, przemysł, biura I. piętro ca 360 mtr kwadr., III piętro ca 170 mtr. kwadr., IV piętro ca 200 mtr kwadr. w moim domu handlowym przy ul. Woźnej 12, narożnik Wielkich Garbar Lift elektryczny dla osób i towarów. — Centralne ogrzewanie Portjer siła, światło Kazimierz Kużaj. Centrala Dywanów, ul 27 Grudnia 9 Pw 9 218-7.143

Skład
z pokojem za dzierżawę Ul. Dąbrowskiego 4, gospodarz zdw 67 034

Ubikacja
śródmieście na biuro, dla fotografa lub inne przedsiębiorstwo zaraz do oddania. Karaś. Pocztowa 3. zdw 67 047

Pokój
na biuro wynajmę Sebelowa, ul. Sew. Mielżyńskiego 4 zdw 67 922

1 — 2 pokoje
na biura handlowe od kwietnia do wynajęcia Pocztowa 11 parter prawo, drugie drzwi. zdw 67 964

Duży frontowy
pokój Plac Wolności na sekretarjat Korporacji lub Związku. Adres Kurjer zdw 68 087

Biuro
centrum, II piętro telefon, osobny wchód do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 68 154

14 DZIERŻAWY

20 mórg
przy Poznaniu, dobre zabudowania wydzierżawię na ogrodnictwo Oferty Kurjer zdw 67 912

W Swarzędzu
20 minut autob., koleją do Poznania, słoneczne, 3 pok. mieszkanie do wynajęcia. Czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 67 980

Dyplomowany agronom
poszukuje dzierżawy 700—2 000 mórg od 1. 7. 31. wzgl. wcześniej (kupno nie wykluczone). Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera zdw 68 003

Rzeźnictwo
z urządzeniem w dobrej kościelnej wsi korzystnie wydzierżawi właściciel. Zgłoszenia „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 67 994

Teren
duży ogłotowany, kantor, garaż, za dzierżawę miesięczną. Czarnecki, Ratajczaka 13 zdw 68 153

Dzierżawa
280 mórg pszennej ziemi, objęcie 9 000. Jaśkiewicz, Fredry 6. zdw 68 131

15 UZDROWISKA

Zakład przyrodoleczniczy „Miłowody"
leczy nerwy i choroby wewnętrzne, ceny niskie. Poczta, stacja kol. Oborniki Wlkp. zdw 68 004

16 OSOBISTE

Unieważniam
weksle, które zostały skradzione dnia 4 stycznia 1931 r Stanisław Kandulski Wronki, złotych 100, płatny 4 lutego 1931 r. Pelagja Majchrzak Tarnowo złotych 100 płatny 18 marca 1931 r Władysław Henke, Poznań, Za Bramką 13. zdw 67 847

List
z Redakcji zdw 66 361 z opóźnieniem odebrano Oczekuję w sobotę 28. bm godz. 19,30 w hollu Teatru Nowego. zdw 67 875

Reduta
Moniuszki. Profil grecki Listy otrzymałem zapóźno — Czekam wiadomości do Kurjera zdw 68 179

21 ZGUBY

Wilk
jedno ucho przecięte zaginął. — Oddać za wynagrodzeniem ulica Działyńskich 3 mieszkanie 6. zdw 67 917

22 ROZMAITE

Zwózki
przeprowadzki samochodami ciężarowemi uskuteczniam Dąbrowskiego 33, garaże, telefon 69-66 zdp 67 913

Przerabiam
naprawiam garsonki swetry, pulowery itp. „Trico", Szymańskiego 10. III. Pw 8102-1.48

2,60 zł
powleczenia na poduszki, na pościel od 8.50, poduszki strojne od 4.25, Jaśki 1.90, podpięcia od 12.50, komplety strojne do 30% zniżone poleca Fabryka Bielizny. J. Schubert. Wrocławska 3. Pw 8721-4.167

3,50 — 4,75 — 7,00 — 8,75
pończochy Bemberga „Dumont" Marsz Focha 29. Pw 9190-53.307

Mistrzyni
wykonuje tanio wszelką krawieczczyznę damską. Pelagja Przybyłówna Romana Szymańskiego 9. I ptr. zdw 63 559

Losy
5 kl. Loterji Państwowej
nadeszły. Są do zamiany i nabycia. Losy Loterji Końskiej w Gnieźnie po 1 złoty nadeszły Kto nadeśle zł 10.85 odbierze 11 losów franko w dom A Kędziora najstarsza kolektura w Poznaniu, Sieroca 5 6 nar Nowej zdw 66 251

Regały
tanio oddam ul. Dąbrowskiego 4. Wskaże dozorca. zdw 67 035

Kilimów
artystycznych tkalnia Kalksteinowej, Wierzbięcice 13. zdw 67 791

Biali Posłańcy
Wrocławska 7, tel. 12-30
załatwiają zastawy lombardowe, przeprowadzki, list z odpowiedzią 80 groszy. zdw 67 861

Pensjonat dla przyjezdnych
Poznań, Gwarna 17. II. Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny przystępne. T. Rowecka. zdw 67 890

Obiady
kresowe. Wały Zygmunta Augusta 1, mieszkanie 8. narożnik Marcina. zdw 67 879

Najsłynniejsza chiromantka
przyjechała z Warszawy na krótko, przepowiada przeszłość, teraźniejszość, przyszłość dokładnie. Aleje Marcinkowskiego 20, drugie piętro, prawo, dom tylny. zdw 67 967

Krawcowa
dzielna poleca się po a dom. 3.50 dziennie. Oferty Kurjer zdw 68 023

Fotograficzne
aparaty naprawia Klimecki. Słowackiego 36. zdw 68 097

Dziecko
na własne przyjmie małżeństwo za otrzymaniem jednorazowego wynagrodzenia. Szczegółowe oferty Kurjer jw 5 595

Posiadam
samochód (reklamówkę) przyjmę zwózkę wszelkich towarów od pp hurtowników. Oferty Kurjer rw 13 212

23 OŻENKI

Kawaler
lat 32, blondyn, posiadający 450 mrg. posiadłość ziemską, szuka towarzyszki życia. Panie z odpowiednim posagiem, którem zależy na spokojnem pożyciu małżeńskiem, uprasza się złożyć swe zgłoszenia wraz fotografją do Kurjera pod zdw 67 669

Ożenić się
lub wyjść zamąż szybko i dobrze można tylko przez największe biuro matrymonjalne „Postęp" Warszawa, Senatorska 38 Na żądanie wysyłamy dyskretnie kilkaset ofert. nw 7779

Kawaler
lat 25, ciemno-blondyn, rzemieślnik, na stałej posadzie, własnem mieszkaniem, zapozna przystojną panią do lat 24, celem ożenku. Oferty do Matyla, Poznań, poste restante 1. zdw 67 970

Pragnę
poznać pana z uniwersyteckiem wykształceniem od lat 39—48. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53.356 Pw 9 267-53.356

Samodzielny
kupiec, posiadający dobrze prosperujące przedsiębiorstwo handlowe hurtowne i detaliczne, kawaler, lat 25, rzymsko - kat., przystojny, pragnie poznać w celu matrymonjalnym pannę przystojną z posagiem. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Łaskawe zgłoszenia możliwie z fotografją którą się zwraca, skierować do Kurjera Poznańsk. pod dw 2 920 Dyskrecja rzecz honorowa.

Kupiec
kawaler, lat 32 bez nałogów, właściciel dobrze prosperującego bufetu, szuka sympatycznej, przystojnej, do lat 30, czynnej wspólniczki, gotówką przynajmniej 1 500. Małżeństwo nie wykluczone. Oferty możliwie fotografją do Kurjera zdw 68 040

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1, II piętro zdw 65 677/8

Szkoła Tańców
Mikołajczak Pocztowa 29 Pw 9210-7.127

Udzielam
gruntownie niemieckiego. Oferty zdw 67 548

Kursy
przygotowawcze do I., II. kl. gimnazjum 3 marca. Opłata 30 zł Dla niezamożnych ulgi. — Marsz. Focha 96, I., prawo. zdw 67 652

Księgowości
pisanie maszyną. Opłata 28 zł. Dla niezamożnych ulgi. Marsz. Focha 96. I., prawo. zdw 67 654

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej, pisania na maszynach księgowości rozpoczynam 2 marca. Tyran-Zaworska Strzelecka 33. zdw 66 305/6

Nauczycielka
udziela lekcyj języka niemieckiego. Oferty Kurjer zdw 67 794

Nauczyciel
niemiecki tylko siła pierwszorzędna potrzebny Zgłoszenia w języku niemieckim do Kurjera zdw 67 857

Nauczyciel
języka francuskiego potrzebny tylko siła pierwszorzędna. Zgłoszenia w języku francuskim do Kurjera zdw 67 856

Uczennicę
krawiecka na rok przyjmę. — Wojciechowska, Strzelecka 23, lewo, IV. zdw 68 013

Korepetytor
dla chłopca 14 lat, szkoły wydziałowej za obiady może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 68 155

25 MUZYKA

Pierwszorzędny duet
wolny. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 7 870

Pianino
do ćwiczeń lekcje udziela Młyńska 3, III. zdw 66 546

Udzielam
lekcji gry skrzypcowej Florjan Gomoliński muzyk pedagog, Wilda Gen Chłapowskiego 26. zdw 67 839

Lekcyj
fortepianu udziela nauczycielka niedrogo. Ratajczaka 10. I. zdw 68 176

Duet
muzyczny skrzypek, pianista z dobrem repertuarem potrzebny od 1. 3. 31. Zgłoszenia Kurjer jw 5 600

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Starszy
samotny rolnik, długoletni praktykant w hodowli drobiu i trzody chlewnej, także w uprawie i obróbce buraków cukrowych, poszukuje zaraz posady za gospodarza, podwórzowego, polowego, dozorcy lasów, lub sezonowego, forsznytra, dozorcę albo przedsiębiorcę do obróbki buraków i żniw, także wszelkiej pracy w rolnictwie, był przez 17 lat zatrudniony w większym majątku u poważnych państwa. Łaskawe oferty zdw 67 887/8

Autobus
Przyjmę stałą posadę kasjera do autobusu, mężczyzna w średnim wieku, ślusarz z zawodu. Oferty Kurjer zdw 67 810/11

Elew gospodarczy
energiczny, sumienny z dobremi świadectwami i praktyką w wielkim majątku, obejmie zaraz posadę. Zgłoszenia uprasza się składać z całem zaufaniem do Kurjera Poznańskiego dp 2873

Stenotypistka
polsko niemiecka, stenografja, poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 66 696

Rządca gosp.
doskonały w swym zawodzie, który bardzo zaniedbane dwa majątki doprowadził do stanu normalnego, szuka posady każdego czasu jako samotny Zgłoszenia: Wąsicki, Nakło n/Notecią, ulica Dąbrowskiego 285. zdw 67 028

Szofer - monter
obeznany z wszelkiemi motorami spalinowemi i maszynami parowemi poszukuje posady zaraz. — Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 460

Quartet
dancingowy, koncertowy od zaraz wolny. Oferty Kurjer zdw 67 474

Kuchmistrz
pierwszorzędny żonaty obecnie w posadzie, zmieni od zaraz lub 1. 7. 31. Zgłoszenia do ekspedycji zdw 67 470

Kosmetyka Chirurgiczna

zniekształcenia twarzy, nosa, uszu, oka, piersi etc.

Dr. Stanisław Michałek

Specjalista w kosmetyce, chirurgji i ginekol. przyjmuje w Poznaniu - Hotel Monopol co sobotę od 3—7 i niedzielę przed połud.

dw 2916

Leśniczy
lat 36, żonaty, biegły, wszechstronnie w swym zawodzie, z praktyką z wzorowo prowadzonych gospodarstw leśnych, poszukuje posady zaraz lub od 1. 4. 31. Łaskawe oferty prosze do pana Fonroberta, Środa Wlkp., Dąbrowskiego 39. zdw 67 668

Kasjerka sekretarka
siła samodzielna, obeznana dokładnie z książkowością gosp. i kasową, solectwem, kasą chorych również z gospodarstwem podw., poszukuje dobrej posady od 1. 4. 1931. Zgłoszenia pod zdw 67 667

Marszantka
samodzielna, z kilkoletnią praktyką, lat 22, poszukuje posady z utrzymaniem ewentl. bez. A. G. Kurasiak, Leszno, Głogowska 9. zdw 67 665

Pielęgniarka
poszukuje posady do niemowlęcia lub chorej pani. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 687

Uczciwy
trzeźwy, inteligentny dobrze polecony, w średnim wieku mężczyzna poszukuje posady język polski i niemiecki. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 147

Książkowa - biuralistka
z kilkonastoletnią praktyką, biegła korespondentka polsko - niemiecka, poszukuje samodzielnej posady od 1. 3. rł. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 67 702

Młodsza
kucharka dobremi świadectwami, porządnej rodziny poszukuje posady od 1 marca, najchętniej do 2 osób. Oferty Kurjer zdw 67 397

Osoba
z lepszej rodziny obejmie zarząd domu na probostwie lub majątku Oferty Kurjer zdw 67 440

Zbożowiec
z długoletnią praktyką znający posiedzicieli pow poznańskiego, wszechstronnie obeznany w swej branży poszukuje stanowiska — Oferty Kurjer zdw 67 066

Maszynistka
prakt. adw., stenografją polską, znajomość języka niemieckiego, miejscowość obojętna, poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 67 127

Młody
zdolny i energiczny bufetowiec z kaucją 1 000 zł poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 67 848

Biegła
ekspedjentka szuka posady cukierni, piekarni. Oferty Kurjer zdw 67 845

Biuralistka
z ukończoną szkołą handlową, posiadającą 2 letnią praktykę poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 851

Książkowa
biuralistka praktyką znająca język niemiecki, pisanie maszynie, poszukuje posady, złoży gwarancję. Oferty Kurjer zdw 67 834

Sierota
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 67 832

Kucharka
poszukuje posady od 1. lub 15 marca, świadectwa dobre. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 828

Młody
emerytowany urzędnik państw. szuka posady biurowego, inkasenta, magazyniera lub t. p. Gwarancja pewna. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 826

Młoda
gosposia szuka posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 67 812

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem i praniem od 1 marca szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 67 809

Do dzieci
przyjmę posadę. Oferty Kurjer zdw 67 807

Gospodyni
samodzielna, znająca dobrą kuchnię, pranie, prasowanie sztywnej bielizny, pieczenie, zaprawę konserw, chów drobiu, poszukuje posady w majątku lub probostwie zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 802

Szofer
młodszy z 2 letnią praktyką warsztatową szuka posady na wóz prywatny. Na żądanie kaucja. — Oferty Kurjer zdw 67 801

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 67 799

Dziewczyna
uczciwa przyjmie posadę do dzieci i lekkich prac domowych na stałe lub jako przychodnia. Oferty Kurjer zdw 67 790

Starsza
osoba dobrem gotowaniem, praniem poszukuje posady od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 786

Poszukuję
posługi 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 855

Dziewczę
skromne, uczciwe, lat 16, szuka posady do lekkich prac domowych lub dzieci 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 883

Panienka
znająca krawieczczyznę poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 67 877

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, znająca wszelkie prace i cośkolwiek gotowania poszukuje posady 1. 3. — Oferty Kurjer Poznański zdw 67 876

Posługaczka
dobrze polecona szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 67 871

Pokojowa
szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 67 870

Młodsza
dziewczyna szuka posady. Oferty Kurjer zdw 67 869

Ślusarz - szofer
obeznany z wszelkiemi reparacjami maszyn, światła, centralnego ogrzewania, wodociągów szuka portjerstwa, stróżostwa, woźnego lub innego zajęcia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 67 910

Ślusarz - szofer
szuka posady za utrzymanie. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 909

Kucharka
wiejska z prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 908

Uczciwa
sierota poszukuje posługi od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 67 903

Bona
kochająca dzieci, długoletnią praktyką, szyciem i pomocą w nauce polskim, niemieckim szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 67 900

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 898

Dziewczyna
poszukuje posady pokojowej lub do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 67 925

Marszantka
samodzielna szuka posady najchętniej prowincji. Oferty Kurjer zdw 67 919

Młodsza
dziewczyna szuka posady najchętniej do dzieci. Oferty Kurjer zdw 67 983

Nauczycielka
młodsza, 7 letnią, nienaganną praktyką w szkolnictwie powszechnem, poszukuje posady w szkole prywatnej, przygotowawczej lub innej. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 975

Samodzielna
gospodyni-kucharka, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 973

Bufetowa
sumienna, poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 67 991

Szukam
posady w charakterze gospodyni, znam bardzo dobre gotowanie, pieczenie ciast i zaprawianie. — Oferty Kurjer rw 13 189

Dziewczyna
poszukuje posady zaraz do dzieci, zna szycie. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 028

Dziewczyna
uczciwa, poszukuje zaraz posady do prac domowych. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 027

Dziewczyna
uczciwa, poszukuje posady pokojowej lub do dzieci z szyciem ewentl. do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 68 034

Książki

o których wszyscy mówią

Chłędowski — Rzym, Ludzie Baroku . . 30.—
Harbut — Józef Chłopicki 9.50
Kęcki — Podręczny słow. encykl. muz. 4.50
Ludwig — Wilhelm II 20.—
Lama — Ojciec Święty, żywot i czyny Papieża Piusa XI. 14.—
Łoziński — Prawem i Lewem . . 2 tomy 50.—
Miklaszewski — Sejmowladztwo . . . . 20.—
Mussolini — Pamiętnik z czasów wojny 12.—
Nowaczyński — O żonach dobrych i złych 6.—
Pawłowski — Źródła do dziejów wojny polsko — rosyjskiej 1830—1831 r. . . . . 40.—
Sikorski — Polska a Francja . . . . . 12.—
Wasylewski — Na dworze króla Stasia . . . . . 10.—

Wł. Wilak

Księgarnia i antykwarjat
Poznań, Podgórna 10
P. K. O. 201.355
Katalogi na żądanie bezpłatnie.

zw 28 023

Młodsza
skromna kucharka przyjmie posadę do wszystkiego od 1 marca. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 048

Pianista
poszukje posady. Adres wskaże Kurjer zdw 68 064

Dziewczyna
uczciwa pokojowa lub do prac domowych dobrze polecona szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 67 955

Służąca
kucharka, czysta z długoletniemi świadectwami poszukuje posady od 1. III. Oferty do Kurjera zdw 67 938

Panienka
pragnie wyuczyć się gotowania, najchętniej jako elewka w majątku. Oferty Kurjer zdw 67 863

Asystentka
młodsza, inteligentna poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 68 091

Foto - zastępca
(na aparaty fotograficzne) z szeroką znajomością wszelkich sfer społecznych dobrze zaprowadzony w Instytucjach Państwowych, doświadczony w sprzedaży ratalnej, poszukuje posady akwizytora poważnej firmy. Oferty Kurjer zdw 68 089

Dziewczyna
starsza, uczciwa poszukuje posady do wszelkiej pracy z gotowaniem do starszych osób od 1. lub 15. III. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 117

Panienka
lat 19, inteligentna, wymowna, z ładnym charakterem pisma, pisząca biegle na maszynach, przyjmie posadę choćby za małem wynagrodzeniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 68 114

Dziewczyna
poszukuje posady od 1 marca jako dziewczyna do zaciągu, zależy na stałej posadzie. Oferty Kurjer zdw 68 144

Ekspedjentka
poszukuje posady do piekarni-cukierni, lub restauracji. Oferty Kurjer zdw 68 152

Dziewczyna
samodzielnem gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 68 161

Posługaczka
poszukuje całodziennej posługi na Wildzie. Oferty Kurjer zdw 68 169

Służąca
z gotowaniem szuka od 1 marca posady do mniejszej rodziny. — Oferty agencja Kurjera Przecznica 1 a. zdw 68 166

Biegła
bufetowa, która umie przyrządzić zimny bufet, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 68 177

Wdowa
lat 36, szuka posady z dobremi świadectwami, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer jw 5 596

Starsza
dziewczyna z cośkolwiek gotowaniem, do wszelkich prac domowych, szuka posady zaraz lub od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 68 140

Starsza
wiejska dziewczyna, z gotowaniem, do wszelkich prac domowych, szuka posady od 15 marca. Oferty Kurjer zdw 68 139

Wiejska
służąca z gotowaniem do wszystkiego szuka posady od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 68 138

Służąca
do wszystkiego z praniem i cośkolwiek gotowaniem, szuka od 1 marca miejsca. Oferty Kurjer zdw 68 136

Poszukuję
posługi na cały dzień 1. III., śródmieściu Oferty Kurjer zdw 68 077

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego od 1. III. szuka posady. Oferty Kurjer zdw 68 085

Szukam
posady jako wychowawczyni do młodszych dzieci. Język niemiecki, polski, muzyka. Zależy więcej na dobrej stałej posadzie niż na wysokiej pensji. Miejscowość obojętna, chętnie w Gdyni. Oferty Kurjer zdw 67 961

Kawiarka
bufetowa znająca Expresso i wszelkie tego rodzaju maszyny. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 178

Dzielny
gospodarz, lat 38, znający się na nowoczesnej uprawie roli i hodowli inwentarza poszukuje posady zaraz lub później za skromnem wynagrodzeniem. Agencja Kurjera, Kościan nw 8 002

Dziewczyna
zdrowa, kochająca dzieci, cośkolwiek szyciem, z gotowaniem ewentualnie do dzieci lub pokojową poszukuje posady od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 704

Dziewczyna
w średnim wieku, uczciwa i spokojna, ze skromnem gotowaniem szuka zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 67 715

Dziewczyna
uczciwa, pracowita umie cośkolwiek gotować, poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 67 738

Praczka
uczciwa, szuka prania. Podgórna 8, II., prawo. zdw 67 550

Kucharka
z dobrem gotowaniem, praniem, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 697

Dziewczyna
z gotowaniem, z dobremi świadectwami szuka posady do bezdzietnych państwa od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 146

Uczciwa
kobieta poszukuje posługi i prania, zarazem dobrze szyje Jeżycka 26. Skiba zdw 67 746

Kobieta
szuka jakiejkolwiekbądź pracy cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 67 679

Posługaczka
poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 67 503

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 67 516

Dziewczyna
poszukuje posady od 1. III. do wszystkiego samodzielnem gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 67 759

Młoda
inteligentna panienka nawskroś uczciwa, posiadająca praktykę w wychowywaniu dzieci, znająca szycie, pragnie zmienić posadę. Oferty Kurjer zdw 67 780

28 WOLNE MIEJSCA

Dziewczyna
wiejska, uczciwa, z dobremi świadectwami, z praniem potrzebna od 1 marca. Dąbrowskiego 7. II., prawo. dw 2 924-5

Dziewczyna
potrzebna, Konieczna, Pocztowa 11. zdw 67 859

Służąca
samodzielna, gotowaniem, prasowaniem zaraz potrzebna. Niegolewskich 5. parter, lewo. zdw 67 636

Kucharka
ze samodzielnem gotowaniem, częściowem sprzątaniem, ze znajomością robienia konserw i z dobremi świadectwami potrzebna od 15 marca do miasta powiatowego na Górnym Śląsku. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem warunków przesyłać: Drowa Tchorzewska, Rybnik, Górny Śląsk. zdw 67 673

Chcesz
otrzymać posadę? Naucz się pisać na maszynie „Remington". Zapisy codziennie w firmie Block-Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8, I piętro. Pw 8770-5.52

Parkieciarki
potrzebne. Molińska. Marsz. Focha 80. zdw 67 843

Poszukujemy
agentów do sprzedaży pokupnego artykułu na raty w Poznaniu i na prowincji Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 825

Chłopca
po ukończonym 18 roku życia, do roboty fizycznej, silnego, inteligentnego, poszukuje „Lamina", ul Wrocławska 15, w podwórzu. Zgłoszenia do 16-tej. zdw 67 769-70

Służąca
z gotowaniem potrzebna od 1. 3. Ludwiczak, Strzelecka 21. zdw 67 867

Wspólnika
6 000—10 000 złotych do dobrego przedsiębiorstwa poszukuję. Oferty Kurjer zdw 67 862

Dziewczyna
młodsza, uczciwa potrzebna od 1. III. Liedke, Półwiejska 7. zdw 68 118

Służąca
dobrze polecona do wszystkiego, dobrem gotowaniem potrzebna od 1 marca. Rybelska, Za Bramką 7. zdw 67 969

Dziewczyna
do wszystkiego dobremi świadectwami potrzebna zaraz, pościel własna. Rynek Łazarski 3, III., lewo. zdw 67 965

Służąca
potrzebna. Żupańskiego 5, II., prawo. zdw 67 979

Kucharka
młodsza do wszystkiego dla samotnych państwa potrzebna na stałą, dobrą posadę. Machalla, 27 Grudnia 2. zdw 68 032

Służąca
potrzebna zaraz. Kosińskiego 13, Jankowski. zdw 68 026

Pomocnik
krawiecki na miarową prace może się zgłosić. Ławecki, Cieszkowskiego 8. zdw 68 045

Służąca
sumienna i rzetelna do wszystkiego. Kuźniak, kolonjalka, Maleckiego 33. zdw 68 049

Ondulacji
wszelkich rodzaji udzielam osobiście, zastosowuję nawoczesne metody i aparaty. Chrapkowski, dypl. fryzjer damski. Kramarska 27. zdw 68 058

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Rybaki 15, skład. zdw 68 056

10 zł dziennie
Poważne przedsiębiorstwo przemysłu krajowego poszukuje pań i panów do lekkiej, piśmiennej pracy domowej Gdynia Port, skrzynka pocztowa 4. zdw 68 054

Krawcowe
siły samodzielne mogą się zgłosić. Kreczmer, Wierzbięcice 39, II. ptr. zdw 68 061

Kucharka
służąca z dobrem gotowaniem, uczciwa, wzorowo czysta i skromną z dobremi poleceniami. Ul. Wielkie Garbary 53. I piętro, od 10—1. zdw 67 946

Służąca
z gotowaniem i do wszelkich prac domowych 1. III Zgłoszenia od godz 6 wieczorem Niegolewskich 14, parter, lewo. zdw 67 945

Posługaczka
potrzebna. Winowicz Marszałka Focha 36. zdw 68 093

Do dzieci
i lekkich prac domowych potrzebna młoda, inteligentna czysta i zdrowa osoba, dobrze mówiąca po polsku. Zgłaszać się z świadectwami w godz 2—5 po pol. Fredry 1. Groussowa. zdw 67 804

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem potrzebna. Zalachowska. Rzeczypospolitej 4. zdw 68 142

Poszukuję
wojażera umiejącego jechać motocyklem, z gotówką 1 000 zł. M. Sutkowski, Grudziądz. Nadgórna 28a. zdw 68 009

Gospodyni kuchmistrzyni
z zamil. do drobiu i dobremi zaprawami potrzebna od 1. 4. Donimirska, Tarchalin, p. Bojanowo Pozn. zdw 68 002

Zdolnych techników budowlanych
przynajmniej z kilkoletnią praktyką oraz młodszych, dzielnych budowniczych poszukuje się zaraz. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw szkolnych i z praktyki uprasza się nadesłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 2 921. Nieuwzględnione zgłoszenia pozostana bez odpowiedzi.

Dziewczyna
dobrze polecona do 2 chłopczyków (2 miesięczny i 2½ letni) na cały dzień. Młyńska 9, parter, lewo. zdw 68 164

Dziewczę
do dziecka na po południu. Zgłoszenia od 5—6. Niegolewskich 5, III., prawo. rw 13 205

Nowość
przyjmę 4 przedstawicieli. Zgłoszenia Stary Rynek 45, II., godz. 5—7. zdw 68 129

Uczennica
fryzjerska potrzebna Głowacki, Wielkie Garbary 39 zdw 68 080

Chłopiec
do posyek może się zgłosić zaraz. Adwokaci Dr. Afenda i Dr Dembecki Poznań, Plac Sapieżyński 5 zdw 68 102

Marszantka
samodzielna potrzebna od 1. III. Zgłoszenia Nowak Strusia 1. zdw 68 125

Posadę
stałą lekką fizyczną względnie szoferowi dam za wypożyczenie 700. Oferty życiorys „Par" Al. Marcinkowskiego 11 pod 53.363. Pw 9 272-53.363

Urodę kobiecą
konserwuje, doskonali, odświeża, usuwa jej skazy i braki pierwszorzędny Gabinet Racjonalnej Kosmetyki „Madeleine" D-rowej Magdaleny Poznańskiej. Najnowsze paryskie metody. Najświeższe zdobycze współczesnej kosmetyki. Maquillage. Udoskonalone barwienie włosów. Trwałe przyciemnianie brwi Poznań, ul. Franc. Ratajczaka 29, telefon 54-37. Warszawa, Mokotowska 52, tel. 8-08-37. zdw 61 962

Kino COLOSSEUM

Król Humoru
BUSTER KEATON
w swej najlepszej komedji p. t.
Małżeństwo na złość.
Seanse 4,30, 6,30, 8,30.

Pw 9 274-8.42

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Dziewczę z Montparnasse'u".
Aurora: „Walki wśród Apaszów".
Casino: „Igraszki Kobiet".
Colosseum: „Małżeństwo na złość".
Corso: „Dzika Miłość".
Edison: „Harry Peela najlepszy Druh".
Harfa: „Deszcz Róż".
Kapitol: „Żywot, cuda i męka Chrystusa".
Metropolis: „Indyjski Grobowiec".
Orzeł: „Z wiatrem w zawody" i Autem po szczęście.
Odeon: Przedślubny grzech.
Renaissance: „Golgota uczciwej kobiety".
Słońce: „Student z Sztokholmu".
Tęcza: „Romans w slepingu".
Wilsona: „Żegnaj Mascotte".

Humor zagraniczny

— Po ślubie wyruszyliśmy natychmiast w podróż poślubną samochodem.
— A gdzie spędziliście państwo miodowy miesiąc?
— W szpitalu...

(Judge, N. Jork). S. F.

Przedpłata na marzec 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15,03, pod opaską w Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 80 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 2307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr 200 149.